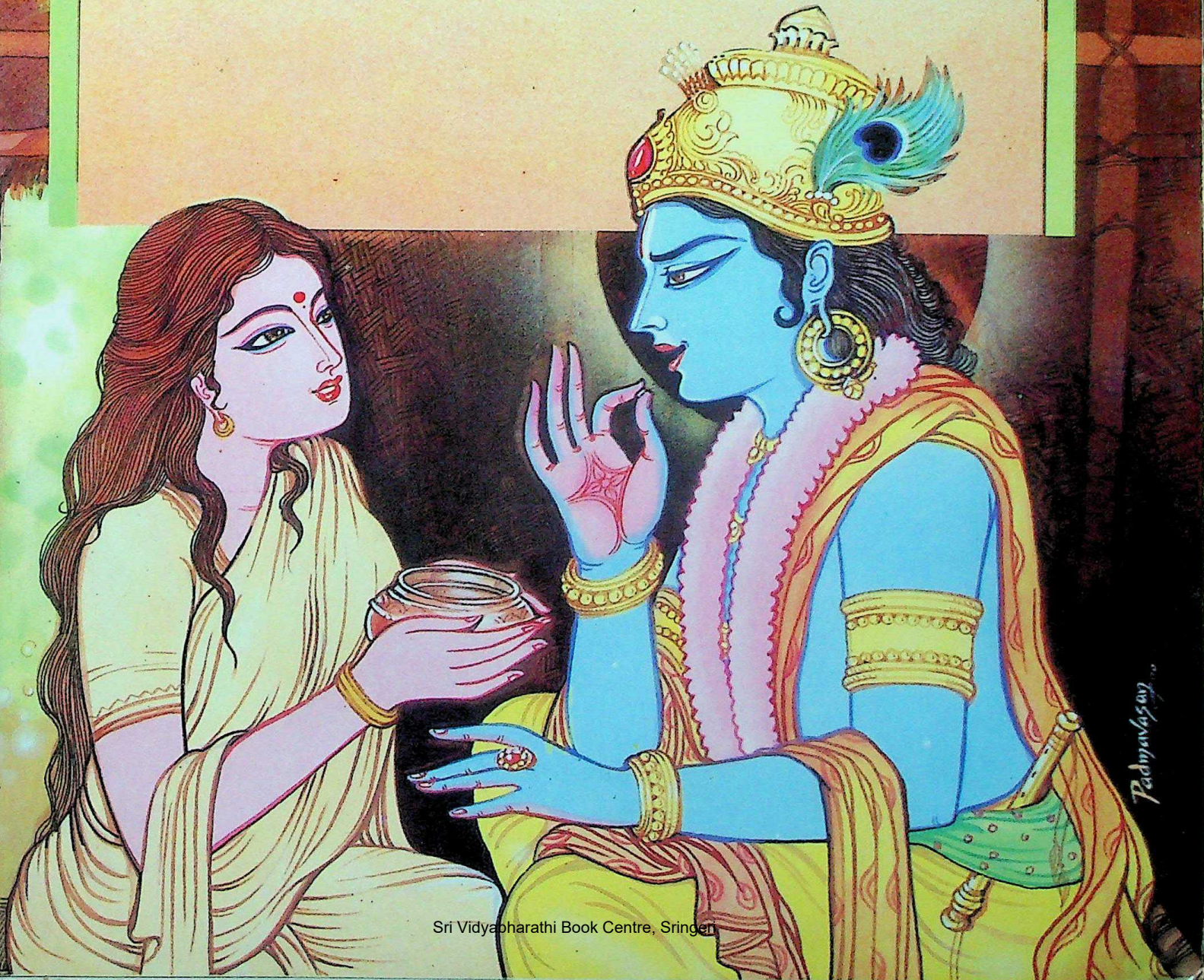

జూలల మమోభారతం

రెండవ భాగం

Padmapada

బాలల మహాభారతం

రెండవ భాగము

ఆంగ్ల మూలం: శ్రీ రాఘవేశానంద స్వామి

తెలుగు సేత: శ్రీ జ్ఞానదానంద స్వామి

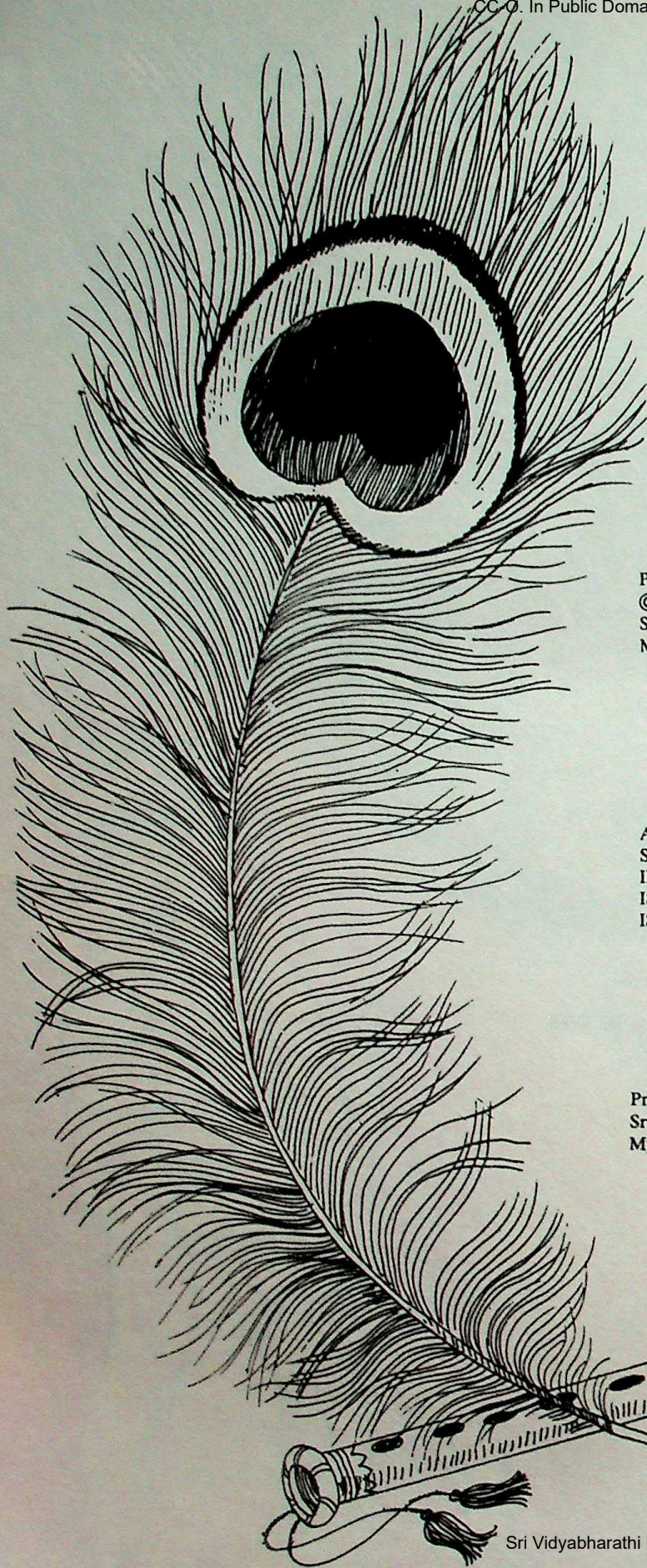
చిత్రములు: వద్దవాసన్

శ్రీ రామకృష్ణ మఠము

మైలాపూరు : మద్రాసు 600 004

Published by :
© The President,
Sri Ramakrishna Math,
Mylapore, Madras 600 004.

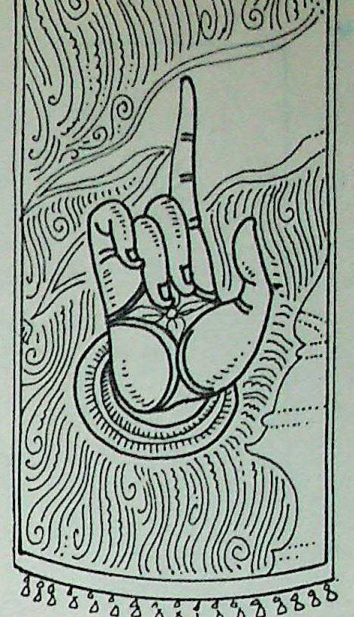
All Rights Reserved
Second Impression
II-5M 3C-7-94
ISBN 81-7120-408-2
ISBN 81-7120-318-3

Printed in India at
Sri Ramakrishna Math Printing Press,
Mylapore, Madras 600 004.

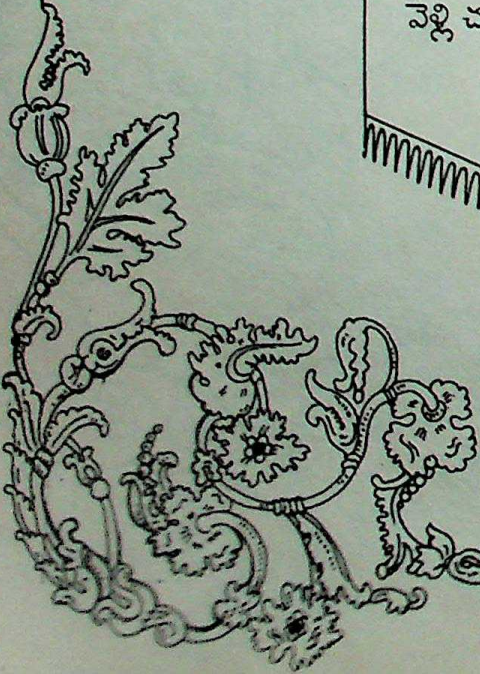
Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

సభాపర్యం	...	1
మయసభ	...	1
రాజసూయ యాగం జరిపించమని	...	2
నారదుడు, యుధిష్ఠిరునికి సలహా ఇవ్వడం	...	2
ధర్మజునికి శ్రీకృష్ణుడు సలహా ఇచ్చుట	...	3
జరాసంధుని పరిమార్చటం	...	4
రాజసూయ యాగం	...	8
శ్రీకృష్ణుడు శిశుపాలుని వధించుట	...	9
దుర్యోధనుడి మాతృర్యం	...	11
దూతగా విదురుడు వెళ్లటం	...	13
దుర్యోధనుడు తన గోలిని తానే త్రవ్వకొనుట	...	14
శ్రీకృష్ణుని అహేతుక కృప	...	16
ధర్మజుడు మళ్ళీ జూదమాడుట	...	18
అరణ్య పర్యం	...	19
అక్షయపాత్ర	...	19
విదురుడు పాండవులను చూడవచ్చుట	...	20
మైత్రేయుని శాపం	...	21
శ్రీకృష్ణుని వాగ్దానం	...	22
శివార్జునుల యుద్ధం	...	24
ఇంద్రుని నగరంలో అర్జునుడు	...	27
అర్జునుడు తమ మధ్య లేనందువల్ల	...	28
ధర్మజుడు దుఃఖించుట	...	28
గంధమాదన పర్వతాలకు పాండవుల రాక	...	30
భీముడు హనుమంతుని కలుసుకొనుట	...	31
భీముడు సౌంగంధికా పుష్పాలను ద్రౌపది కిచ్చుట	...	34
అర్జునుడు తిరిగి వచ్చుట	...	37
భీముణ్ణి కొండచిలువ పట్టుకొనుట	...	39
శ్రీకృష్ణుని పునరాగమనం	...	40
దుర్యోధనుడి పన్నాగం	...	41
ధర్మజుడి సహృదయత	...	42
ఊరడిల్లని దుర్యోధనుడు	...	44
దుర్యోధనుడు యాగాన్ని నిర్వర్తించుట	...	45
కృష్ణుడు తన భక్తులను కాపాడుట	...	46
జయద్రథుడు శిక్షింపబడుట	...	48
కవచ కుండలాల కానుక	...	50
నకులుడు తదితరులు మరణించుట	...	52
యక్ష ప్రశ్నలు	...	53

ఉపోద్ఘాతం

బాలల మహాభారతం మొదటి సంపుటంలో దాయాదులైన కౌరవ పాండవుల మధ్య వైరం ప్రారంభమైన కథనం చదివారు. రాజ్యంమీద విస్తృత విఘాతాలను తీసుకొచ్చిన కుటుంబ కలహం ఇది. నేటికీ ఎడతెగని పోట్లాటను కురుక్షేత్రయుద్ధంగా పరిగణిస్తారు. ఈ రెండవ సంపుటంలో యీ మహాయుద్ధానికి నాంది పలికిన పూర్వాపరాలను తెలుసుకుంటాం. విధి ఎంత వైపరీత్యమైనదో కూడా చూస్తాం. ధర్మవర్తనులు పడరాని అగచాట్లు పడటం చూసి ధర్మం అనేది అసలు యీ ప్రపంచంలో వున్నదా అని మనం ఆశ్చర్యపోతాం. పాత్ర చిత్రణలో వ్యాసుడు అందవేసిన చెయ్యి. పరిస్థితుల కనుగుణంగా వర్తించే వీరోచితమైన వైవిధ్యంగల అనేక పాత్రలను వ్యాసుడు ఇందులో ప్రవేశపెట్టాడు. ఈ మహాభారతం కేవలం ధర్మనూక్షాన్ని తెలియచేసే స్పృతే కాదు - మానవ వైజ అగాధాలలోకి తీసుకువెళ్లి ఉత్కంఠతో సాగిన కథనం కూడా. కాబట్టి ముందుకు వెళ్లి చదవండి.

సభాపర్వం

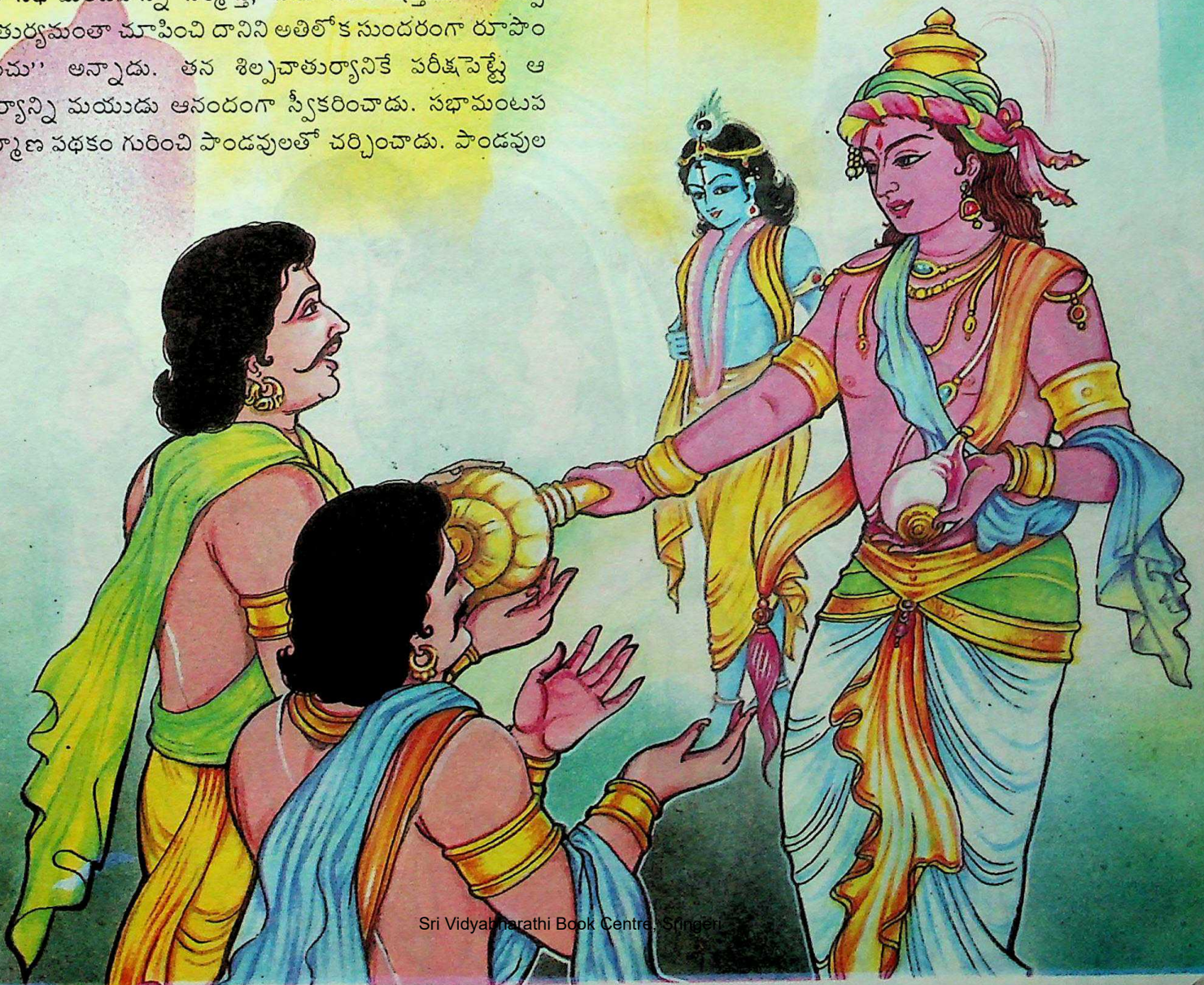
CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

మయసభ

ఖాండవ దహన ఉదంతానికి పిదప, ఒకనాడు (శ్రీకృష్ణుడు, అర్జునుడు, మయుడు విశ్రాంతిగా కూర్చుని వున్నారు. అప్పుడు మయుడు చేతులు జోడించి వారిలో ఇలా అన్నాడు: "మీరు నా ప్రాణాలు కాపాడారు. అందుకు ప్రత్యుపకారంగా మీకు ఏదైనా చేసిపెట్టడం నా ధర్మం. వృత్తిరీత్యా నేను శిల్పిని. మీకు నచ్చింది ఏదైనా చెయ్యమని ఆదేశించండి." అర్జునుడు చిరునవ్వుతో "ప్రత్యుపకారం ఆశించి నేను ఎవరికీ సహాయం అందించడం లేదు. అంతగా నీకు చెయ్యాలని వుంటే, (శ్రీకృష్ణుడు కోరినదానిని చేసిపెట్టు; నేను సంప్రీతుడి నౌలాను" అన్నాడు.

మయుడు శ్రీకృష్ణుని కేసి చూశాడు. శ్రీకృష్ణుడు క్షణకాల మాల్చించి "ధర్మరాజు నా ప్రీతిపాత్రుడు. ఆతడికోసం నువ్వు ఒక సభామండపాన్ని నిర్మిస్తే, నేను సంతోషిస్తాను. నీ శిల్ప చాతుర్యమంతా చూపించి దానిని అతిలోక సుందరంగా రూపొందించు" అన్నాడు. తన శిల్పచాతుర్యానికే పరీక్షపెట్టే ఆ కార్యాన్ని మయుడు ఆనందంగా స్వీకరించాడు. సభామంటప నిర్మాణ పథకం గురించి పాండవులతో చర్చించాడు. పాండవుల

పద్ద సెలవుగైకొని, మయుడు కైలాసపర్వతంపైపు వెళ్లాడు. అక్కడి బిందునర్వరంలో అంతకుముందు తాను భద్రపరచిన అమూల్య రత్నాలను సేకరించాడు. వాటితోపాటు తాను భద్రపరచిన ఒక గదను, దేవదత్తమనే శంఖాన్ని కూడా తీసుకుని పాండవుల వద్దకు వచ్చాడు; గదను భీముడికి, శంఖాన్ని అర్జునుడికి బహూకరించాడు. తరువాత ఒక శుభముహూర్తంలో సభామంటప నిర్మాణాన్ని మొదలుపెట్టాడు. కుడ్యాలు, తిన్నెలు, ప్రాకారాలు అన్నీ మణులతోనే రూపొందించాడు. అక్కడక్కడ ఇంద్రనీలమణులు తాపి, వాటి కాంతులతో యథార్థమైన నీటికోనేరులా కనిపింపచేశాడు. అందులో

కెంపులు పొదిగి ఏర్రతామర పువ్వులలా చేసిపెట్టాడు. వెండితో తెల్లతామరలూ, రాజహంసలూ తయారుచేశాడు. నిజానికి అది ఒత్తి గచ్చుమాత్రమే. అయినా చూసరులకు అది నిజమైన కోనేరన్న భ్రమ కలుగుతుంది. నిజమైన కోనేళ్లనూ ఆ సభామంటవంలో నిర్మించాడు. స్పటిక రాలి కుడ్యాలు ఆ కోనేళ్ళలో ప్రతిఫలించినట్లు చేసి అది మామూలు గచ్చు అనే భ్రమ కలిగేటట్లు చేశాడు. ఇలా తన శిల్ప చాతుర్యమంతా వినియోగించి ఆ సభామంటపాన్ని పదమూడు నెలల కాలంలో నిర్మించాడు. తరువాత పాండవులను ఆహ్వానించి ఆ అద్భుత సభామంటపాన్ని నారికి చూపించాడు. అనేక రకాల మణులతో గూడిన ఆ సభామంటపం రెండో సూర్యుడిలా వెలిగిపోతోంది. పాండవులు ఆ సభామంటపాన్ని గాంచి పరమానందభరితులయ్యారు. మయూడికి కృతజ్ఞతలు తెలిపి, అతడిని ఘనంగా సత్కరించారు. జ్యోతిష్కులు నిర్ణయించిన ఒక శుభముహూర్తంలో బ్రాహ్మణోత్తములు ఆశీర్వాదాలు, పుణ్యాహువచనాలు పలుకుతూవుంటే

తన తమ్ములతో ధర్మరాజు సభామంటప ప్రవేశం చేశాడు. ఈ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని ధర్మరాజు అనేక వేలమంది బీదవారికి మృష్టాన్న భోజనం పెట్టాడు. విలువైన దానాలు చేశాడు. అనేక దేశాల రాజులూ, ఋషిపుంగవులూ ఆ వేడుకలో పాల్గొని, ఆ ఉత్సవానికి మరింత వన్నె తీసుకు వచ్చారు.

రాజసూయ యాగం జరిపించమని

నారదుడు, యుధిష్ఠిరునికి సలహా ఇవ్వడం

ఇలా వేంచేసిన అతిథులలో దేవర్షి, భక్తశిరోమణి యైన నారదుడు కూడా వున్నాడు. ధర్మరాజు దేవర్షిని అర్హుపాద్యులతో పూజించి, ఆహ్వానించాడు. అప్పుడు నారదుడు 'ధర్మజా! నేను అనేక సభామంటపాలను దేవలోకాలలో గాంచాను. వైభవంలోగాని, సౌందర్యంలోగాని అవేనీ దీనికి దీటురావు' అన్నాడు ప్రశంసాపూర్వకంగా. తరువాత నారదుడు ధర్మజుని ప్రజల యోగక్షేమాలను విచారించాడు. అప్పుడు ధర్మజుడు విన

యంతో “దేవర్షీ! వేదాధ్యయనమూ, సంపద, భార్య, ధీనికాసం - ఇవన్నీ ఎప్పుడు ఫలవంతము లవుతాయి” అని అడిగాడు. అందుకు నారదుడు “వేదాధ్యయనం చేసినవాడు అగ్నిహోత్రాది యజ్ఞాలు నిర్వర్తించినప్పుడు, ధనవంతుడు తన సంపదను ఇతరులకు పంచిపెట్టినప్పుడు, భార్య మాతృస్థానాన్ని వహించినప్పుడు, శాస్త్రజ్ఞానం వినయము మొదలైన సద్గుణాలను పెంపొందించినప్పుడు ఫలవంతా లవుతాయి” అన్నాడు.

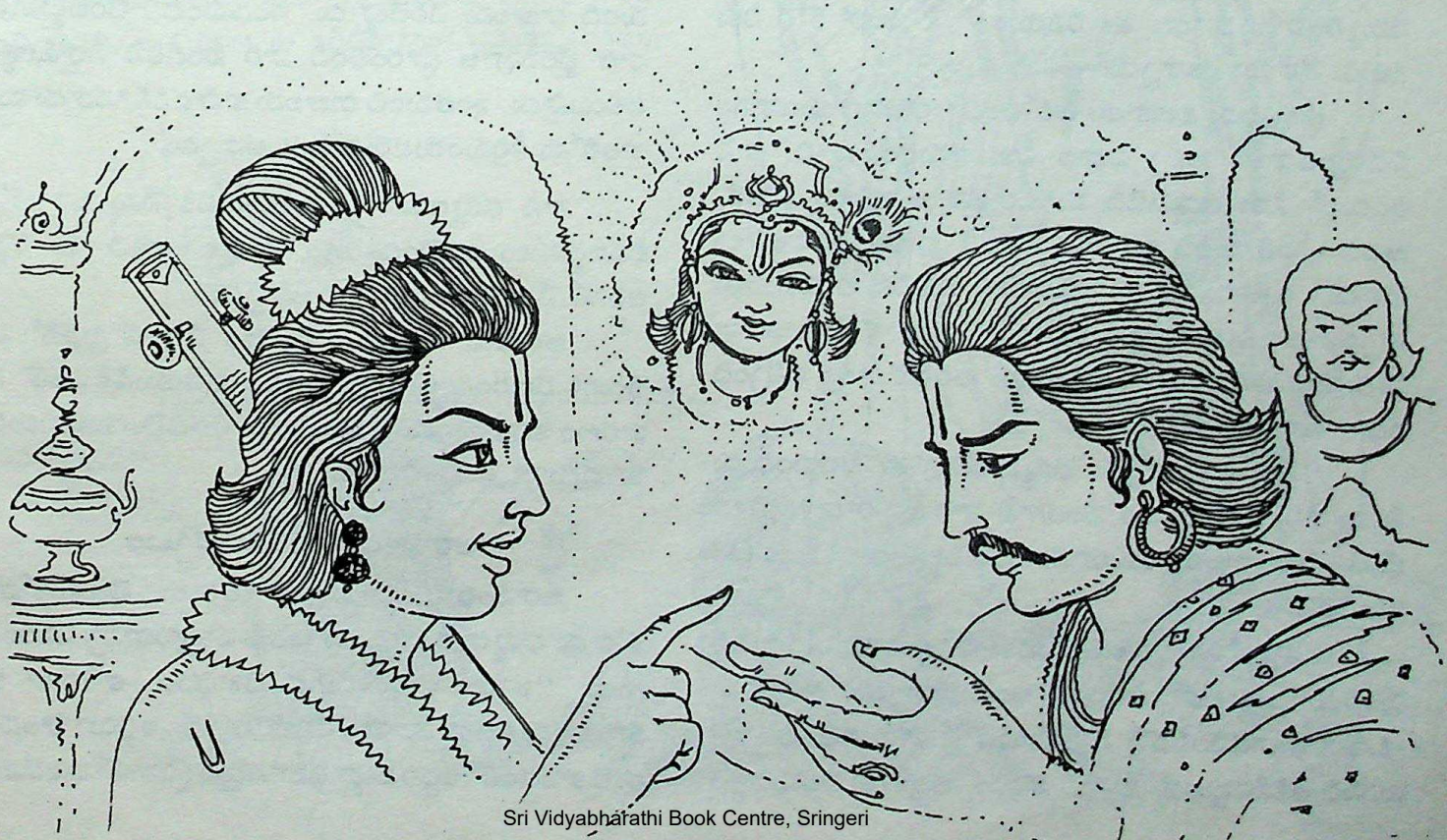
పరలోకపాలకుల సభామంటపాలు ఎలా వుంటాయో తెలుసుకోవాలని ధర్మరాజు కుతూహలపడ్డాడు. ఇంద్రసభ, వరుణసభ, యమసభ, కుబేరునిసభ మొదలైన సభామంటపాలు ఎలా వుంటాయో నారదుడు సవినయంగా చెప్పాడు. మొదట ఇంద్రసభను వర్ణిస్తూ సూర్యవంశానికి చెందిన హరిశ్చంద్రమహారాజు ఇంద్రుని సింహాసనంలో తానుకూడా భాగం పంచుకున్నాడని నారదుడు అన్నాడు. శంతనుడు, పాండురాజు మొదలైన మహారాజు లెందరో స్వర్గంలో వున్నట్లుకూడా ఆయన చెప్పాడు. అప్పుడు ధర్మరాజు, “నారదమనీంద్రా! మా పెద్దలందరూ స్వర్గంలో వున్నారని చెబుతూ, హరిశ్చంద్ర మహారాజు మాత్రం ఇంద్రుడితోపాటు స్వర్గసింహాసనాన్ని అధిష్టించి వున్నట్లు చెప్పారు కదా! మిగిలిన వారంతా చెయ్యని సత్కార్యా లేవైనా ఆయన ఒనరించాడా?” అని అడిగాడు. దానికి నారదుడు ఇలా అన్నాడు: “హరిశ్చంద్ర మహారాజు రాజనూయ యాగం చేసినందువల్ల ఆ స్థానాన్ని పొందగలిగాడు. ధర్మరాజా!

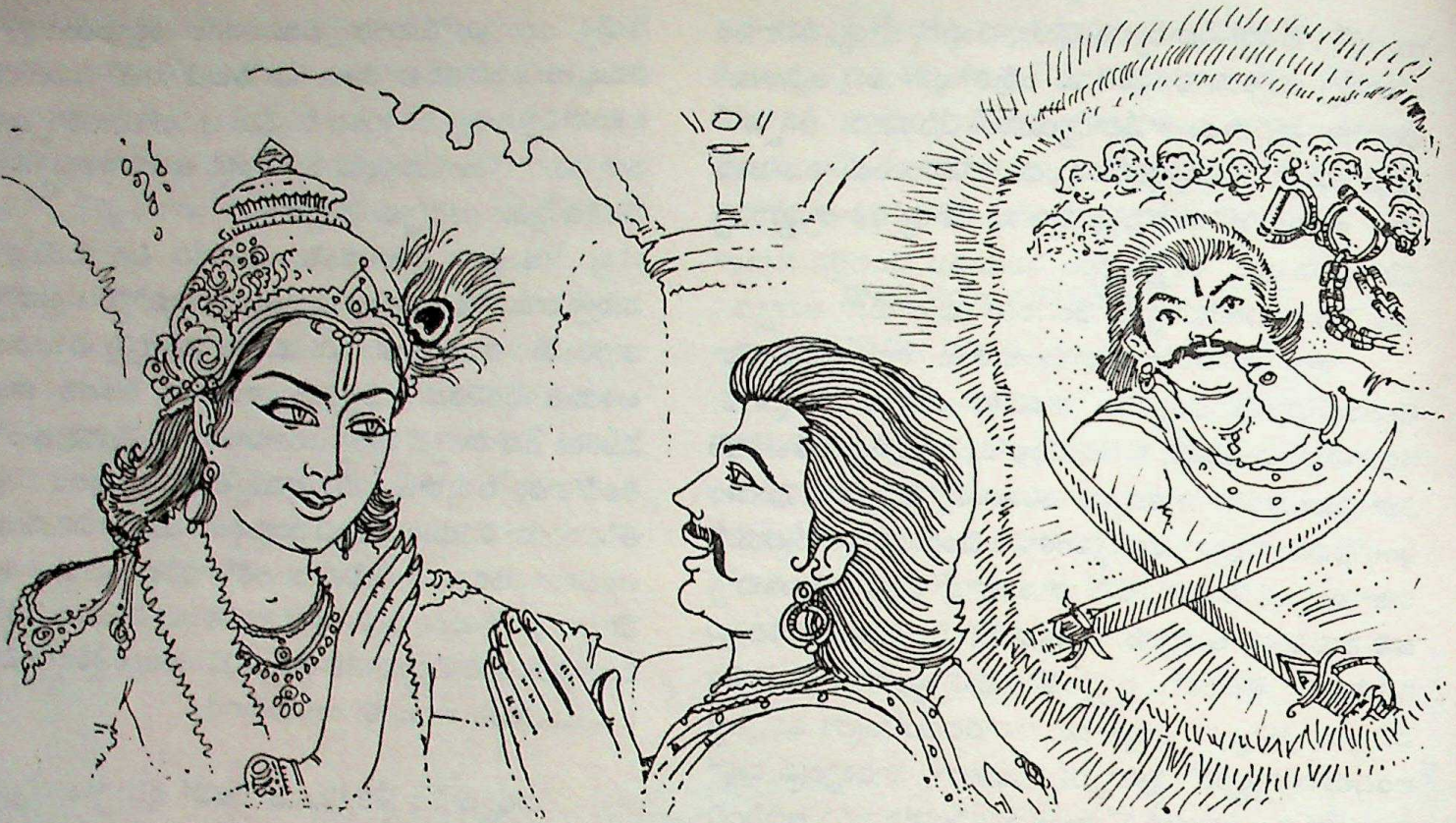
నువ్వు యీ భూమినంతా జయించగల శక్తివంతుడవు; నీ తమ్ములు అసహాయశూరులు. మీ తండ్రి నాలో వెలిబుచ్చిన ఆశయాన్ని నువ్వు నిర్వర్తించాలి. నేను ఆ విషయం చెప్పడానికే వచ్చాను.” “సెలవియ్యండి! మా తండ్రి ఆశయం తప్పకుండా నెరవేరుస్తాను” అన్నాడు ధర్మరాజు.

“అందరు రాజులకంటే మేటివని నిరూపించడానికి నువ్వు రాజనూయయాగం తప్పకుండా చెయ్యాలి” అన్నాడు నారదుడు. తాను రాజనూయయాగం నిర్వర్తిస్తే తన తండ్రి ఆశయం నెరవేరడం మాత్రమే గాకుండా, అందరి రాజుల ముందు తన సార్వభౌమత్వ నిరూపణకూడా వెల్లడవుతుందని తలపోశాడు ధర్మరాజు. తన తమ్ములతోనూ, ఇతర పెద్దలతోనూ యీ విషయం గురించి సంప్రతించాడు. ఈ విషయంలో అందరూ ధర్మరాజుడి అభిప్రాయంతో ఏకీభవించారు. తమ మార్గదర్శి, హితుడు అయిన శ్రీకృష్ణునికి యీ విషయం తెలియ చెయ్యాలి. తుది నిర్ణయానికి రావడానికి ముందు శ్రీకృష్ణునితో సంప్రదించాలని ఆయనకు కబురుచేశారు.

ధర్మజునికి శ్రీకృష్ణుడు సలహా ఇచ్చుట

ధర్మరాజు కబురు అందగానే శ్రీకృష్ణుడు ఇంద్రప్రస్థానికి వచ్చాడు. శ్రీకృష్ణుని ఆప్యాయంగా ఆహ్వానించి, సముచితంగా ఆయనను సత్కరించారు పాండవులు. శ్రీకృష్ణుని సాన్నిధ్యమే పాండవులకు ఎంతో ఆనందాన్ని కలిగించింది. యోగక్షేమాలన్నీ

విచారించిన పిదప ధర్మజుడు, “కృష్ణా! నువ్వు మహాపురుషుడివి. నీకు తెలియని విషయమంటూ ఏదీ వుండదు. కాని చెబుతున్నాను. నారదమహర్షి నన్ను రాజసూయయాగం జరిపించమనీ, మాతండ్రి మాటగా చెప్పాడు. వీరందరూ దానికి సమ్మతించారు కూడా. ఈ విషయంలో నీ సలహా కోరే నీకు కబురు చేశాను” అన్నాడు.

శ్రీకృష్ణుడు క్షణకాలం ఆలోచించి “రాజసూయయాగం నిర్వర్తించడానికి అన్ని విధాల నీకు సమర్థతవున్నది. కానీ ఇందులో నీకు అడ్డుపడేది మగధరాజైన జరాసంధు డొకడే. ఆతడు ఎంతోమంది రాజులను నిర్జించి, వారిని చెరసాలపాలు చేశాడు. క్షత్రియ పాలకు లందరూ ఆతడికి భయపడుతున్నారు. ఆతడి బారినుండి తప్పించుకోవడానికి మేముకూడా మధురానగరాన్ని వదిలేసి ద్వారకకు తరలిపోవాల్సి వచ్చింది కదా” అన్నాడు.

“నిజమే” అన్నాడు ధర్మజుడు. “ఈ జరాసంధుడు నీ వల్లగాని, భీమార్జునుల వలనగానీ హతమవుతాడా? చూడబోతే నేను రాజసూయయాగం తలపెట్టకుండా వుండటం మంచిదేమో!”

“కృష్ణుని దయవుంటే మనకు సాధ్యంకానిదంటూ ఏదీ వుండదు” అంటూ భీముడు అందుకున్నాడు. “గెలిచినా - ఓడినా పోరాడవలసివస్తే గొప్పవాడితోనే పోరాడాలి. అప్పుడే మగసిరి తెలిసినప్పుంది. కృష్ణుని వివేకం, అర్జునుని విలువిద్యనై

పుణ్యం, నా కండబలం ఏకమైతే సాధించలేనిదంటూ ఏదీ లేదు.”

అప్పుడు కృష్ణుడు కూడా “జరాసంధుడు రాజులందరికీ సింహస్వప్నం అయి కూర్చున్నాడు. ఇప్పటికే ఎనభై ఆరు మంది రాజులను చెరబెట్టాడు. వందమందిని చెరబెట్టిన తరువాత భైరవపూజ ప్రారంభించి వారి నందరినీ నిర్వాక్షిణ్యంగా బలియిస్తాడు. ఇంతమంది రాజులను కాపాడగలిగినవాడు ముల్లోకాలలోను కీర్తిమంతుడవుతాడు” అన్నాడు.

కాని ధర్మరాజు “ఈ సాహసానికి నేను ఒప్పుకోను. భీమార్జునులు నా రెండు కళ్లు, నువ్వు ఆత్మవి. మీ కేమైనా జరిగితే నేను బ్రతకగలనా?” అన్నాడు.

అందుకు కృష్ణుడు “మరణం ఎప్పుడొస్తుందో ఎవరికెరుక? రణరంగంలో మరణించడం క్షత్రియుడికి ఎంతో గర్వకారణం కదా! మన మందరం ఏకమై అతడినెందుకు ఎదుర్కోకూడదు?” అని అడిగాడు.

జరాసంధుని పరిమార్చటం

జరాసంధుని పుట్టుపూర్వోత్తరాలు తెలుసుకోవాలని కోరాడు ధర్మరాజు. కృష్ణుడు ఆతడి వృత్తాంతాన్ని వివరించసాగాడు: “బృహద్రథుడు మగధ దేశాధిపతి. కాశీరాజు కవల కూతుళ్లును ఆతడు వివాహం చేసుకున్నాడు. ఇద్దరూ సౌందర్యవతులే కావడంతో ఇద్దరి పట్లా సమానమైన ప్రేమతో వుండేవాడు

కాని బృహద్రథుడికి ఎంతకాలానికీ సంతానం కలుగలేదు. ఎన్నో ప్రతాలూ, నోములూ చేశాడు. అయినా ఫలితం లేకపోయింది. ఇలావుండగా ఒకరోజు తన నగరానికి వచ్చిన చండకాశికుడనే మునిశ్రేష్ఠుని తన భార్యలతో వెళ్లి బృహద్రథుడు దర్శించుకున్నాడు. భక్తితో మునికి సవర్యలు ఒనరించాడు. ఆతడి సేవలకు సంతోషించిన కాశికుడు బృహద్రథుణ్ణి ఏదైనా వరం కోరుకోమన్నాడు. “పుత్ర భాగ్యం ప్రసాదించండి” అంటూ అర్థించాడు బృహద్రథుడు. ఆ ముని మంత్రించిన ఒక మామిడి పండును రాజుకు ఇచ్చాడు. బ్రహ్మానందంలో బృహద్రథుడు ఆ పండును స్వీకరించి, ఇద్దరు భార్యలకూ ఇచ్చాడు. రాణులు దానిని సమంగా కోసి, తిన్నారు. క్రమంగా ఇద్దరూ గర్భవతులయ్యారు. కాని చిత్రంగా వారు సగం శరీరభాగం గల పిల్లవాడిని కన్నారు. ప్రతి శరీరభాగం ఒక కన్ను, ఒక భుజం, ఒక కాలు, సగం కడుపు, సగం ముఖం - ఇలా కలిసివున్నాయి.

రాణు లిద్దరూ యీ వైచిత్ర్యానికి భయపడ్డారు. దాదుల్ని పిలిచి “ఎవరికీ తెలియకుండా యీ శరీరభాగాలను కోటబైట పోరవేసేరండి” అన్నారు. అలా ఆ శరీరభాగాలు కోట బైటకు విసిరివేయబడ్డాయి.

ఆ రాత్రి అటువైపు వెళుతున్న ‘జర’ అనే రాక్షసి ఆ రెండు శరీరభాగాలు దారిలో పడివుండటం చూసి, మాంసం ముక్కులనుకుని సంతోషంగా వాటిని చేతుల్లోకి తీసుకొన్నది. తీరా చూస్తే ఆ రెండు శరీరభాగాలూ మెల్లగా కదులుతున్నాయి. కుతూహలం కొద్దీ ఆ రాక్షసి రెండు శరీర భాగాలను సంధించినది. ఆశ్చర్యం! ఆ శరీరభాగాలు అతుక్కున్నాయి.

జర చేతిలో చిన్నారి బాలుడు రూపొందాడు. ఆ బాలుడిది వజ్రకాయంగా గుర్తించినది ఆ రాక్షసి. అతడి శరీరం బరువెక్కి, ఆమె చేతులలో ఇసుడలేకపోతున్నాడు. పిల్లవాడు ఏడవడం ప్రారంభించాడు. పిల్లవాడి ఏడుపు విని దాడులు పరిగెత్తు కుంటూ వచ్చారు. ఆ పసిబాలుణ్ణి చూసి ఆశ్చర్యపోయి, అతడిని రాజనద్దకు ఎత్తుకెళ్లారు. రాజు పరమానందభరితుడ య్యాడు. జర కారణంగా ఆ పిల్లవాడికి ప్రాణం వచ్చింది కాబట్టి అతడికి జరాసంధు డని నామకరణం చేశారు.

తల్లిదండ్రులకు సంతోషాన్ని చేకూర్చుతూ జరాసం ధుడు సాటిలేని వీరునిగా ఎదిగాడు. కాలక్రమంలో జరాసంధు డికి రాజ్యభారం వాపగించి, భార్యలతో సహా బృహద్రథుడు తపోవనానికి వెళ్లిపోయాడు. రాజయ్యాక కన్నుమిన్నూ కాన

పిట్టలమీదికి డేగలా అనేకమంది రాజుల మీద దండయాత్ర జరిపాడు జరాసంధుడు. వారిని నానాహింసలూ పెట్టాడు. జరాసంధుడి అల్లుడైన కంసుణ్ణి నేను సంహరించినందువల్ల యాదవవంశాన్నే నిర్మూలిస్తానని జరాసంధుడు ప్రతిజ్ఞచేశాడు. పదిహేను పర్యాయాలు మధురానగరంపై దాడిచేశాడు. చివరికి నేను మధురను విడిచి సముద్రమధ్యంలో ద్వారకానగరాన్ని నిర్మించి అక్కడికి మేమంతా తరలిపోయాము."

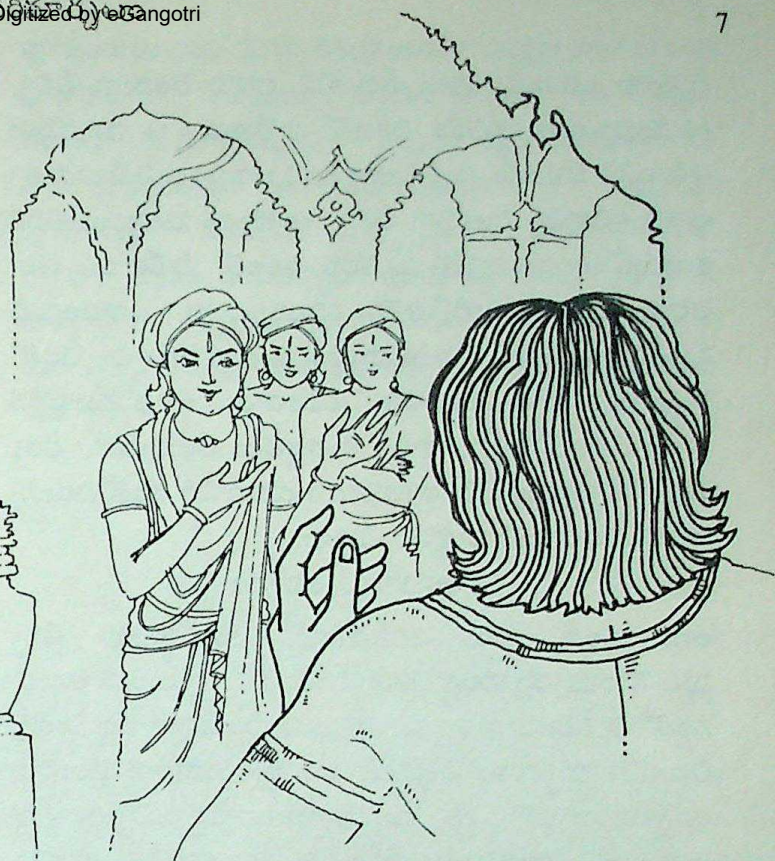
జరాసంధుని శక్తిసామర్థ్యాల గురించి తెలుసుకున్న తరువాత ధర్మజుడు అతడితో పోరు సలహానికి వెనుకంజవేశాడు. కానీ భీమార్జునులు పోరాడడానికి స్థిరనిశ్చయమై వున్నారు. అప్పుడు కృష్ణుడు "అతణ్ణి అతడి సేనతోపాటు గెలవటం అసంభవం. కాని ద్వంద్వ యుద్ధంలో భీముడుగాని అర్జునుడుగాని అతడిని మట్టుపెట్టగలరు" అన్నాడు. ధర్మరాజు ఇష్టంలేక పోయినా, సమ్మతించాడు.

భీమార్జునులూ, కృష్ణుడూ స్నాతకవ్రతులైన బ్రాహ్మణ వేషాలు ధరించి మగధకు బయలుదేరారు. అప్పుడే గురుకులంలో విద్యాభ్యాసం ముగించి వస్తున్న వారిని స్నాతకవ్రతులంటారు. వీరిని గౌరవనీయులుగా పరిగణిస్తారు. మగధ రాజు ధాని వద్దకు రాగానే జరాసంధుడు, అతడి ప్రజలు అర్పించే వైత్యక గిరిని భేదించారు. అన్యలు నగరంలో ప్రవేశిస్తే తమంత తామే మ్రోగే మూడు పెద్ద భేరిలను పగలగొట్టారు. రాచవీధిలో నడుస్తూ దారిలో కనిపిస్తున్న నానా విధ పుష్పగంధపరిమళాలతో గుబాళించిపోతున్న అంగళ్లను, సకల విధాలైన రమ్య వస్తువులతో శోభిల్లుతున్న ఆ నగర ఐశ్వర్యాన్ని చూసి వారు ఆశ్చర్యపోయారు. వారికి కానలసిన గంధాలు, పూలమాలలూ బలాత్కారంగా పుచ్చుకున్నారు. ముగ్గురూ అగరూ, చందనం, పుష్పాక్షా అందుకొన్నారు. పూలమాలలు ధరించి రీవిగా రాచవీధిలో వెళుతూవుంటే పోరు లందరూ వారిని చిత్రంగా చూడసాగారు.

కృష్ణుడు, భీమార్జునులతోసహా జరాసంధుని మందిరంలో ప్రవేశించాడు. స్నాతకబ్రాహ్మణులుగా ఎంచి జరాసంధుడు వారిని సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. భీమార్జునులు మౌనం పాటించే సరికి, కృష్ణుడు "నా స్నేహితులు యీ రోజు పూర్తిగా మౌనవ్రతం పూని వున్నారు. అర్థరాత్రి దాటిన తరువాతనే మాట్లాడతారు" అన్నాడు.

"మంచిది! అంతవరకు మీరు విశ్రమించండి. అర్థరాత్రి దాటాక మిమ్మల్ని నేను కలుసుకుంటాను" అంటూ వెళ్లిపోయాడు జరాసంధుడు.

చెప్పినట్లుగానే అర్థరాత్రి దాటాక స్నాతక బ్రాహ్మణులను కలుసుకోవడానికి వచ్చాడు జరాసంధుడు. వారి ధోరణి, ప్రవర్తన చూసి జరాసంధుడిలో సందేహం కలిగింది. "మీదేవో

వేషధారుల్లా వున్నారు. మీ వేషాలు బ్రాహ్మణులలా వున్నప్పటికీ, మీ చేతులమీది వింటినారి గుర్తులు, తక్కిన అంశాలు మీరు క్షత్రియులని కొట్టవచ్చినట్లు తెలుపుతున్నాయి. ఏమిటి సంగతి?" అని అడిగాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు, తామెవరైనది తెలుపుతూ, క్రోధతామ్రాక్షుడైన జరాసంధుని ఉసిగొల్పుతూ "మా ముగ్గురిలో ఎవరినైనా మల్లయుద్ధానికి సువుస్ ఎన్నుకోవచ్చును" అన్నాడు. అందుకు జరాసంధుడు "కృష్ణా! సువుస్ గోపాలుడివి, అర్జునుడు యింకా చిన్నవాడు. నాతో సమఉజ్జీ యీ భీముడే. ఇతణ్ణి మల్లయుద్ధానికి ఎన్నుకొంటున్నాను" అన్నాడు.

వారి మధ్య మల్లయుద్ధం ప్రారంభమయింది. బలంలో ఇద్దరూ సమానులు. ఇద్దరూ భీకరంగా కలయబడుతూవుంటే కాలయముడు విజృంభించి యీ సంక్షోభాన్ని కలిగిస్తున్నాడా అని ప్రజలు భయపడ్డారు. ఇలా నిర్విరామంగా వారిద్దరూ పదమూడు రోజులు పోరాడారు. పదునాలుగవ రోజు జరాసంధుడు అలసిపోయినట్లు కనబడ్డాడు. వెంటనే జరాసంధుణ్ణి చంపమని కృష్ణుడు, భీముణ్ణి ఉత్సాహపరిచాడు. తక్షణం భీముడు తన బలాన్నింతా కూడదీసుకొని జరాసంధుణ్ణి పైకెత్తి గిరిగిర మారుమార్లు త్రిప్పి క్రిందపడేసి, అతడి శరీరాన్ని రెండు ముక్కలుగా నిలుపునా చీల్చిపారేశాడు. కాని విచిత్రంగా ఆ రెండు శరీర భాగాలు ఒకటై అతుక్కుని, జరాసంధుడు ప్రాణాల్లాగే వున్నాడు. భీముడు ఆశ్చర్యపోతూ కృష్ణుని వైపు చూశాడు.

కృష్ణుడు ఒక గడ్డిపరకను తీసుకొని దానిని రెండుగా చీల్చి, ఆ ముక్కలను వ్యతిరేక దిశలలో పారేశాడు. ఆ సూచనను గ్రహించిన భీముడు, మళ్ళీ నిజ్రంబించి జరాసంధుని నేలగూల్చి అతడి శరీరాన్ని నిలుపుగా చీల్చి, ఆ రెండు ముక్కలు తిరిగి కలుసుకోకుండా వాటిని వ్యతిరేక దిశలలో పారేశాడు. అలా జరాసంధుడు భీముడిచేతిలో పధింపబడ్డాడు. జరాసంధుడి మృతకళేబరాన్ని కోటముఖద్వారం ముందు పడేశారు. చెరలో మగ్గుతున్న రాజు లందరినీ నిడిసిందారు. బంధనిముక్తులైన రాజులు సంతోషిస్తూ, వారికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ, ధర్మజుడు నిర్వర్తించబోయే రాజసూయ యాగానికి యథోచితంగా సహాయపడతామని హాగ్దానం చేశారు.

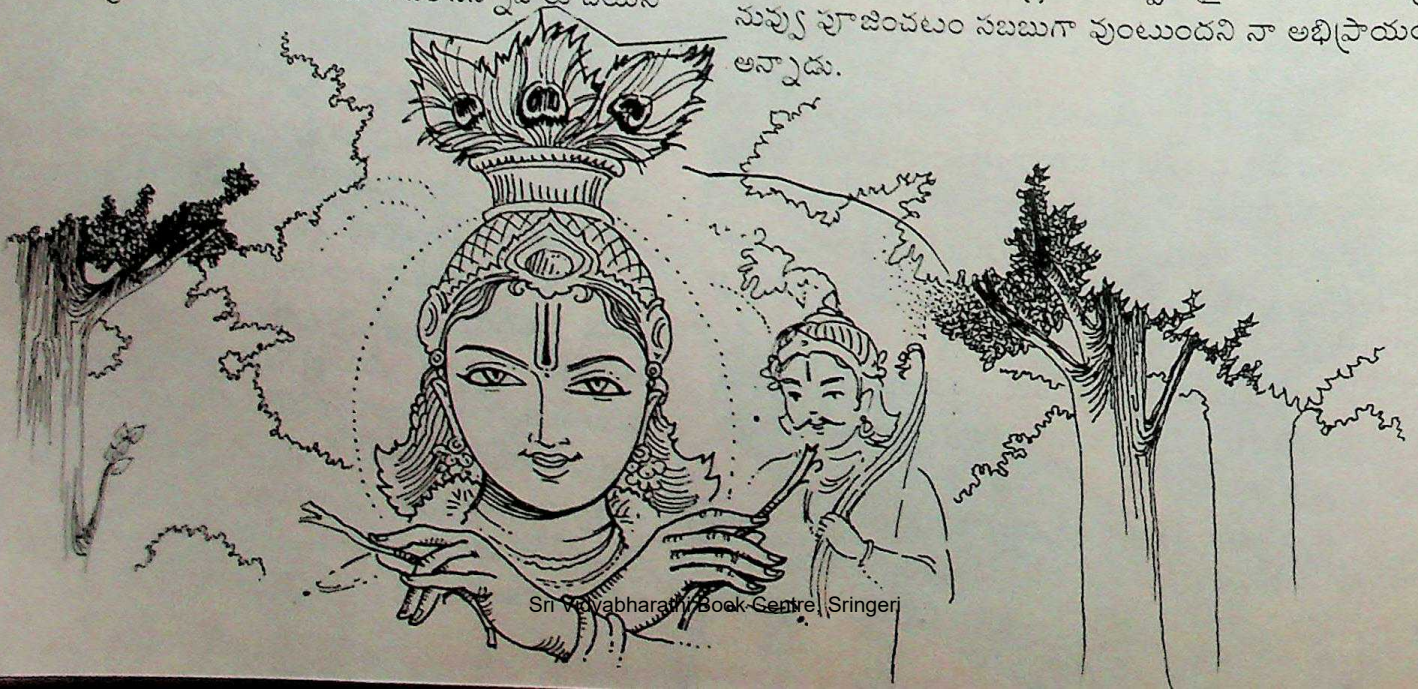
రాజసూయ యాగం

జయప్రదంగా వారు తిరిగిరాగానే, యుద్ధిష్ఠిరుడు (శ్రీకృష్ణుని గౌరవపురస్కరంగా ఆహ్వానించి, భీమార్జునులను అనురాగంతో కౌగిలించుకున్నాడు. కృష్ణుడు పాండవుల వద్ద సెలవు తీసుకొని ద్వారకకు వెళ్ళిపోయాడు. జైత్రయాత్రకు బైలుదేరాల్సిన సంకల్పంతో అర్జునుడు “అగ్రజా! నావద్ద ఎన్నో దివ్యస్త్రాలున్నాయి. రాజసూయయాగానికి వ్యయమయ్యే ధనాన్ని నీటితో సంపాదిస్తాను. నన్ను ఆశీర్వదించి పంపు” అన్నాడు. ధర్మజుడు, అర్జునుణ్ణి దీనించి పంపాడు. చతురంగబలాలతో అర్జునుడు ఉత్తరదిశగా బయలుదేరాడు. అలాగే భీముడు, నకులుడు, సహదేవుడు కూడా మిగిలిన వైపులకు బయలుదేరారు. భీముడు తూర్పువైపున జయించాడు, సహదేవుడు దక్షిణం, నకులుడు పశ్చిమదిశను, అర్జునుడు ఉత్తరదిశను జయించారు.

ఇలా నలుగురు సోదరులు తమ జైత్రయాత్రల ద్వారా సంపాదించిన ధనరాశులతో యుద్ధిష్ఠిరుని ఖజానాలు సాంగిసారలాయి. ధర్మజుడు రాజసూయ యాగానికి సన్నాహాలు చేయసా

గాడు. (శ్రీకృష్ణుడు కూడా తన పరిజనులతో, విలువైన కానుకలతో వచ్చాడు. కృష్ణునిచూసిన పాండవుల ఆనందానికి మేరలేక పోయింది. కృష్ణుడు, వ్యాసుడు యాగానికి కావలసిన ఏర్పాట్లు చేయసాగారు. దేశంలోని రాజు లందరినీ ఆహ్వానించడానికి దూతలు అన్ని దిక్కులకు పంపబడ్డారు. అతిథులు ఒక్కొక్కరుగా రాసాగారు. రాబోయే అతిథులకోసం ఇంద్రప్రస్థంలో రమ్యమైన విడిదిగృహాలు నిర్మించబడ్డాయి. నగరమంతా భూతలస్వర్గంలా రూపొందినది. ధర్మజుడి ఖజానాలోని ధనం ప్రవహిస్తూంది. ఈ ఖజానాను చూసుకోవలసిన బాధ్యతను (శ్రీకృష్ణుడు, దుర్యోధనుడికి అప్పగించాడు. ధర్మజుడికి లభిస్తున్న అఖండగౌరవానికి ఈర్ష్యతో దుర్యోధనుడు లోలోన కుమిలిపోసాగాడు. కాని తన మనోభావాలను బైటపడ నీయలేదు. వ్యాస ధౌమ్యులు యాగానికి ఋత్విక్కులయ్యారు. ధర్మజుడు యాగానికి యజమానిగా నిభూషితుడయ్యాడు. రాజసూయయాగం అట్టహాసంగా ప్రారంభమైనది. ఆరు అగ్నులతో శాస్త్రయుక్తంగా, ఎక్కడా ఏ లోపం రాకుండా నిర్విఘ్నంగా యాగం జరిగింది. ఇక చాలు అన్నంతవరకు దక్షిణలు ఒసంగబడ్డాయి. తాహతుకి లోపం లేకుండా రాజు లందరూ గౌరవసత్కారాలతో సంతృప్తులయ్యారు. అగ్నిముఖంగా మంత్రాహుతులతో దేవతలూ తృప్తిపడ్డారు. యావన్మందీ యుద్ధిష్ఠిరుని, ఆతడి సోదరులను ఎంతగానో ప్రశంసించారు.

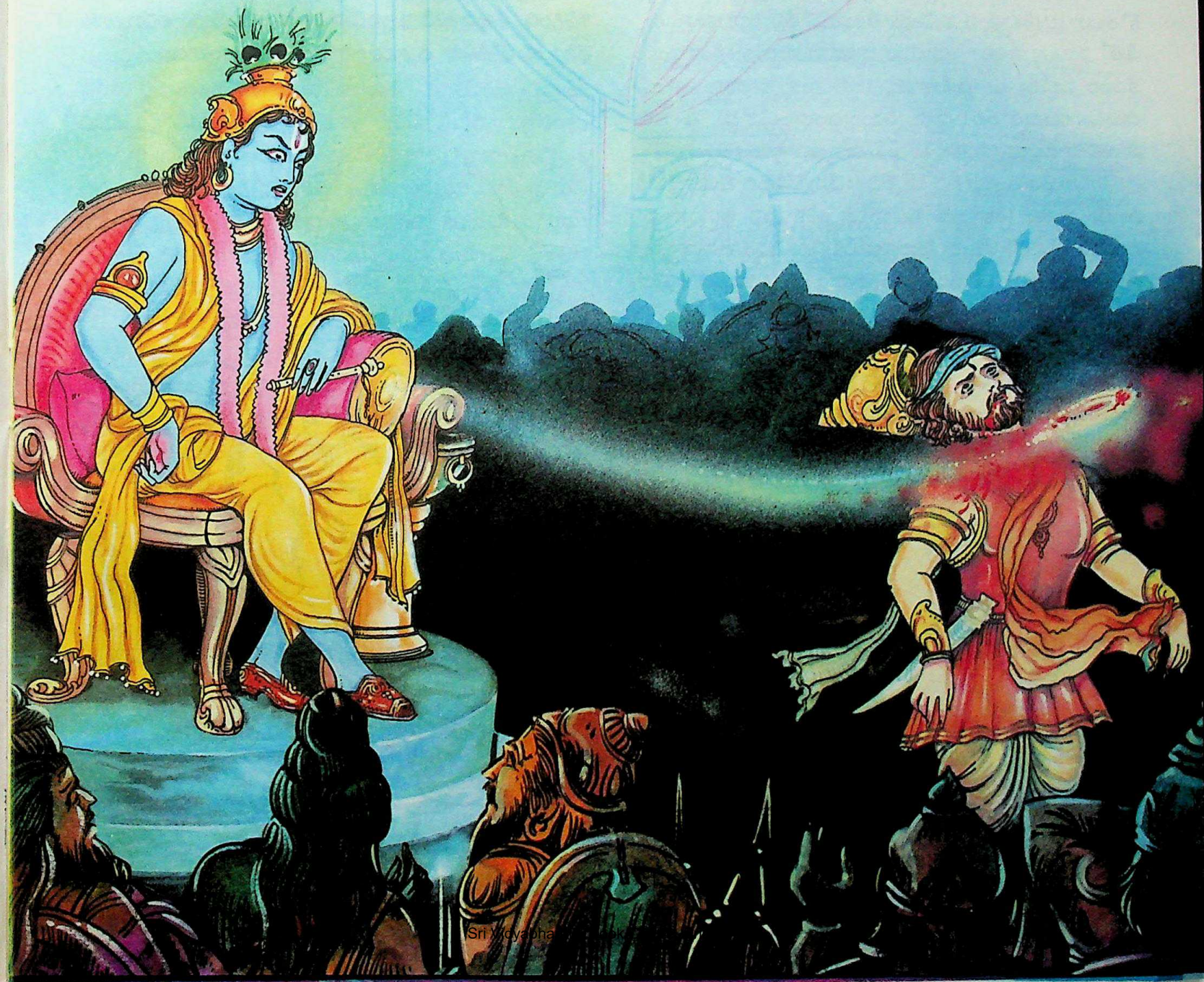
యాగం చివరి రోజు ధర్మజునికి అవబృధస్నానం జరిపించారు. అందరూ సమావేశమైన ఆ తరుణంలో భీష్ముడు తన ఆసనం నుండి లేచి ధర్మజునితో “నాయనా! రాజా, ఋషి, ఋత్విజుడూ, స్నాతకుడూ, గురువూ, ఇష్టుడూ - వీరందరూ పూజనీయులు. యాగం దివ్యంగా జరిగింది. ఈ సమయంలో ఇక్కడ సమావేశమైన నీళ్లలో గొప్పవాడైన ఒక మహాత్ముని నువ్వు పూజించటం సబబుగా వుంటుందని నా అభిప్రాయం” అన్నాడు.

శ్రీకృష్ణుడు శిశుపాలుని వధించుట

“తప్పకుండా” అంటూ అందుకున్నాడు ధర్మజుడు. “అయితే అలాంటి ఉత్తముడైన మహాత్ము డెవరో మీరే చెప్పి అనుగ్రహించండి” అన్నాడు. “చెప్పడాని కేముంది? ఇదిగో యజ్ఞపురుషుడు, సర్వలోకపూజ్యుడూ అయిన శ్రీకృష్ణుడే అందుకు అర్హుడు. ఆయన్నే పూజించు” అన్నాడు భీష్ముడు. భీష్ముని ఆనతిపై సహదేవునిచేత అర్హుల తప్పించాడు ధర్మజుడు. శాస్త్రరీత్యా ఆ మహాసభలో శ్రీకృష్ణునికి అర్హుమిచ్చి

పూజించాడు. ఇది చూసి శిశుపాలుడు “ధర్మజా! ఇంతమంది మహారాజులూ, ఋషులూ, పండితోత్తములూ నుంటే యీ చరిత్రహీనుని పూజించడమా? ధర్మనూక్కుం తెలియని పసివా డిలా ప్రవర్తించావు! అందరికంటే వయస్సులో పెద్దవాడని పూజించావా? ననుదేవు డున్నాడుగా? ఋత్విజుడనుకొన్నావా? వ్యాసు డేమయ్యాడు? ఆచార్యు డంటావా? కృపాచార్య ద్రోణాచార్యు లున్నారుగా? వీరిలో ఎవరితో సమానుడని యీ గొల్లవాడిని పూజించావు? అగ్రపూజ కృష్ణుడికే చేయాల

న్నది నీ నిర్ణయమైనప్పుడు ఇంతమంది రాజులను ఆహ్వానించింది వారిని అనమానించడానికే కదా!" అంటూ అనాకులుచవాకులు పేలసాగాడు.

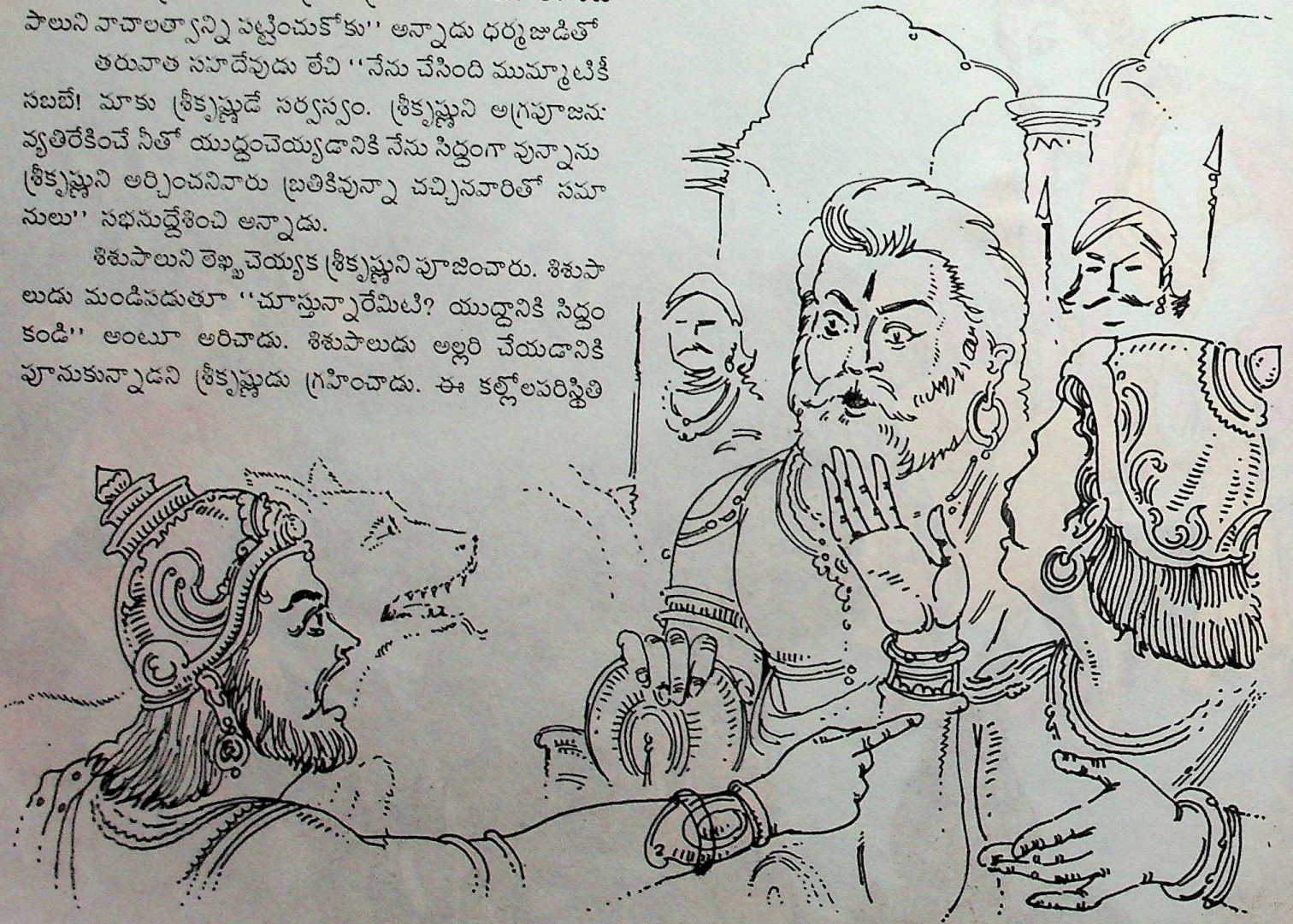
తరువాత శిశుపాలుడు కృష్ణుడి వైపు తిరిగి "ఒరీ గొల్లా! ఈ పూజకు అర్హుడవుకాని నువ్వు కొంచమైనా సిగ్గులేకుండా ఎలా పూజను స్వీకరించావు?" అంటూ నిందించాడు.

ఇలా ఎడాపెడా నోటికి వచ్చినట్లు కృష్ణుని నిందించి, శిశుపాలుడు సభనుండి వెళ్లిపోయాడు. ధర్మజుడు అతణ్ణి వెంట డించివెళ్లి, అతడిని అనుసరించి మళ్ళీ సభలోకి తీసుకువచ్చాడు. శిశుపాలుడితో, ధర్మజుడు, "నువ్వు శ్రీకృష్ణుని అనరానిమాట లెన్నో అన్నావు. చివరికి భీష్ముణ్ణికూడా నిందించావు. సభలోని పెద్దలందరూ శ్రీకృష్ణుని పూజించడమే సబబని ఏకకంఠంతో సలికారు," అన్నాడు. అప్పుడు భీష్ముడు కలుగచేసుకొంటూ "శ్రీకృష్ణుని మహిమ తెలుసుకోలేని యీ మూర్ఖుడితో మాట్లాడుతూ సమయం వృథా చెయ్యవద్దు. శ్రీకృష్ణుడు కేవలం మనకు మాత్రమేకాదు, యీ ముల్లోకాలకూ పూజనీయుడు. మంత్రాలలో గాయత్రీమంత్రంలాంటినాడు. ఈ శిశుపాలుని నాచాలత్వాన్ని పట్టించుకోకు" అన్నాడు ధర్మజుడితో.

తరువాత సహదేవుడు లేచి "నేను చేసింది ముమ్మాటికీ సబబే! మాకు శ్రీకృష్ణుడే సర్వస్వం. శ్రీకృష్ణుని అగ్రపూజను వ్యతిరేకించే నీతో యుద్ధంచెయ్యడానికి నేను సిద్ధంగా వున్నాను శ్రీకృష్ణుని అర్చించినవారు బ్రతికివున్నా చచ్చినవారితో సమానులు" సభనుద్దేశించి అన్నాడు.

శిశుపాలుని లెఖించెయ్యక శ్రీకృష్ణుని పూజించారు. శిశుపాలుడు మండిపడుతూ "చూస్తున్నారేమిటి? యుద్ధానికి సిద్ధంకండి" అంటూ అరిచాడు. శిశుపాలుడు అల్లరి చేయడానికి పూనుకున్నాడని శ్రీకృష్ణుడు గ్రహించాడు. ఈ కల్లోలపరిస్థితి

చూసి యుధిష్ఠిరుడు తడబాటుతో భీష్మునివైపు తిరిగాడు. భీష్ముడు ధర్మజుడితో "సింహాన్ని చూసి కుక్కలు మొరుగుతున్నాయి. వాటిని మొరగనీ, నువ్వు నీ పని చూడు" అన్నాడు. అప్పుడు శిశుపాలుని క్రోధం భీష్ముని మీదికి మళ్లింది. శిశుపాలుడు భీష్ముణ్ణి నానామాటలూ అనసాగాడు. ఇంతలో కృష్ణుడు కలుగచేసుకొని "నూరు తప్పులు కాయమని మా అత్త కోరటం చేత యింతవరకు యీ శిశుపాలుణ్ణి సహించాను. ఇక ఇతడిని మన్నించను" అంటున్నప్పుడే మంటలు చెలరేగుతూ కృష్ణుని చేతిలోకి చక్రాయుధం రావటం, శిశుపాలుడి కంఠం తెగి క్రిందపడటం రెండూ ఒకేమారు జరిగిపోయాయి. శిశుపాలుడి శరీరం నుండి ఒక దివ్యతేజస్సు వెలువడి కృష్ణునిలో లీనమైపోయింది. ఈ శిశుపాలుడు ఏదో శాపకారణంగా మానవజన్మ ఎత్తిన మహావిష్ణువు పరిచారకుడు. శ్రీకృష్ణునిద్వారా అతడికి ముక్తి కలిగింది. శిశుపాలుడి మృతదేహానికి యుధిష్ఠిరుడు తమ్ములకు చెప్పి యథోరీతిగా దహనసంస్కారాలు చేయించాడు.

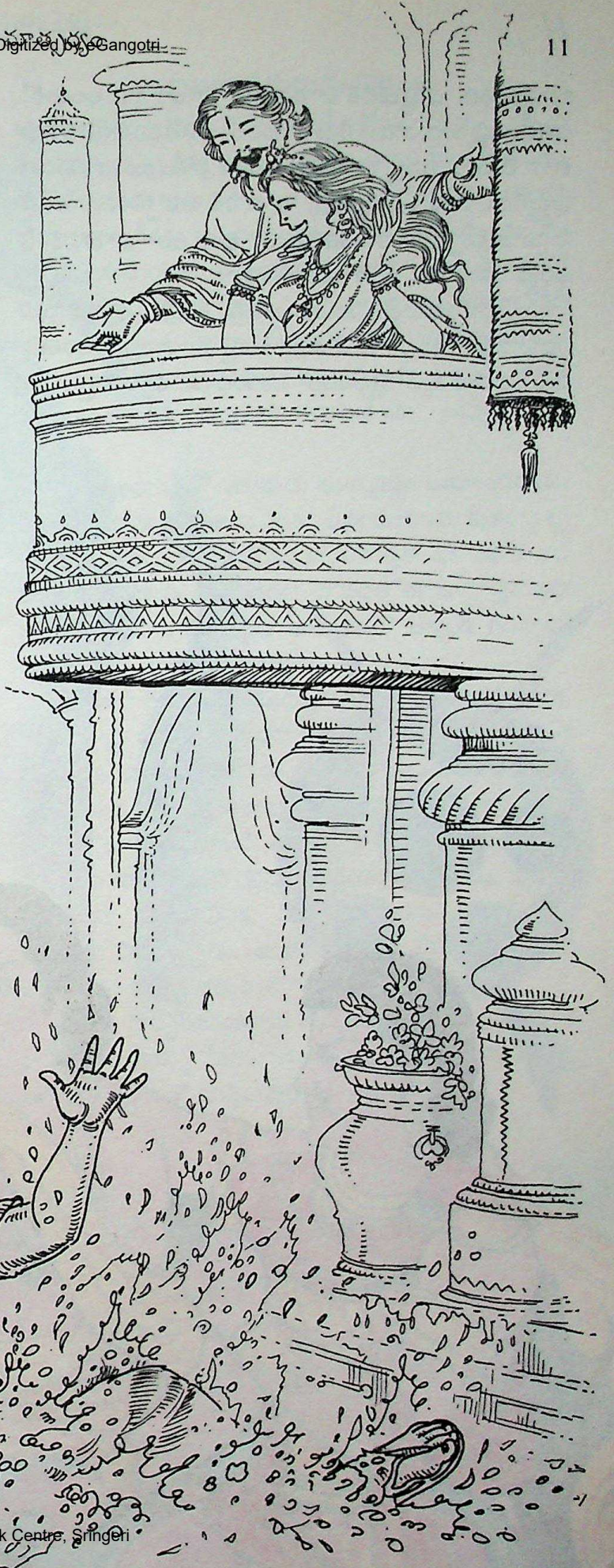

దుర్యోధనుడి మాతృర్యం

రాజసూయయాగం జయప్రదంగా ముగిసింది. కృష్ణుడు పాండవుల వద్ద సెలవు తీసుకొంటూ “ప్రజలను కన్నబిడ్డలలా చూసుకో. మహావృక్షాలు పక్షులకు నీడనిచ్చేలా, ఇంద్రుడు దేవతలను చూసుకొనేలా నువ్వు నీ స్నేహితులకు, బంధువులకు, ఆశ్రితులకు ఆశ్రయమివ్వాలి” అని ధర్మజుడికి హితంబోధించి వెళ్లాడు.

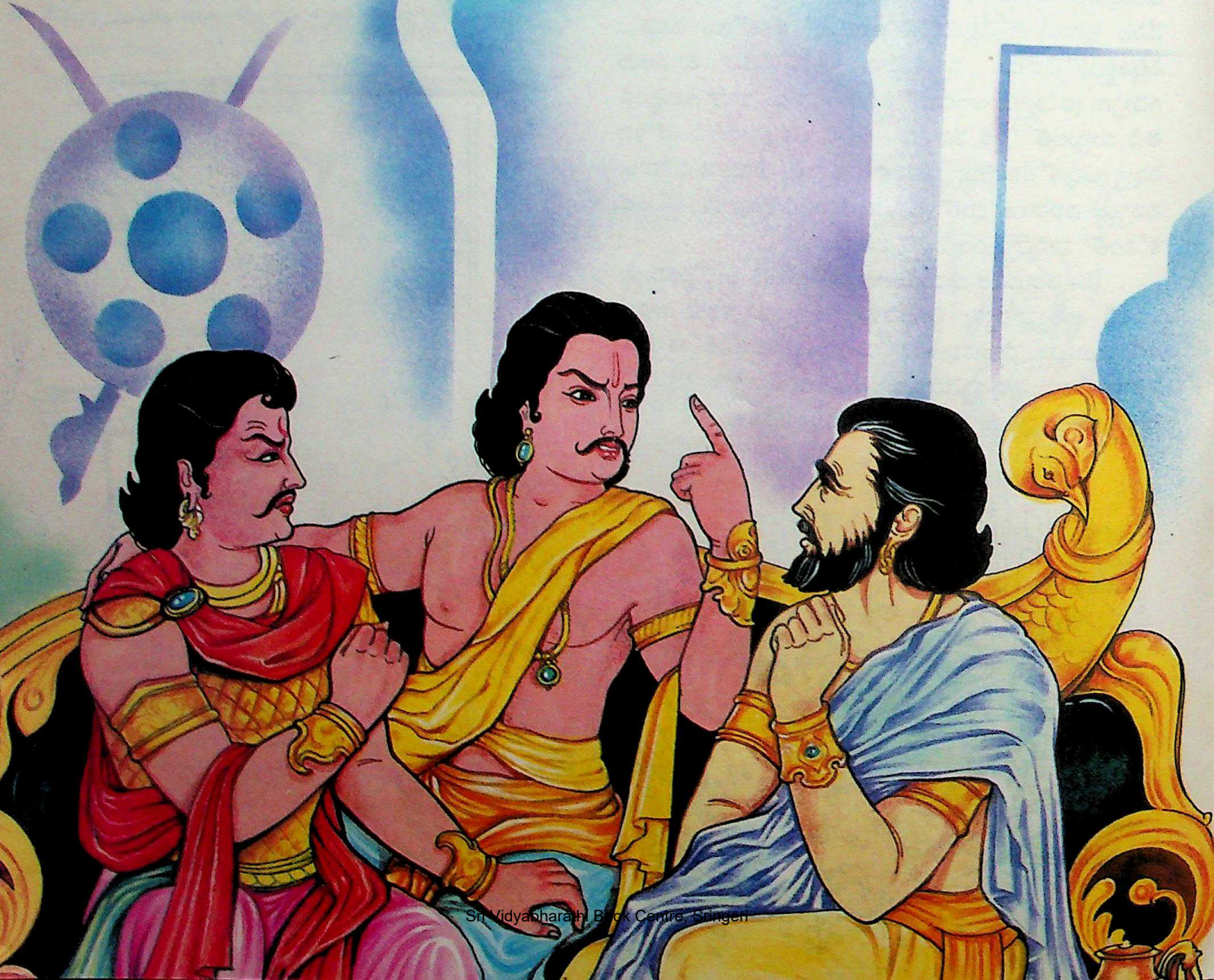
మేనమామ శకునితోపాటు దుర్యోధనుడు ఇంద్రప్రస్థంలో మరికొంతకాలం వున్నాడు. మయ నిర్మిత సభామంటప సౌందర్యానికి, శిల్పవాతుర్యానికి దుర్యోధనుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. మయసభ నిర్మాణమే అతడికి అయోమయంగా కన్పించింది. తెరచివుంచిన ద్వారం మూసివుందనుకొని వెళ్లేవాడు కాదు. మూసివున్న ద్వారం తెరచివుందని భ్రమపడి స్పటికం తలుపులకు తలను కొట్టుకొనేవాడు. ఇంద్రనీలాలు తాపడం చేసిన స్థలాలు కోనేళ్లనుకొని అందులో దిగబోయి దుస్తులు ఎత్తిపట్టుకొనేవాడు. స్వచ్ఛమైన నీటికోనేటిని మాములు గచ్చుగా భ్రమించి, అందులో పడిపోయేవాడు. నానా అవస్థాపడి తడి దుస్తులతో పైకి వచ్చాడు. అతడి అవస్థనుచూసి ద్రౌపది నవ్వు ఆపుకోలేకపోయి, పకపకా నవ్వింది. భీముడు వగైరాలు చప్పట్లు చరిచారు. దుర్యోధనుడు సిగ్గుపడిపోయాడు. ప్రచండ కోపంతో హస్తినాపురం వెళ్లిపోయాడు.

ఈ పరాభవం దావానలంలా దహించింది దుర్యోధనుణ్ణి. చివరికి ఆత్మహత్యకు తెగించాడు. అప్పుడు శకుని అతణ్ణి అనునయిస్తూ పాండవులను తుదముట్టించడానికి త్వరలో పథకం వేద్దామని నచ్చచెప్పాడు. అతడిలా అన్నాడు. “మహావీరులైన పాండవులను యుద్ధంలో జయించలేము. కానీ మరో

మార్గముంది. ధర్మజాడికి జూదమంటే మోజు. కాని అందులో అతడు నిష్ణాతుడుకాదు. నేను జూదంలో ఆరితేరినవాడినని నీకు బాగా తెలుసు. నన్ను జూదంలో ఓడించే వాడు యింకా ఎవరూ పుట్టలేదు. నువ్వు ధర్మజాణ్ణి, జూదానికి ఆహ్వానించు; అతడి సామ్రాజ్యాన్నంతా హరించివేస్తాను. కాని యీ జూదానికి నీ తండ్రి అనుమతిని సంపాదించాలినుమా!"

దుర్యోధనుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని శకుని, ధృతరాష్ట్రుని వద్దకు వచ్చి "బావా! నీ కొడుకు అవస్థ చూశావా?" అంటూ దుర్యోధనుడి మనోవ్యధనంతా వివరించాడు. ధృతరాష్ట్రుడు ఆ

మాటలకు అదిరిపడ్డాడు. కొడుకును తడివి చూస్తూ “ఇంతగా చిక్కిపోయావేం నాయనా? నీకేమయింది?” అంటూ అనునయంగా అడిగాడు. అప్పుడు దుర్యోధనుడు “పాండవులను చూడండి. వాళ్ల కీర్తి దిగంతాలకు వ్యాపించింది. వారికి కప్పం చెల్లించని రాజంటూ యీ భూప్రపంచమీద లేడంటే అతిశయోక్తికాదు. రాజసూయయాగ సమయంలో కోశాగారం చూసుకొనే బాధ్యత నా మీద పెట్టారు. సప్తసముద్రాలలో వున్న రత్నాలన్నీ వారివద్దేవున్నాయి. ఇదంతా చూశాక నా మనస్సు ఎలా స్థిమితంగా వుంటుంది? జూదంలో శకుని మామ సమర్థుడు. యుధిష్ఠిరునితో జూదం ఆడడానికి శకుని మామకు అనుమతియిస్తే, పాండవుల సంపదనంతా మామ జూదంలో గెలుస్తాడు,” అన్నాడు. కాని ధృతరాష్ట్రుడు “నువ్వు చెప్పిన మాటలు మంచికో చెడుకో నాకు బోధపడటం లేదు. నాకు కొంత వ్యవధి ఇవ్వు, విదురునితో సమాలోచించి చెబుతాను” అన్నాడు.

వెంటనే దుర్యోధనుడు “పాండవ పక్షపాతియైన ఆ విదురుడు దీనికి ససేమిరా ఒప్పుకోడు. నువ్వు దీనికి సమ్మతిం చకపోతే నాకు ఆత్మహత్యే శరణ్యం” అన్నాడు బెదిరింపు ధోరణిలో. ఆ మాటలకు ధృతరాష్ట్రుడికి కాళ్ళూ చేతులూ ఆడలేదు. చేయతగని పని అని తెలిసినా గత్యంతరం లేక జూదానికి తన సమ్మతినిచ్చాడు.

దూతగా విదురుడు వెళ్లటం

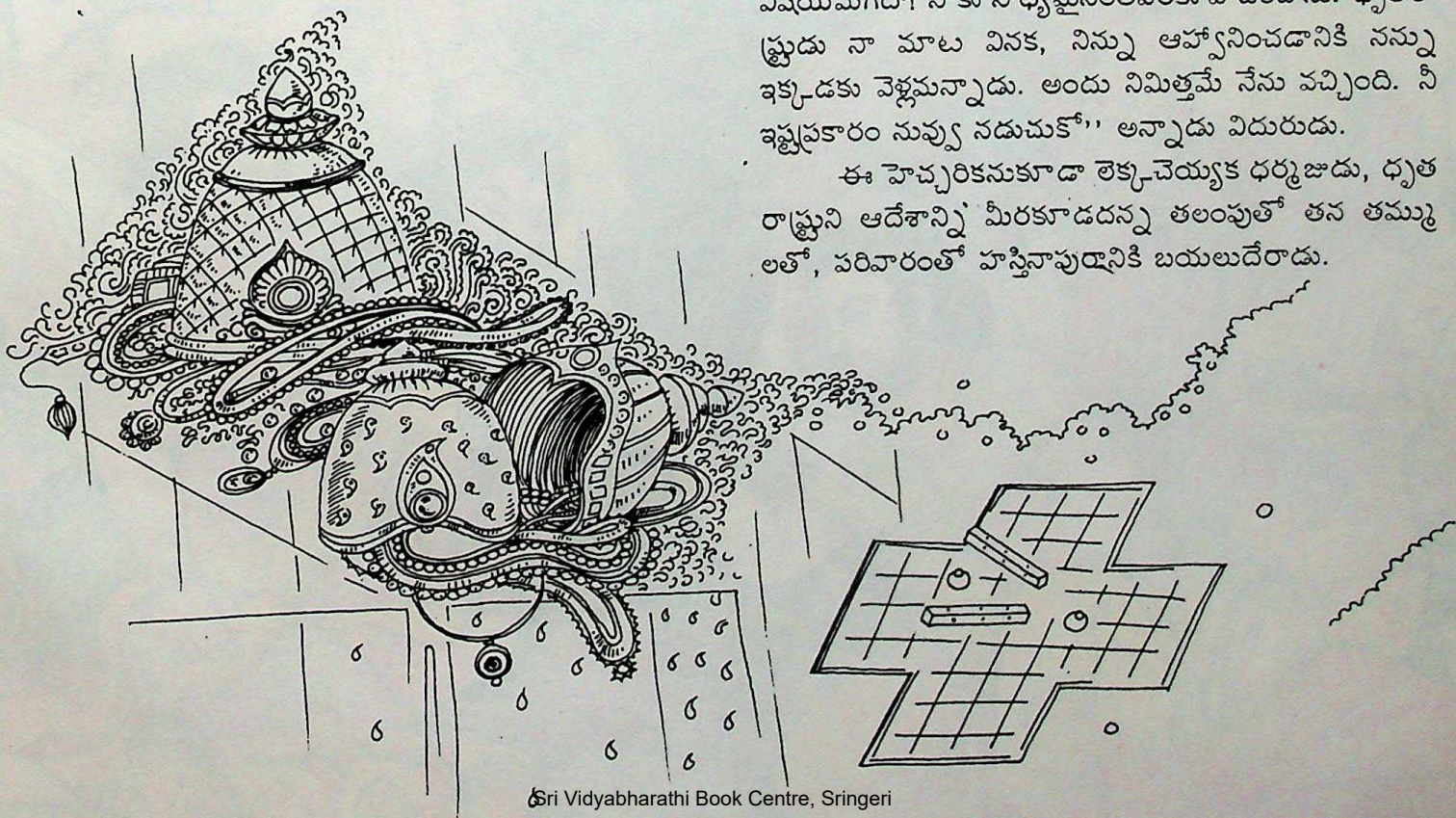
ధృతరాష్ట్రుడు వెంటనే జూదక్రీడకోసం ఒక చక్కని సభామంటపాన్ని నిర్మించమని ఆజ్ఞాపించాడు. ఈ వార్త తెలియ గానే విదురుడు పరుగున ధృతరాష్ట్రుని వద్దకు వచ్చి “మహారాజా! జూదక్రీడకు అనుమతించవద్దు. ఈ జూదంవల్ల కలహం తప్పదు; కురువంశం సర్వనాశనమావుతుంది” అంటూ హెచ్చరించాడు. కాని ధృతరాష్ట్రుడు “దైవానుగ్రహంవల్ల అలాంటిదేదీ జరగదు. నువ్వు, నేనూ, భీష్ముడూ అంతా దగ్గరే వుంటాము కదా! ఇంకా కలహం ఎందుకు వస్తుంది? నా తరపున నువ్వు ఇంద్రప్రస్థం వెళ్లి ధర్మజుని జూదక్రీడకు ఆహ్వానించు” అన్నాడు.

దుఃఖభారంతో విదురుడు ఇంద్రప్రస్థం బయలుదేరాడు. విదురుని రాకకు ధర్మజుడు ఎంతో ఆనందించాడు. కుశల ప్రశ్నలయ్యాక విదురుడు “దుర్యోధనుడు కొత్తగా ఒక సభామంట పాన్ని నిర్మించాడు. మీరందరూ ద్రౌపదితోకూడా హస్తినాపురానికి విచ్చేసి, నీకు ప్రియమైన జూదక్రీడలో అక్కడ గడపాలని ధృతరాష్ట్రుని సందేశం” అన్నాడు.

ఈ వార్త వినగానే యుధిష్ఠిరుడు తత్తరపాటు చెందాడు. “మహాత్మా! జూదం ఎప్పుడూ కలహంతో ముగుస్తుంది. వివేక మంతుడు దాని జోలికిపోడు. జూదమాడటం సబబేనా? నీ అభిప్రాయం ఏమిటి” అంటూ ప్రశ్నించాడు ధర్మజుడు.

“జూదం ఎలాంటి వినాశన కారో అందరికీ తెలిసిన విషయమేగదా! నాకు సాధ్యమైనంతవరకు వాదించాను. ధృతరాష్ట్రుడు నా మాట వినక, నిన్ను ఆహ్వానించడానికి నన్ను ఇక్కడకు వెళ్లమన్నాడు. అందు నిమిత్తమే నేను వచ్చింది. నీ ఇష్టప్రకారం నువ్వు నడుచుకో” అన్నాడు విదురుడు.

ఈ హెచ్చరికనుకూడా లెక్కచెయ్యక ధర్మజుడు, ధృతరాష్ట్రుని ఆదేశాన్ని మీరకూడదన్న తలంపుతో తన తమ్ములతో, పరివారంతో హస్తినాపురానికి బయలుదేరాడు.

దుర్యోధనుడు తన గోత్రని తానే త్రవ్వకొనుట.

హస్తినాపురాన్ని చేరుకోగానే పాండవులు ధృతరాష్ట్రుని మందిరానికి వెళ్లారు. పెద్దలందరికీ నమస్కరించి, ఆశీస్సుల య్యారు. ముందుగా శకుని "ధర్మనందనా! ఈ సభ నిండుగా వున్నది. వెంటనే జూదక్రీడ ప్రారంభిద్దాం" అన్నాడు. దానికి ధర్మజుడు "జూదం మహాపాపకార్యం. నీతినియమాలు లేనిది. వినాశనకారి. మమ్మల్ని మోసంతో ఓడించడానికి ఎందుకింత కుతూహలపడుతున్నావు?" అని అడిగాడు. "ధర్మజూ! ఇద్దరు యుద్ధం చేస్తుంటే వారిలో బలసంపన్నుడు గెలుస్తాడు. ప్రత్యర్థిని గెలవాలనుకోవటం క్రీడలో సహజమేకదా! నువ్వు నాతో ఆడడానికి భయపడుతున్నావ్నా? నువ్వు పాల్గొకుండా వుండవచ్చును" అన్నాడు శకుని. అప్పుడు ధర్మజుడు "ఓ శకునీ! వెనుదీయడానికి నేను పిరికి పందను కాను. విధి బలీయం. ఇంతకీ నే నెవరితో ఆడాలి?" అని అడిగాడు.

వెంటనే దుర్యోధనుడు “ధర్మజా! మా మాను శకుని నా తరపున ఆడతాడు” అన్నాడు. “ఒకరి తరపున మరొకరు ఆడడం న్యాయబద్ధం కాదు. కాని నువ్వు పట్టుబడితే, యీ నియమాన్ని కూడా ఉల్లంఘించడానికి నేను సిద్ధమే. ఆట ప్రారంభిద్దాం” అన్నాడు ధర్మజుడు.

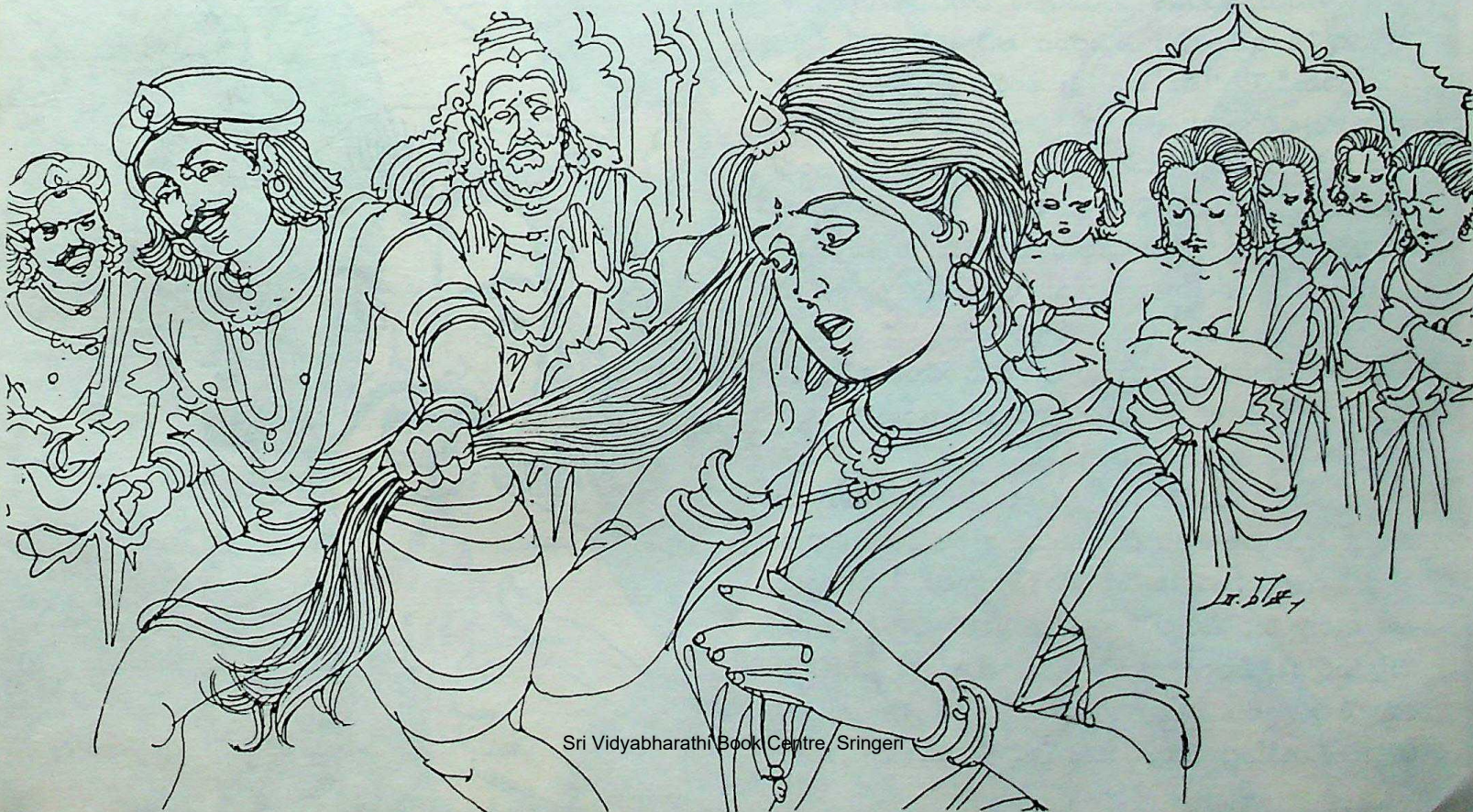
భీష్ముడు, ద్రోణుడు, కృపుడు మొదలైన పెద్ద లెందరో అక్కడ కూర్చుని బాధపడుతూ ఆటను చూస్తున్నారు. ధర్మజుడు మొదట రత్నాల కడియాలు మణిహారాలు పణంగా పెట్టాడు. పాచికలు విసిరాడు కపటి శకుని; వాటిని గెలుచుకున్నాడు. తరువాత తన కోశాగారాన్నంతా ధర్మజుడు పణంగా పెట్టాడు. ఈమారు శకునే గెలిచాడు. శకుని నేస్తున్నవిమంత్రించిన పాచికలు కాబట్టి కపటంగా ప్రతిసారి ధర్మజుని ఓడించాడు. తన సంపదలను, తన సామ్రాజ్యాన్ని, తన పరివారాన్నీ, ఒక్కొక్కరిగా తన తమ్ములను, చివరికి తననుకూడా కోల్పోయాడు ఆ ధర్మజుడు. ఇంకా పణంగా పెట్టడానికి ఏమీ లేదు అన్నప్పుడు శకుని “ఏం, ద్రౌపదిని మరిచిపోయావా?” అన్నాడు. తుదకు ద్రౌపదిని కూడా కోల్పోయాడు.

భార్యతో సహా పాండవులు బానిసలయ్యారనే గర్వం ఒక్కసారిగా కళ్లు కప్పింది దుర్యోధనుణ్ణి! తన అంతఃపురాన్ని చిమ్మి పెట్టటంకోసం ద్రౌపదిని పిలుచుకురమ్మని, విదురుడితో చెప్పాడు.

సభ సలుమూలలనుండి ‘సిగ్గుచేటు’ ‘సిగ్గుచేటు’ అనే కేకలు వినివచ్చాయి. దుర్యోధనుడి అహంకారం విదురుడు సహించలేకపోయాడు. “దుర్యోధనా! నీ సిద్ధిలో నీ గోతిని నువ్వే తప్పుకుంటున్నావని మరిచిపోకు. తెలిసీ చేతిని నాగు పాము పుట్టులో ఎందుకు పెడుతున్నావు?” అని అడిగాడు.

కాని విదురుని నీతివాక్యాలు దుర్యోధనుడి తలకెక్కుతాయా? దుశ్శాసనునివైపు తిరిగి “ఆ ద్రౌపదిని ఈడ్చుకునిరా!” అన్నాడు. వెంటనే దుశ్శాసనుడు ద్రౌపది వద్దకెళ్లి “ఇదుగో! మా రాజు నిన్ను సభకు తీసుకురమ్మన్నాడు. మర్యాదగా వస్తావా రావా? నువ్విప్పుడు మా దాసీవి” అన్నాడు.

ఈ మాటలు విన్న ద్రౌపదికి తన కాళ్ళక్రింది నేల కుంగిపోతున్నట్లునిపించినది. బిగ్గరగా నిలసిస్తూ, తాను సురక్షితంగా వుండగల గాంధారి మందిరం వైపు సరుగెత్తింది. కాని దుశ్శాసనుడు ఆమెను వదిలిపెడతాడా? “ఎక్కడకు పలాయనిస్తున్నావు?” అంటూ ఆమె శిరోజాలు పట్టుకుని బరబరా సభలోకి ఈడ్చుకు వచ్చాడు. విడిపోయిన శిరోజాలతో, వినర్లమైన ముఖంతో ఆమె, సరాభవంతో తలలువంచి కూర్చున్న తన భర్తలను చూసి “భరత చక్రవర్తి వంశంవారు తమ క్షత్రియ ధర్మాన్ని ఇలా జూదంలో మంటగలపటమా? ఇంతమంది కురువృద్ధులూ, పెద్దలూ తమ కళ్ళముందే నన్ను యీ దుర్మార్గుడు యిలా ఈడ్చుకు రావటం చూస్తూ కిక్కురుమనకుండా వూరకున్నారే! నా ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పగలవారు యీ సభలోనే

లేరా? నన్ను పణంగా పెట్టడానికి నా భర్తకు హక్కు వున్నదా?" అని అడిగింది.

సభలో అందరూ తలలు దింపుకుని నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నారు. ఆమెకు బదులు చెప్పే ధైర్యం ఎవరికీ లేకపోయింది. చివరికి భీముడు "మహాసాధీ! ధర్మం అత్యంతసూక్ష్మమైనది. దానిని అర్థం చేసుకోవటం ఎంతో కష్టం. నీ ప్రశ్నకు నేను జవాబు చెప్పలేకపోతున్నాను" అన్నాడు. ఏకధాటిగా విలసిల్తూ, నిస్సహాయంగా తన సతులవైపు చూస్తున్న ద్రౌపదిని నానా దుర్బాషలూ ఆడాడు దుశ్శాసనుడు. భీముడు ఇక సహించలేకపోయాడు. ధర్మజుని చూస్తూ "అన్నా! నువ్వు సామ్రాజ్యాన్నంతా కోల్పోయినప్పుడు బాధపడలేదు. మమ్మల్ని కోల్పోయినప్పుడు కూడా నాకు కోపం రాలేదు. కాని ద్రౌపదిని పణంగా పెట్టటం మన్నించరాని పాపం" అంటూ "సహదేవా! నిప్పులను తీసుకురా! ఇలాంటి పాపం చేసిన అన్న చేతులను కాల్రాలి" అన్నాడు.

కాని అర్జునుడు కలుగజేసుకొని "అన్నా! కోపం చూపడానికి ఇది కాదు సమయం. ధర్మజుడు మనకు అన్నగారు. ఆయనకు కట్టుబడటం మన కర్తవ్యం" అంటూ ఎలాగో భీముణ్ణి శాంతపరిచాడు.

శ్రీకృష్ణుని అహేతుక కృప

తనను ఇదివరకే కించపరచిన పాండవులను అగౌరవ పరచడానికి ఇదే తగిన సమయం అని గ్రహించిన కర్ణుడు దుశ్శాసనుడితో "ఈ పాండవు అందరి, ద్రౌపదితో సహా, వస్త్రాలను ఒలిపించు" అన్నాడు. పాండవులు తమ రాజోచితమైన వస్త్రాలను తీసి కిందపడేశారు. దుశ్శాసనుడు లేచి, అందరి ముందు ద్రౌపది ధరించిన నలువలను లాగివెయ్యసాగాడు. ద్రౌపది దీనంగా సభంతా కలయచూసింది. తనను కాపాడే నాథుడే లేడు. ఇక ఆర్తత్రాణపరాయణుడు ఆ శ్రీకృష్ణుడే తనను రక్షించాలి. ఎలుగెత్తి శ్రీకృష్ణుని ప్రార్థించినది. "హే గోవిందా! ఆపద్బాంధవా! నువ్వు తప్ప యీ అనాధను రక్షించే నారెవ్వరూ లేరు. దీనబంధూ! నా మానం కాపాడు" అంటూ ఆర్తితో ప్రార్థిస్తూ కళ్లు మూసుకుంది.

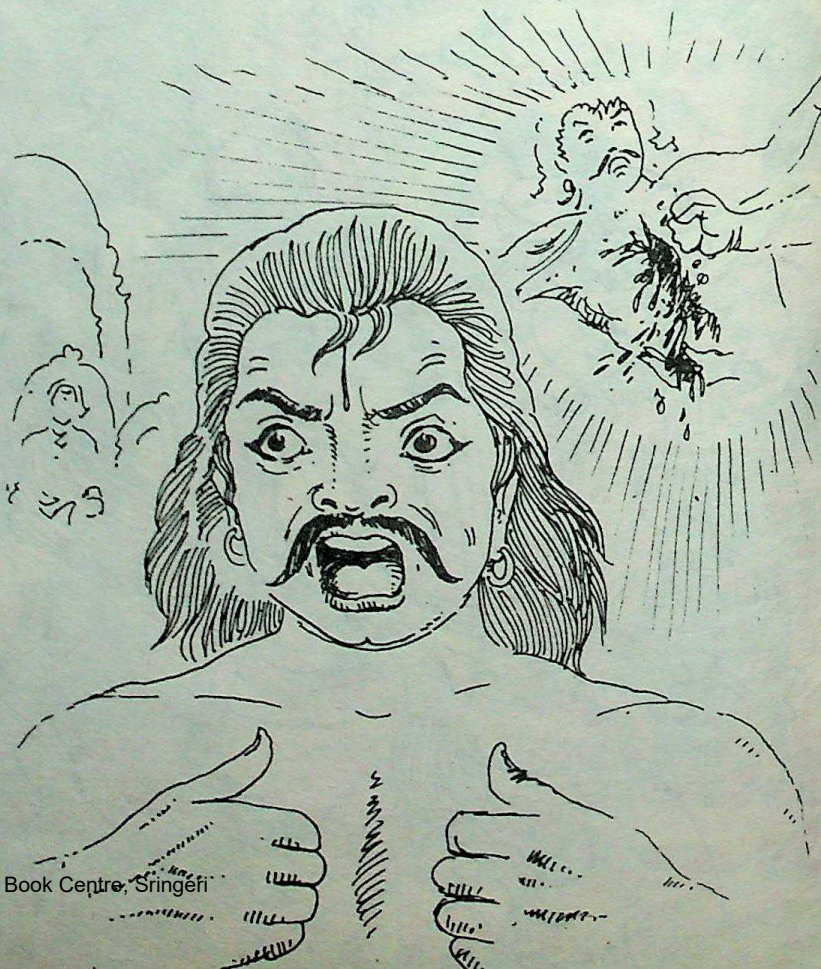
ఆపద్బాంధవుడైన శ్రీకృష్ణుడు ఆమె మొరను విన్నాడు. ఓ! ఒక అద్భుతం జరిగింది. అక్షయంగా నలువలను ప్రసాదించాడు. దుశ్శాసనుడు ఆమె చీరను విప్పతూనే వున్నాడు. ఆశ్చర్యంగా మరొకరి ఆమె ఒంటపై వుంది. దానిని విప్పాడు. మళ్ళీ మరొకటి సిద్ధంగా వుంది. ఇలా లాగిపారేస్తూంటే, చీరలు వస్తూనే వున్నాయి. విప్పిన చీరలు గుట్టలా పడివున్నాయి. కాని ద్రౌపది ఒంటమీద చీర ఎప్పటిలానే వుంటూవుంది. చివరకు

దుశ్శాసనుడు అలసిపోయి, క్రిందపడిపోయాడు. ఈ అద్భుతం అందరినీ ఆశ్చర్యచకితులను చేసింది. ఆపద్బాంధవుడైన భగవంతుడు తన భక్తులను ఎప్పుడూ ఆదుకుంటాడని యీ సంఘటన చక్కగా నిరూపించినది.

తమ కళ్లుముందు తమ భార్యను హేయమైన పరాభవానికి గురిచేస్తున్న దుశ్శాసనుణ్ణి చూసి భీముడు పళ్లు పటపటకారికి భీకరంగా యిలా ప్రతిజ్ఞ చేశాడు. "ఇదిగో కురువృద్ధులూ, సెద్దలూ, బంధువులూ అందరూ వినండి! ఇలాంటి మాటలు మీరు ఇంతవరకు విని వుండరు. ఇకపైనా ఎవరూ ఇలాంటి మాటలు పలకరు. రాబోయే యుద్ధంలో యీ దురాత్ముడు దుశ్శాసనుని రొమ్మును నా యీ చేతులతో చీల్చి, వాడి రక్తాన్ని తాగుతాను. ఇలా చెయ్యలేకపోతే నేను నా తండ్రుల గతికి తప్పినవాడినవుతాను." ఈ భీమ ప్రతిజ్ఞకు సభంతా స్తంభించిపోయింది.

దుర్యోధనుడి యీ పాపకార్యమే కాలక్రమంలో కురు వంశం సర్వనాశనం కావడానికి మూలకారణంగా పరిణమించినది.

"తొడమీద కూర్చుందువుగానిరా" అంటూ ద్రౌపది కేసి కన్నుగీలాడు దుర్యోధనుడు. దాన్ని చూసి జాలుపట్టిలాగిన సింహంలా లేచి నిలబడ్డాడు భీముడు. (క్రొధంతో, భీకరంగా

పున్నాడు. “రాజగర్వం నెత్తికెక్కింది వీడికి. ద్రౌపదిని తొడమీదికి పిలుస్తున్నాడు దురాత్ముడు. యుద్ధంలో నా గదతో వీడి తొడలు విరగ్గొట్టకపోతే నా పూర్వులు పోయిన పుణ్యలోకాలకు నేను పోను” అంటూ అరిచాడు.

భీముని ప్రతిజ్ఞలు విని ధృతరాష్ట్రుడు హడలిపోయాడు. దుర్యోధనుని బానిసత్వంనుండి పాండవులను విడుదలచెయ్యడమే సర్వశ్రేయస్కరమైనదని భావించి, ధర్మజుడు జూదంలో కోల్పోయినదంతా అతడికి ధారాదత్తం చేశాడు.

ధర్మజుడు మళ్ళీ జూదమాడుట

తరువాత ధర్మజుడు తన తమ్ములతోను, భార్యతోను ఇంద్రప్రస్థానికి బయలుదేరాడు. తన యింత ప్రయత్నమూ బూడిదెలో పోసిన పన్నీదైసదే అనుకొని దుర్యోధనుడు, కర్ణుడు, శకుని మరోఎత్తువేశారు. తియ్యని మాటలతో ధృతరాష్ట్రుని సమీపించి “పాండవుల్ని యిలా వదిలేస్తే వాళ్లు మనల్ని సర్వనాశనం చేస్తారు. ద్రౌపదికి మేము పెట్టిన పాళ్లు కలలో కూడ మరచిపోరు. మమ్మల్ని ఏనాటికీ క్షమించరు. ఇక మేము బ్రతికి బట్టకట్టాలంటే తిరిగి జూదమాడటమే మార్గం. ఈసారి జూదంలో ఓడినవారు సన్నెండు సంవత్సరాలు వనవాసం చెయ్యడమూ, ఎవరి కళ్లాబడకుండా ఒక యేడు అజ్ఞాతవాసం చెయ్యాలన్నది నియమంగా పెట్టుకుందాం. మనమే గెలుస్తాం. వారిని అడవులకు పంపించి ఆ సదమూడేళ్లకాలంలోను మన సామ్రాజ్యాన్ని సుస్థిరం చేసుకుంటాం” అంటూ అనేక విధాల నచ్చచెప్పారు.

ధృతరాష్ట్రుడు మళ్ళీ దూతను పంపి పాండవులను పిలిపించాడు. విదురుడు, ద్రోణుడు మొదలైన పెద్దలు ఎంత వారించినా, అంధరాజు పట్టించుకోలేదు. ఈ సారి పందెం గురించి వివరించిన శకుని అజ్ఞాతవాసంలో వారి ఉనికి తెలిస్తే అందుకు శిక్షగా మళ్ళీ పన్నెండేళ్లు వనవాసం వెళ్లాల్సి వుంటుందని చెప్పాడు.

జూదం మళ్ళీ ప్రారంభమైంది. ఈ సారి కూడా శకునే గెలిచాడు. ఇంకేమి? పాండవులు వనవాసం వెళ్లడానికి సిద్ధమయ్యారు. అప్పుడు దుశ్శాసనుడు “ఇప్పటినుండి దుర్యోధనుని ఏకపత్రాధిపత్యం ప్రారంభమయింది. పాండవుల అంతు తేలింది,” అన్నాడు. ఈ మాటలు విన్న భీముడు కోపోద్రిక్తుడై అతడివైపుతిరిగి “నువ్వు ఇలాంటి మాటలతో మా గుండెలను గుచ్చినట్లు, రణరంగంలో నీ గుండెను నేను చీలుస్తాను” అన్నాడు. పాండవులు వెళుతుంటే, భీముని నడకను తాను అనుకరిస్తూ వెక్కిరించాడు దుర్యోధనుడు. అప్పుడు భీముడు అటువైపు తిరిగి “దురాత్ముడైన యీ దుర్యోధనుణ్ణి నా గదాఘాతంతో చంపుతాను. వాణ్ణి క్రిందపడేసి తలమీద తంతాను. దుశ్శాసనుణ్ణి చంపి వాడి రక్తం పానం చేస్తాను. అర్జునుడు, కర్ణుణ్ణి వాతమారుస్తాడు. సహదేవుడు కుట్రల శకునిని వధిస్తాడు. నూర్పుడు తన వేడిమిని కోల్పోయినా, హిమాలయాలు తన చోటు మారినా, చంద్రుడు తన చల్లదనాన్ని కోల్పోయినా మా ప్రతిజ్ఞలను నెరవేర్చడంలో మేం తప్పకుండా సఫలీకృతులమౌతాము” అన్నాడు ఆక్రోశంతో.

“మీ అందరి వద్దా నేను సెలవు తీసుకుంటాను. తిరిగి వచ్చాక మళ్ళీ కలుస్తాను” అన్నాడు ధర్మజుడు.

ద్రౌపది కుంతీదేవి వద్దకెళ్లి ఆమె ఆశీర్వచనం పొందినది. ద్రౌపదితో పాండవులు వెళ్లిపోయాక, బెంగపడ్డ ధృతరాష్ట్రుడు విదురుని పిలిపించి పాండవులు నగరం విడిచి ఏ విధంగా వెళ్లారో వివరించమన్నాడు.

దానికి విదురుడు ఇలా అన్నాడు: “వస్త్రాన్ని ముఖంమీద కప్పుకొని ధర్మరాజు వెళ్లాడు. రెండు చేతులూ చాచుకుంటూ వెళ్లాడు భీముడు. ఇసుక చల్లుకుంటూ అర్జునుడు వెళ్లాడు. ఒంటినిండా బుగ్గిపూసుకొని వెళ్లాడు నకులుడు. సహదేవుడు సిగ్గుతో తలవంచుకుంటూ వెళ్లాడు. వికారంగా తలవిరబోసుకొని, దుఃఖిస్తూ వెళ్లింది ద్రౌపది. అప్పుడు ఆకాశం మీద మబ్బులు లేకుండానే మెరుపులు మెరిసాయి. హఠాత్తుగా భూమి కంపించింది. ఇలాంటి చెడుశకునాలు దురాలోచనతో నువ్విలా నడుచుకొన్నదానికి పర్యవసాసంగా జరుగనున్న కురువంశ సర్వనాశనానికి నాంది పలుకుతున్నాయి.” ఇలా వాళ్లు మాట్లాడుకునేటప్పుడు దేవర్షి నారదుడు అక్కడికి వేంచేసి “ఈ ఏటికి పద్నాలుగో ఏడు అత్యంత భయంకరమైన భారత సంగ్రామం జరుగుతుంది. దురాత్ముడైన దుర్యోధనుని కారణంగా కురువంశం సర్వనాశనమౌతుంది. భీమార్జునుల పరాక్రమంతో పాండవులు విజయం సాధిస్తారు” అంటూ వెళ్లిపోయాడు. అప్పుడు ద్రోణాచార్యుడు దుర్యోధనుని దుష్టచర్యలవల్ల జరుగబోయే విపరీతాల గురించి ధృతరాష్ట్రుని హెచ్చరించాడు. ధృతరాష్ట్రుడు భయంతోనూ, దుఃఖంతోనూ కూలబడిపోయాడు.

సభాపర్యం సమాప్తం.

అరణ్య పర్వం

అక్షయపాత్ర

పాండవులు ద్రౌపదితో అడవులకు బయలుదేరారు. ప్రజలు కూడా భీష్మద్రోణ నిదురులను నిందిస్తూ పాండవులతో పాటు బయలుదేరారు. ప్రజల ఆదరంచూసి ధర్మజుడు చలించి పోయి, వారిని తిరిగిపొందని బ్రతిమాలాడు. యావన్మండీ దుఃఖిస్తూ వెళ్లలేక హస్తినాపురానికి వెళ్లిపోయారు. తరువాత పాండవులు తమ రథాలను గంగాతీరం వైపు మళ్లించి, గంగా స్నానం చేసి ఆరాత్రి అక్కడే గడిచారు. మరునాడు నింతోమంది బ్రాహ్మణులు పాండవులను కలుసుకొని వారితోపాటు అరణ్య వాసం చెయ్యడానికి సిద్ధపడివచ్చారు. కానీ ధర్మజుడు “అయ్యా! నా ప్రార్థన మన్నించి మీరు తిరిగి వెళ్లిపోండి. మునుపటిలా మిమ్ము నేనిప్పుడు పోషించలేను, మే మెలాగో కందమూలాలు భుజిస్తూ అరణ్యవాసం పూర్తిచేసుకొంటాము” అన్నాడు. కానీ బ్రాహ్మణులు పట్టుబట్టారు. పాండవులతో పాటు కష్టాలలో పాలుపంచుకోవడానికి వారు సిద్ధంగా వున్నారు. కానీ ఇంతమందికి తానెలా ఆహారం సమకూర్చగలనా అని

ధర్మజుడు చింతించసాగాడు. తన తమ్ములతోను, గురువు ధౌమ్యుడితోను యీ సమస్య గురించి చర్చించాడు.

అప్పుడు ధౌమ్యుడు ధర్మజునితో "నువ్వు సహాయార్థం సూర్యదేవుని ఉపాసించు. సూర్యుడే ఆహారం సృష్టిస్తాడు. ప్రపంచంలోని సంపదకంతా కర్త ఆతడే. అందువల్ల అతడిని ఉపాసిస్తే నీ కోరిక నెరవేరుతుంది" అన్నాడు. ధౌమ్యుని ఉపదేశం అక్షరాలా పాటించాడు ధర్మజుడు. అత్యంత భక్తిశ్రద్ధలతో సూర్యదేవుని పూజించాడు. సూర్యుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. "నీ తనమ్ముకు నంతోషించాను. నీ వననాస నన్నెండేళ్లకాలం, నీ నంటయిల్లు తరుగు లేకుండా వుంటుంది. కందమూలాలూ, కాయగూరలూ ఏవయినా సరే, ద్రౌపది చేతిలో దివ్యంగా నాలుగు రకాల వంటకాలైతాయి. ఇదిగో యీ రాగిపాత్ర తీసుకో. ఇది అక్షయపాత్ర. ఎంతమందికి వడ్డించినా సరే - దీనికి తరుగంటూ వుండదు. ద్రౌపది ఆ పాత్రనుండి ఆహారం స్వీకరించిన తరువాత - ఆ రోజుకు పాత్ర యిక ఆహారం ఇవ్వదు. మళ్ళీ మరొకడే అది అక్షయంగా ఆహారం సమకూరుస్తుంది" అంటూ అక్షయపాత్రను ధర్మరాజుకు అందచేసి అంతర్ధానమయ్యాడు సూర్యదేవుడు. ధర్మరాజు ఆ అక్షయపాత్రను ద్రౌపది కిచ్చాడు. ద్రౌపది స్వల్పంగా ఆహారం వండి అందులో వేసింది. మరుక్షణమే రకరకాల ఆహారపదార్థాలు అందులో నుండి పుట్టుకొచ్చాయి. ద్రౌపది బ్రాహ్మణులందరికీ తృప్తిగా భోజనం పెట్టింది. పాండవులందరూ భోజనం చేశాక, ద్రౌపది కూడా భోజనం చేసింది. అంతటితో ఆనాటికి ఆ పాత్ర పని అయిపోయింది,

తరువాత ధర్మరాజు, ధౌమ్యుడు మొదలైన బ్రాహ్మణ్ ల్లములతో కామ్యక వనానికి ప్రయాణమయ్యాడు.

విదురుడు పాండవులను చూడవచ్చుట 12

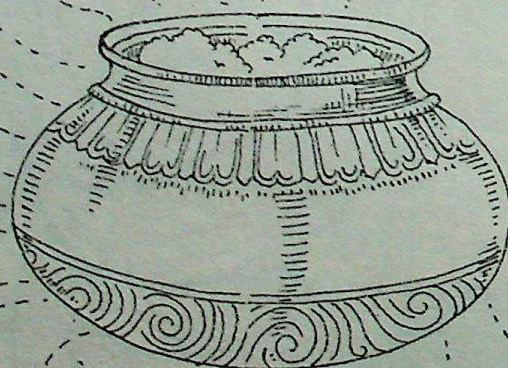
పాండవులు వనవాసానికి వెళ్ళిపోయాక ధృతరాష్ట్రుడు విదురుణ్ణి పిలిపించి "ఇప్పుడేంచెయ్యాలి?" అని అడిగాడు.

వివేకవంతుడైన విదురుడు "మహారాజా! నేను సలహా ఇవ్వగలనే గాని, అది మీకు నచ్చదని నాకు బాగా తెలుసు. పాండవులను వెనక్కు పిలిచి వారి రాజ్యం వారి కిచ్చేయ్యి. ఇలా నువ్వు చెయ్యకపోతే కురువంశం సర్వనాశనమవడం చూడడానికి సిద్ధ పడి వుండు. ఇదే నా సలహా! తర్వాత నీ ఇష్టం" అన్నాడు.

విదురుని పలుకులు ధృతరాష్ట్రుడికి ములుకుల్లా గ్రుమ్మ కున్నాయి. అతడు ఉక్రోశంతో "నువ్వెప్పుడూ పాండవ పక్షపాతివే! పాండవుల కోసం నా బిడ్డలను వదలుకోమంటావా? నన్ను సముదాయించడానికి బదులు నీ మాటలతో నన్ను బాధపెడుతున్నావు. చెయ్యడానికి అసాధ్యమైన దానినే చెయ్య మంటున్నావు. ఇక నా మొహం చూడకు. ఇక్కడ నుండి వెళ్ళిపో" అన్నాడు. ఈ మాటలు వినగానే విదురుడు కట్టుగుడ్డలతో కామ్యకవనానికి వచ్చేశాడు.

విదురుని ఎంతో సత్కారపూర్వకంగా తీసుకువచ్చారు పాండవులు. పాండవుల స్థితిని చూసి కంటతడిపెట్టాడు విదురుడు. ధృతరాష్ట్ర డితో తనకు కలిగిన అభిప్రాయభేదం గురించి చెప్పాడు. "ఆయన వెళ్ళిపోమ్మంటే వచ్చేశాను" అన్నాడు.

విదురుడు వెళ్ళిపోయిన తరువాత సశ్చాత్కావపడి ధృతరాష్ట్రుడు స్పృహతప్పి పడిపోయాడు. కొంతసేపటికి తెప్పరిల్లి సంజయుణ్ణి పిలిపించి "నువ్వు తక్షణం వెళ్ళి విదురుణ్ణి పిలుచు కురా. అతడు మూర్తిభవించిన ధర్మదేవత" అంటూ పిలిపించ సాగాడు. సంజయుడు త్వరత్వంగా వెళ్ళి విదురుణ్ణి కలుసుకొని ధృతరాష్ట్రుని నిస్సహాయ పరిస్థితిని తెలిపాడు. పాండవులను ఆశీర్వదించాక, ధృతరాష్ట్రునిపై తనకున్న ప్రేమకొద్దీ తక్షణమే విదురుడు హస్తినాపురానికి తిరిగి వచ్చేశాడు.

మైత్రేయుని శాసనం CC-0. In Public Domain. Digitized by eGangotri

విదురుడు తిరిగి రావడం దుర్యోధనుడికి నచ్చలేదు. వెంటనే దుశ్శాసన, కర్ణ శకునులతో చర్చ జరిపాడు. “విదురుడు పాండవుల వద్ద కెళ్లి వెంటనే తిరిగి వచ్చేవాడు. దానికి కారణం తెలియదు. బహుశా పాండవులను మళ్ళీ పిలిపించి, వాళ్ల రాజ్యం వాళ్ల కిప్పించేయ్యాలని మా తండ్రిని ఒప్పించి వుండవచ్చు. ఏ కారణంచేతనైనా పాండవులు మళ్ళీ తిరిగి వచ్చిన పక్షంలో నేను ఆత్మహత్య చేసుకుంటాను” అన్నాడు.

అప్పుడు కర్ణుడు “వాళ్లు తిరిగివస్తే మళ్ళీ జూదంలో ఓడిస్తాం. లేకపోతే ఇప్పుడే చతురంగబలాంతో వెళ్లి వారి నెదుర్కొని యమ పురికి సంపుదాం” అన్నాడు. ఈ సలహాకు అంతా ఒప్పుకున్నారు. పాండవులపై దాడిచేయడానికి తీర్మానించుకున్నారు. సరిగ్గా ఆ సమయానికి వ్యాసమహర్షి అక్కడికి వచ్చి, వారిని వారించాడు. తిన్నగా ధృతరాష్ట్రుని వద్దకెళ్లి “నువ్వు పాండవులను అడవుల పాలుచేసి, ఇప్పటికే నీకూ, నీ వంశానికి ఎంతో అనర్థం సంపాదించుకున్నావు. అడవుల్లో వున్న పాండవులు

పదమూడేళ్లూ యీ ద్వేషాగ్నిని బాగా రగిలించజేసి, తమ అరిగ్యవాసం ముగియగానే, తిరిగివచ్చి యీ భూమండలాన్నే భస్మీభూతం గానిస్తారు. ఇంత అన్యాయానికి నువ్వే కారకుడివి. నీ కుమారుని అదుపులో వుంచుకో. లేకపోతే నీ వంశమే సర్వనాశనమైపోతుంది, జాగ్రత్త!" అంటూ హెచ్చరించాడు.

వ్యాసుడు వెళ్లిపోయాక మైత్రేయమహర్షి హస్తినాపురం వచ్చాడు. ఆయన కామ్యకవనం నుండి వస్తున్నాడని విని ధృతరాష్ట్రుడు పాండవుల క్షేమం గురించి విచారించాడు. అప్పుడు మైత్రేయుడు "పాండవులను కలుసుకున్న తర్వాతనే మీ వద్దకు వచ్చాను. నువ్వు పాండవులకు చాలా అన్యాయం చేశావు" అన్నాడు. తర్వాత దుర్యోధనుడితో "నీ మంచికోసమే చెబుతున్నాను. పాండవులు సాటిలేని పరాక్రమవంతులు. వారు ఇప్పటికే అనలీలగా బకాసురుణ్ణి, హిడింబుణ్ణి, కిష్కిరుణ్ణి వధించారు" అన్నాడు.

మైత్రేయుడు చెబుతున్నంతసేపూ పెడనరంగా వున్నాడు దుర్యోధనుడు ముసిముసిగా నవ్వుతూ కాలిబొటన నేలు కిందిరాస్తూనే వున్నాడు. తొడలమీద చేత్తో తాళం వేస్తూకూర్చున్నాడు. మైత్రేయుడికి ఒళ్ళుమండింది. "ఈ పెడనరానికి ప్రతిఫలం అనుభవిస్తావు. యుద్ధంలో భీముడు తన గదతో నీ తొడలు విరిగొడతాడు. అప్పుడు నీకు మరణం కలుగుతుంది" అంటూ ఘోరంగా శపించాడు. మైత్రేయుని శాంతింపజేయడానికి కాళ్లావేళ్లాపడ్డాడు ధృతరాష్ట్రుడు. కొంత శాంతించిన ముని "ఇతడు పాండవులతో స్నేహం చేసుకొంటే నా శాపం తప్పిస్తుంది. లేకపోతే నా శాపానికి తిరుగులేదు," అన్నాడు.

భీముడిచే వధింపబడ్డ కిష్కిరుణ్ణి గురించి తెలుసుకోవా లని ధృతరాష్ట్రుడు, విదురుణ్ణి వివరించమన్నాడు. అప్పుడు విదురుడు యిలా చెప్పాడు: "అది భీముడు వీరవిహారం చేసిన కథ. పాండవులు కామ్యకవనం చేరిన అర్హరాత్రివేళ ఒక రాక్షసుడు వాళ్ళకు ఎదురయ్యాడు. మహాకాయుడుగా పెద్దపెద్ద కోరలతో చూడడానికి ఎంతో భయంకరంగా వున్నాడు. ధర్మరాజు అతణ్ణి ప్రశ్నిస్తే అందుకారాక్షసుడు 'నన్ను కిష్కిరుడంటారు. బకాసురుడి తమ్ముణ్ణి. ఈ వనంలో ప్రవేశించిన మనుష్యుల్ని, మృగాల్ని చంపి తినడమే నా పని. మీ రెవరు?' అని గర్జించాడు. ధర్మరాజు తమను గురించి చెబుతూ భీముడి పేరు చెప్పిన వెంటనే ఎగిరి గంతేశాడు కిష్కిరుడు. 'హిడింబ, బకాసురుల వధకు ప్రతీకారం కోసం యింతవరకు కాచుకుని వున్నాను. నా మిత్రుడైన హిడింబుణ్ణి, నా అన్న బకుణ్ణి చంపిన యీ భీముణ్ణి హతమార్చి, ఎగతీర్చుకొంటాను' అంటూ ముందుకు వచ్చాడు. భీముడు ఒక పెద్దవృక్షాన్ని ఊడబెరికి ఆ రాక్షసుడితో

యుద్ధానికి దిగాడు. వారి మధ్య ఘోరయుద్ధం జరిగింది. చివరికి భీముడు యమదండాల్లాంటి చేతులతో వాడి నడుమూ, కంఠమూ పట్టుకొని నేలమీద పడేసి బకుణ్ణి చంపినట్లే పెళాపెళా విరిచి కిష్కిరుణ్ణి చంపేశాడు." ఈ కథ విని కౌరవుల గుండెల్లో రాయి పడినట్లయింది..

శ్రీకృష్ణుని వాగ్దానం

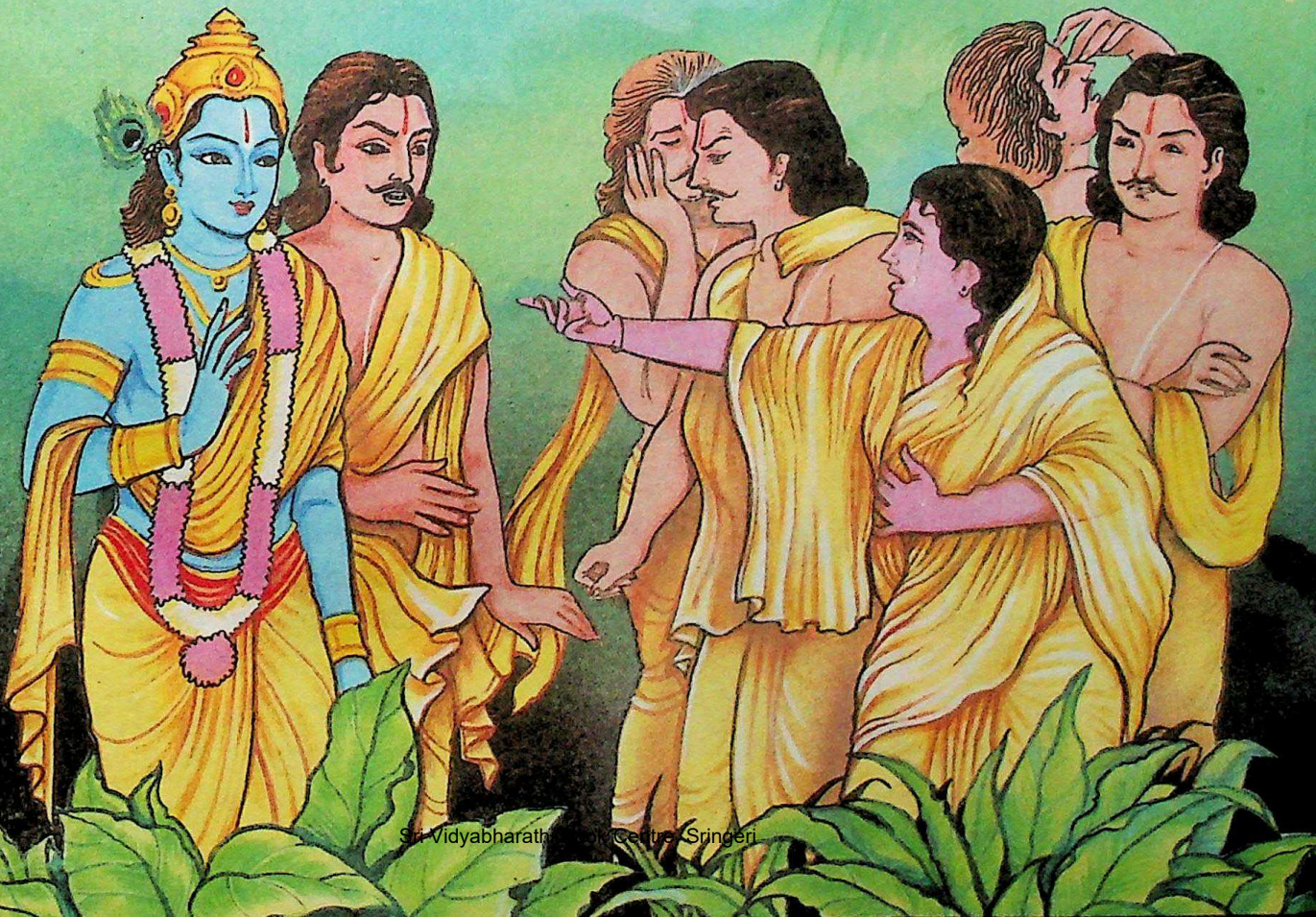
పాండవులు తమ రాజ్యం పోగొట్టుకుని అడవుల్లో వున్నారనే వార్త వినడంతోనే శ్రీకృష్ణుడు కామ్యక వనానికి బయలుదేరాడు. యాదవులూ, వృష్ణికులూ, భోజులూ, అంధకులూ - యావన్మంధీ ఆయనతోపాటు వచ్చారు. పాంచాలం నుండి ద్రౌపది సోదరుడు ధృష్టద్యుమ్నుడు వచ్చాడు. పాండవుల అవస్థను చూసి సహించలేకపోయాడు కృష్ణుడు. కోపంతో కాలరుద్రునిలా "దుర్యోధనుడు, దుశ్శాసనుడు, కర్ణుడు, శకుని - వీళ్ల రక్తంతో భూదేవికి తర్పణం చేద్దాం. వీరందరిని

పధించి సమస్త సామ్రాజ్యానికి ధర్మరాజునే సామ్రాట్టుని చేద్దాం'' అంటూ పిడుగులా ఉరిమాడు. ''ధర్మరక్షణకు దుష్టసంహారం తప్పనిసరి'' అన్నాడు.

అర్జునుడు, కృష్ణుణ్ణి శాంతపరిచాడు. మునుపటి జన్మ లో శ్రీకృష్ణుడు జగద్దితార్థం గావించిన అనేక లీలలను గురించి వివరించాడు. ఇవన్నీ తాను నారదుని ద్వారా విన్నానని చెప్పాడు. అర్జునుని స్తోత్రంతో శాంతించిన శ్రీకృష్ణుడు ''అర్జునా! నువ్వు నేనూ ఒకటేగా'' అన్నాడు, చిరునవ్వుతో ''మనం ఆదిమునులమైన నరనారాయణులం. నువ్వు నరుడివి. నేను నారాయణుణ్ణి. నువ్వు వేరు, నేను వేరు అనే భేదమే లేదు. అందుచే నీ మిత్రుడే నా మిత్రుడు; నీ శత్రువే నా శత్రువు. జగద్దితార్థమే మనం జన్మస్వీకరించాం'' అన్నాడు.

అప్పుడే ద్రౌపదివచ్చి శ్రీకృష్ణుని ముందు నిలబడింది. ఆమె కోపంతో ''నువ్వు ప్రజాపతిని మహర్షు లంటారు. ఈ ప్రపంచ సృష్టికర్తవు. నువ్వే మహావిష్ణువు, సనాతన పురుషుడవు. సకల జీవరాసుల ప్రభువు. నా పట్ల నీకెంతో వాత్సల్యముంది. కాబట్టి నా మనస్సులోని విషయాలు బైటపెడుతున్నాను. ఓ కృష్ణ! నన్ను ఎంత దారుణంగా సభకు యాడుకొచ్చారు? వీరాధినీరులైన భీమార్జునులు నేను ఆక్రోశిస్తూంటే కదలనైనా కదల లేదు. ఎందుకొచ్చిన బాహుబలం వీళ్ళది? భర్తలున్నారు. అన్నదమ్ములున్నారు. కొడుకులున్నారు. బంధువులున్నారు. ఇందరూపున్నా దిక్కులేనిదాన్నే అయ్యాను నేను. నా పరాభవానికి ప్రతీకారం లేదా అన్నా?'' అంటూ వెక్కిరించి ఏడిచింది.

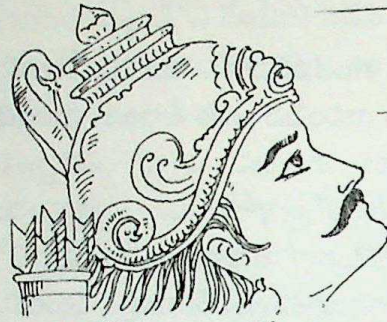
శ్రీకృష్ణుడు ఆమెను ఓదారుస్తూ "వెళ్ళి నీ విప్పుడు దీనంగా విలసిల్లున్నట్లే నీ పరాధవానికి కారకులైన వారి భార్యలు రణభూమిలో వారి భర్తల మృతదేహాలను చూసి విలసిస్తారు. నా పలుకులు అక్షరాల నిజమని నమ్ము. నువ్వు మహారాణి వౌతావు," అన్నాడు కృష్ణుడు. అప్పుడు అర్జునుడు "అవును ద్రౌపది! శ్రీకృష్ణుడు ఉన్నది తప్పక జరిగిపోతుంది. విలసింపకు" అన్నాడు.

వెంటనే భృష్మద్యుమ్నుడు "నేను ద్రోణుణ్ణి చంపుతాను. శిఖండి భీష్ముణ్ణి, భీముడు దుర్యోధనుణ్ణి, అర్జునుడు కర్ణుణ్ణి చంపుతారు," అంటున్నప్పుడు అంతా శ్రీకృష్ణుని వైపు చూశారు.

శ్రీకృష్ణుడు వారి వంక చూస్తూ ఇలా అన్నాడు. "నేను ద్వారకలో వుండివుంటే ఇలా జరిగివుండేదికాదు. జూదం వల్ల సంభవించే అనర్థాలను గురించి వివరించి, దానిని నివారించేవాణ్ణి. ఆ సమయంలో నేను శిశుసాలుడి కొడుకు దుమహాసుణ్ణి చంపటంలో నిమగ్నుడైవున్నాను. అతణ్ణి పధించి ద్వారకకు తిరిగి వచ్చాక మీకు సంభవించిన అనర్థం గురించి తెలిసింది. వెంటనే ఇక్కడికి వచ్చేశాను." కొన్నిరోజులు పాండవులతో గడిపి శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకకు బయలుదేరాడు.

శివార్జునుల యుద్ధం

శ్రీకృష్ణుడు వెళ్ళిపోయిన పాండవులు ద్వైతననం చేరుకున్నారు. ప్రతిరోజూ బ్రాహ్మణోత్తములు నేదసారాయణం చేస్తూ, ధర్మసూక్ష్మాలను గురించి పాండవులతో చర్చించేవారు. ఒకరోజు ద్రౌపది పడుతున్న అనష్టాలు చూసి భీముడు ఎంతో విచారించాడు. "ఇలా అడవుల్లో వుండటంవల్ల ఏమిలాభం? దుర్యోధనుడు మన రాజ్యం కాజేశాడు. ఆడినమాట తప్పినా ఏమి? పాటించినా ఏమి? ధర్మంకోసం ధర్మాన్ని సాటించడం అన్ని ముస్సలకు దారి చీస్తుంది. నా కోరికతో పాటించింది. సంవత్సరానికి బదులు నెలలు రెక్కపెట్టడం కద్దు. పదమూడు సంవత్సరాలు కదా ఒప్పుందం! మనం అడవులకు వచ్చి పదమూడు మాసాలైనది. పదమూడు సంవత్సరాలకు పదమూడు మాసాలు సరిపోతాయి. ధర్మ విరోధం లేదు. యుద్ధానికి తగిన సమయమిదే. అంతకంటే క్షత్రియుడికి వేరే ధర్మం ఏముంటుంది?" అన్నాడు. కాని ధర్మజుడు అక్షరాల ధర్మం పాటించాలని గట్టిగా తీర్మానించాడు. అప్పుడే వారి వద్దకు వ్యాసమహర్షి వచ్చాడు. ధర్మరాజుని చూసి మందహాసంతో, "భీష్ముడు, ద్రోణుడు మొదలైన వారిని ఎలా గెలవడ మని భయపడుతున్నావా" అంటూ అతని మనసులోని విషయాన్ని బైటపెట్టాడు. "నేను నీ సహాయార్థమే వచ్చాను. నీ కొక రహస్య

విద్య ఉపదేశిస్తాను. ఎంతో యోగం వుంటేగాని ఇది లభించదు. ఈ మహావిద్యకోసం అర్జునుణ్ణి నియోగించు. దీని శక్తితో అర్జునుడు మహావీర్యవంతుడౌతాడు. ఇంద్రుడు, యముడు, నరుణుడు, కుబేరుడు మొదలైన దేవతలనీ, శివుణ్ణి స్రత్యక్షం చేసుకుంటాడు. వారివల్ల దివ్యాస్త్రాలు పొందుతాడు. శత్రువులందరినీ అవలీలగా జయిస్తాడు" అంటూ 'ప్రతిస్పృతి' అనే ఒక రహస్యవిద్యను ఉపదేశించి వెళ్ళిపోయాడు వ్యాసుడు.

కొన్ని రోజుల అనంతరం ధర్మజుడు, అర్జునుణ్ణి పిలిచి "భీష్ముడు, ద్రోణుడు మొదలైనవారు ధనుర్విద్యలో సర్వజ్ఞులు. అందువల్ల వ్యాసుడు నాకు ఉపదేశించిన దివ్యమంత్రాన్ని నీకు ఉపదేశిస్తాను. ఆ మంత్రప్రభావంతో నువ్వు దేవతల అనుగ్రహం పొందగలుగుతావు. ఇంద్రునివద్ద దివ్యాస్త్రాలన్నీ వున్నాయి. తపోనిష్ఠతో దేవేంద్రుని మెప్పించి ఆ దివ్యాస్త్రాల నన్నిటినీ సంపాదించు. తరువాత ఇంద్రుని ఉపదేశంతో శివుణ్ణి ఆరాధించి ఇష్టసిద్ధి పొందు" అన్నాడు. సోదరుల వద్ద సెలవుగైకొని, ఋషుల ఆశీర్వాదాలతో అర్జునుడు తపస్సుకు బయలుదేరాడు.

ఈశాన్యదిక్కుగా బయలుదేరిన అర్జునుడు హిమాలయంచేరి గంధమాదన పర్వతండాటి ఇంద్రకీలపర్వతం అధిరో పించసాగాడు. 'ఆగు' అంటూ ఆకాశంనుండి పెద్దకేక వినబడింది. అర్జునుడు చుట్టూచూశాడు. ఒక చెట్టుక్రింద కూర్చున్న ఒక ముసలి బ్రాహ్మణుడు కనబడ్డాడు. ఆతడి శరీరం కృశించివున్నా, ముఖంలో బ్రహ్మతేజస్సు పుట్టిస్తోంది. ఆయనకు అర్జునుడు నమస్కరించాడు. అప్పుడే బ్రాహ్మణుడు "ప్రశాంతంగా తపస్సు చేసుకొనే ఋషులు వశిష్టున్న ఈ ప్రాంతంలో కత్తి, కవచం, ధనుస్సు ఇవన్నీ ఎందుకు ధరించి వస్తున్నావు? ఈ పుణ్యభూమిలో ఒక పనికిరావు. వాటిని విడిచిపెట్టు" అన్నాడు.

కాని అర్జునుడు చలించలేదు. ఆయుధాలను దృఢంగా వట్టుకొన్నాడు. "అయ్యా! నేను అర్జునుణ్ణి. దివ్యాస్త్రాల నిమిత్తం ఇక్కడికి వచ్చాను" అన్నాడు. వెంటనే ఆ ముసలి బ్రాహ్మణుడు ఇంద్రుని రూపంలో అర్జునుడికి దర్శనమిచ్చాడు.

“అర్జునా! నీకు కావాల్సిన వరం కోరుకో. యోధుని ప్రాణము నీదే. ఇంద్రుడు చెప్పినట్లే అర్జునుడు తపస్సుకు పూనుకు య్యాను” అన్నాడు.

ఇంద్రుడికి మళ్ళీ అర్జునుడు ప్రణమిల్లి “దేవా! నాకు దివ్యాస్త్రాల నన్నిటిని ప్రసాదించు” అని కోరాడు. దానికి ఇంద్రుడు “అర్జునా! నీకు కావాల్సినవి దివ్యాస్త్రాలే అయితే, శివుణ్ణి ప్రత్యక్షం చేసుకో. తపస్సు గావించి శివుణ్ణి ప్రసన్నుణ్ణి చేసుకో, నీ కోరిక సిద్ధిస్తుంది” అంటూ అంతర్ధానమయ్యాడు.

న్నాడు. మొదట్లో కందమూలాలు తింటూ వచ్చాడు. తరువాత మూడు రోజులకు ఒకసారి మాత్రం ఒక రాలిన ఆకు తింటూ వచ్చాడు. అలా మొదట నెల గడిసి, రెండో నెలలో ఆరు రోజులకు ఒక ఆకు తినసాగాడు: మూడవ నెల పదిహేను రోజులకు ఒక ఆకు తింటూ గడిపాడు. నాలుగవ నెల నాయుభక్షణంతో గడుపుతూ, రెండు చేతులు మీదికెత్తి, ఒకే కాలు మీద నిలబడి ఘోరమైన తపస్సు కొనసాగించసాగాడు, అర్జునుడు

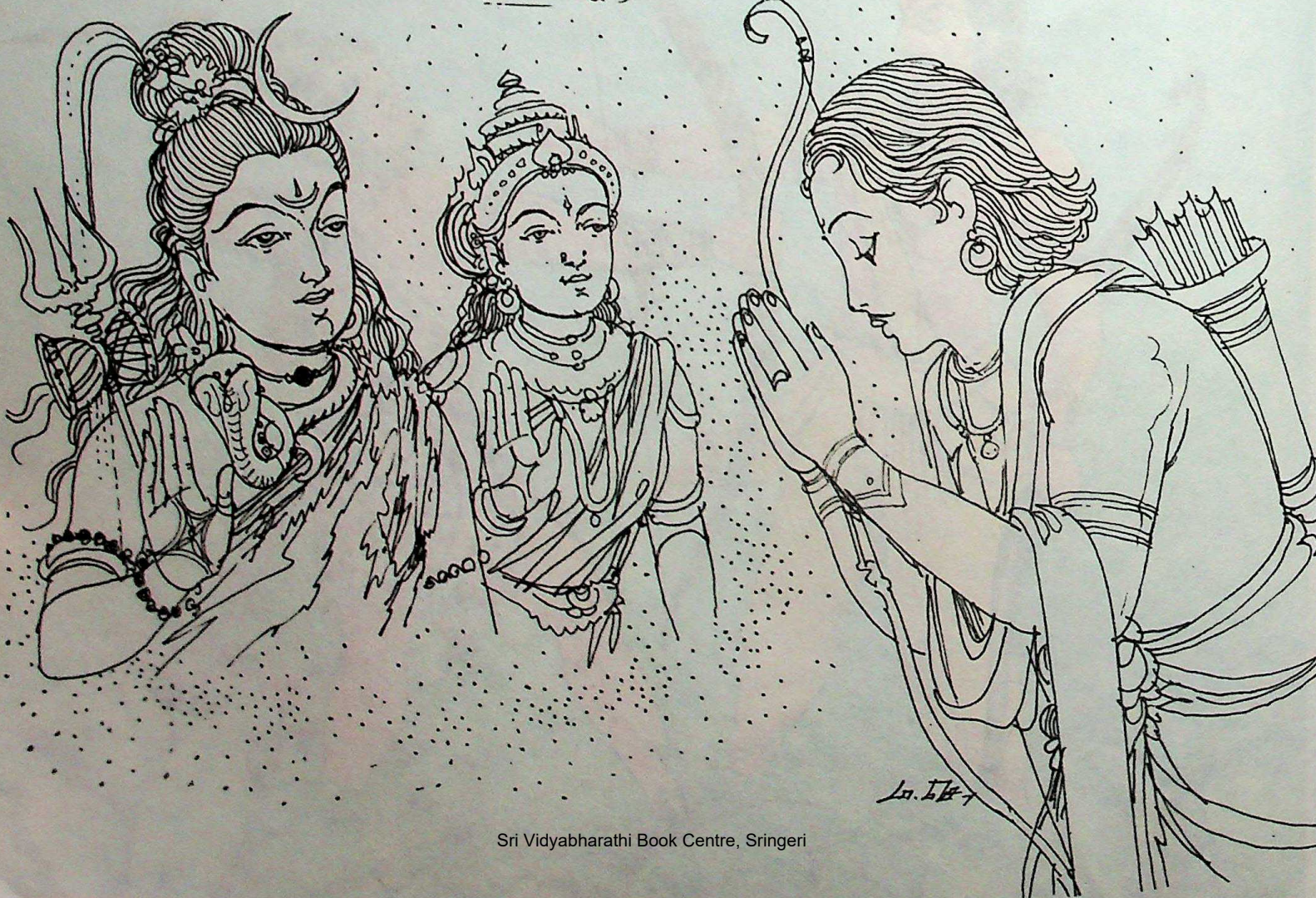
ఇది చూసి ఆశ్చర్యచకితులైన మునులు శివుని వద్దకెళ్లి విషయం విన్నవించారు. “ఎన్నడూ కనీసినీ ఎరుగని ఉగ్రమైన తపస్సు చేస్తున్నాడు అర్జునుడు. కాలమేఘాల్లాగా తపోగ్ని పాగలు తపోవనం నిండిపోతున్నాయి. ఆతని కోర్కె చెల్లించు మహాదేవా!” అన్నారు.

“భయపడకండి” అన్నాడు శివుడు అభయహస్తం యిస్తూ, “అతడి అభీష్టమేమిటో నాకు బాగా తెలుసు. అతడు కోరినవరం ప్రసాదిస్తాను. మీరు నిశ్చింతగా వెళ్లండి” అన్నాడు.

శివుడు, కిరాతుడిలా వేషం ధరించాడు. చేత చక్కని విల్లును పట్టుకుని కిరాతుని భార్యలా వేషం ధరించిన పార్వతీదేవితో, శివుడు బయలుదేరాడు. ఆ సమయంలో ఒక అడవిపంది అర్జునుడి మీదికి దూసుకు వచ్చింది. అర్జునుడు గాండీవం నుండి వాడియైన బాణాన్ని దాని మీదికి వదిలాడు. అదే సమయంలో కిరాతుడుకూడా ఒక బాణాన్ని ఆ పందిమీదికి వదిలాడు. అర్జునుడు, కిరాతుణ్ణి చూసి “ఎవరు నువ్వు? నేను బాణప్రయోగం చేసిన యీ పందిమీద మళ్ళీ నువ్వెందుకు బాణం ప్రయోగించావు?” అని అడిగాడు. అందుకు కిరాతుడు “ఈ అరణ్యమే నా నివాసం. నువ్వు వనవాసిగా కనిపించడం లేదు. నేను ప్రయోగించిన బాణంతోనే ఆ పంది చచ్చింది” అన్నాడు.

క్రమంగా వారి మధ్య వాదులాట ప్రారంభమై చివరి కది పోట్లాటగా పరిణమించింది. కిరాతుని పరాక్రమం ముందు అర్జునుడు నిలువలేకపోయాడు. తన ధనుస్సును కోల్పోయాడు. కిరాతుడు అర్జునుని ఒడిసి పట్టుకున్నాడు. అర్జునుడు సహాయార్థం శివుణ్ణి ధ్యానించాడు. మరుక్షణం కిరాతుడు, శివుడిగా మారి అర్జునుడికి దర్శన మిచ్చాడు.

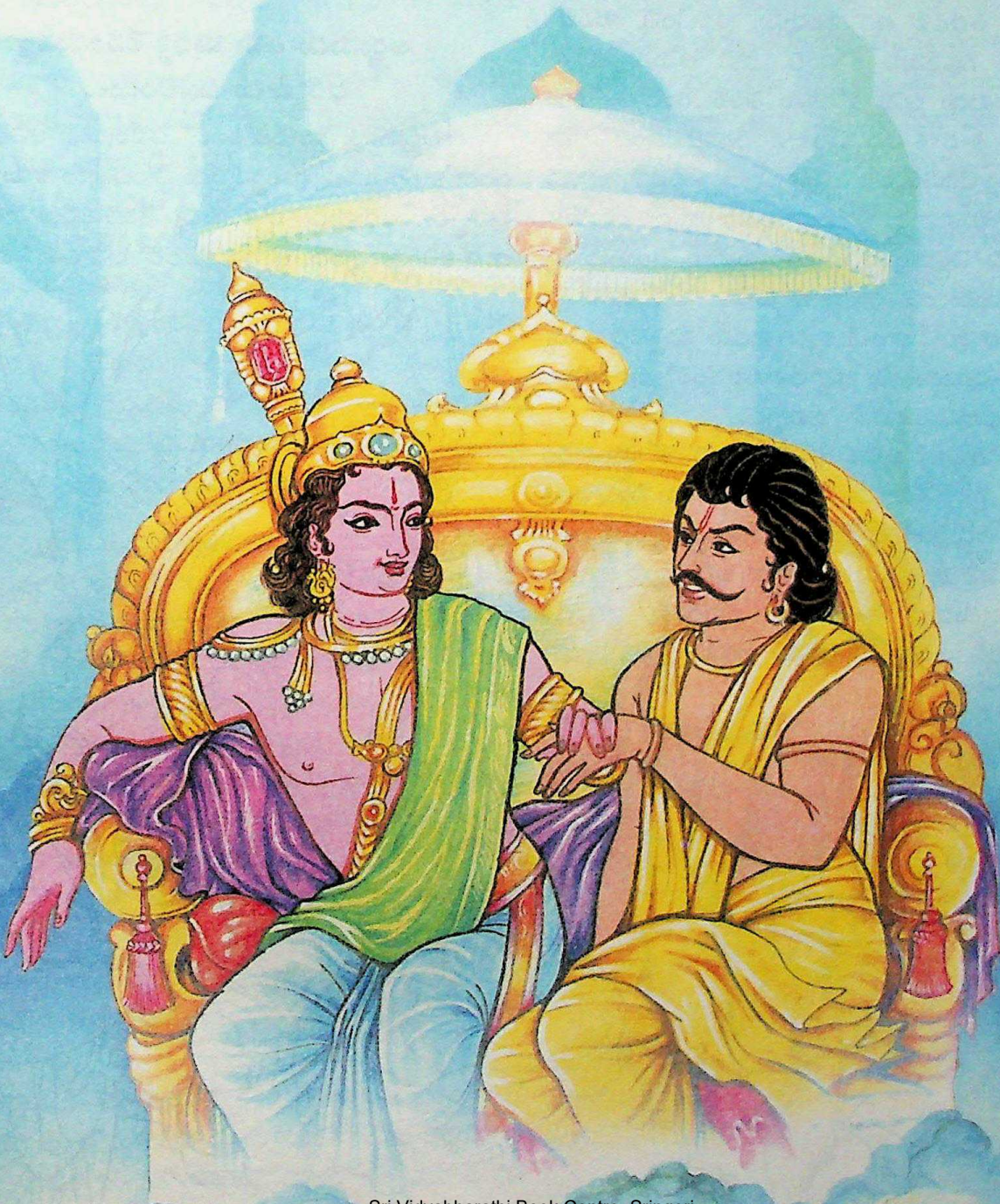
భక్తిశ్రద్ధలతో అర్జునుడు, శివుని పాదాలమీద సాష్టాంగపడ్డాడు. శివుడు అత్యంత స్రవస్సుడై “అర్జునా! నీ తపస్సుకు శౌర్యానికి సంతృప్తుడనయ్యాను. నీకు పాశుపతాస్త్రాన్ని ప్రసాదిస్తున్నాను. దీన్ని అభిమంత్రిస్తే అనేక లక్షల శూలాలు, గదలూ, సర్పాల్లాంటి బాణాలు ఒక్కసారిగా పుట్టుకొస్తాయి. ఈ పాశుపతానికి అసాధ్యమైన దేదీ యీ ప్రపంచంలో లేదు. త్వరలోనే నీకు మరొకన్ని దివ్యాస్త్రాలు లభిస్తాయి” అంటూ శివపార్వతులు తమ నిజస్వరూపాలు చూపించి, అర్జునుణ్ణి ఆశీర్వదించారు. తాను ధన్యుడనయ్యానని భావించాడు అర్జునుడు. అప్పుడు శివుడు “నువ్వు ఇంద్రుణ్ణికూడా దర్శించి, ఆయన ఆశీస్సులు కూడా పొందు” అంటూ పార్వతీదేవితోసహా అంతర్ధానమయ్యాడు.

ఇంద్రుని నగరంలో అర్జునుడు

తరువాత అర్జునుడు ఇంద్రుణ్ణి స్మరించాడు. క్షణంలో అతడిముందు ఒక దివ్యరథం ప్రత్యక్షమైంది. అది ఇంద్రుని రథం. దాని సారథి మాతలి. "అర్జునా! నీ తండ్రి దేవేంద్రుడు

నీ కోసం యీ రథం పంపాడు. నిన్ను అమరావతికి తీసుకురమ్మన్నాడు" అన్నాడు మాతలి. అర్జునుడు రథాన్ని అధిరోహించాడు. క్షణాల మీద రథం అమరావతి చేరింది. దేవేంద్రుడు రత్నవిలసింహాసనం మీద అసీనుడై పున్నాడు. దేవకన్యలు

చామరాలు వీస్తున్నారు. అర్జునుడు తలవంచి తండ్రికి నమస్కరించాడు. ఇంద్రుడు సంతోషంతో కుమారుణ్ణి ఆలింగనం చేసుకున్నాడు. తన సింహాసనం మీద కూర్చోపెట్టుకున్నాడు. అర్జునుడు రెండో ఇంద్రునిలా వెలిగిపోతున్నాడు. గంధర్వులు అర్జునుణ్ణి ప్రశంసిస్తూ గానం చేశారు. మేనక, ఊర్వశి మొదలైన అవ్వరసలు నాట్యం చేశారు. ఇంద్రుడి ఆనతి మేరకు ఐదు సంవత్సరాలు అర్జునుడు అమరావతిలో ఆనందంగా కాలం గడిపాడు. ఈ సమయంలో అనేక దివ్యాస్త్ర ప్రయోగాలు నేర్చుకున్నాడు. చిత్రసేనుని వద్ద నృత్యం, గానం కూడా నేర్చుకున్నాడు.

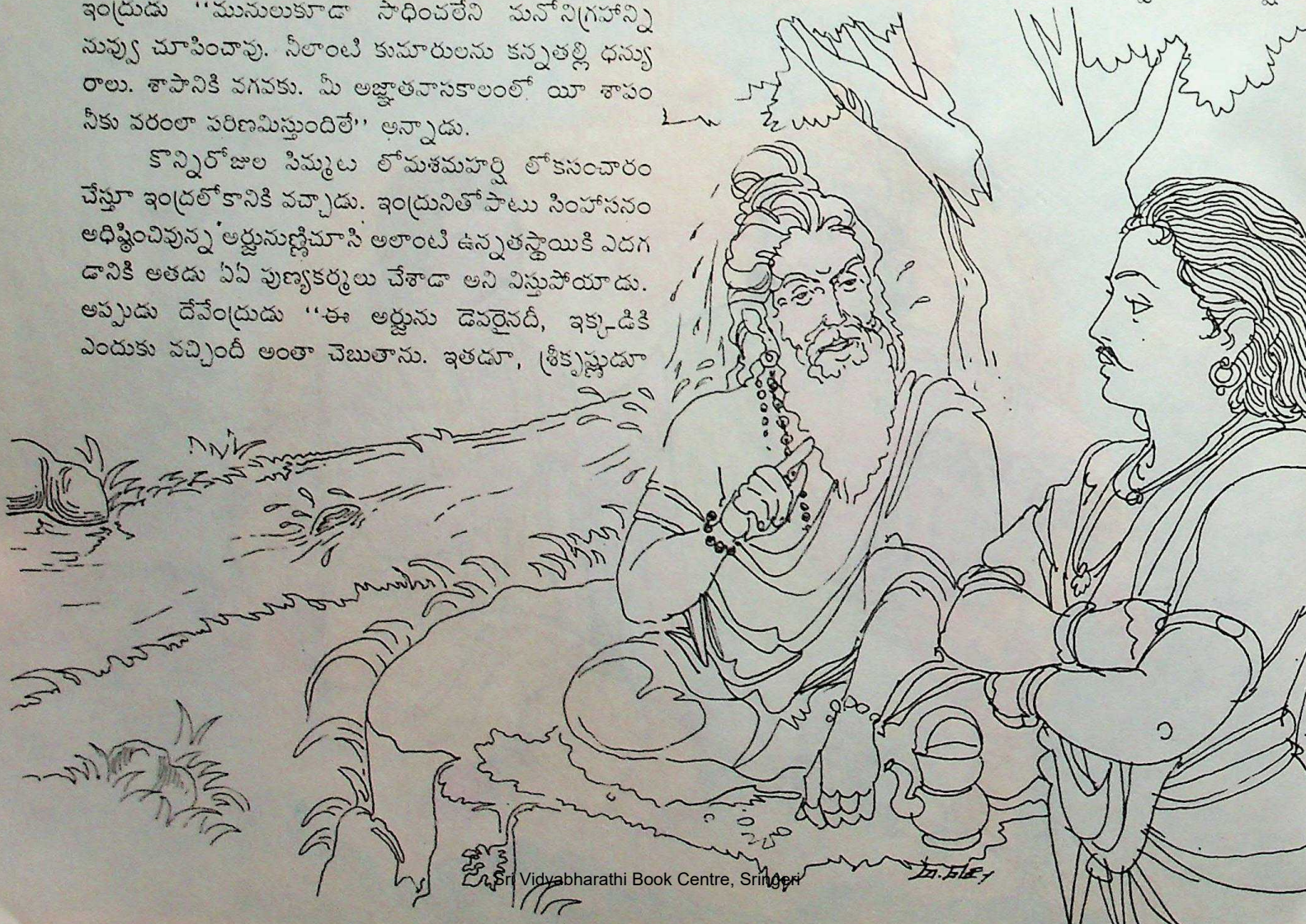
ఇంద్రునితో కలిసి ఊర్వశి అనే అవ్వరస అర్జునుణ్ణి మోహించింది. అతడికి తన వలపును ప్రకటించి, తనతో కొంతసమయం గడపమని కోరింది. కాని ఆమెను తల్లిగా భావించిన అర్జునుడు ఆమె కోరికను తిరస్కరించాడు. కాని మోహితురాలైన ఊర్వశి తన కోరిక నెరవేరకపోవడంతో “నా అభిలాష నిష్ఫలం చేసినందుకు నువ్వు నష్టంపడుచున్నావే. మానవ లోకంలో మానాభిమానాలు లేకుండా అడవాళ్ళమధ్య బతుకు” అంటూ శపించి వెళ్ళిపోయింది. ఈ నిషయం తెలుసుకున్న ఇంద్రుడు “మునులుకూడా సాధించలేని మనోనిగ్రహాన్ని నువ్వు చూపించావు. నీలాంటి కుమారులను కన్నతల్లి ధన్యురాలు. శాపానికి వగవకు. మీ అజ్ఞాతనాసకాలంలో యీ శాపం నీకు వరంలా పరిణమిస్తుందిలే” అన్నాడు.

కొన్నిరోజుల సిమ్మల లోమశమహర్షి లోకసంచారం చేస్తూ ఇంద్రునితో కలిసి వచ్చాడు. ఇంద్రునితో పాటు సింహాసనం అధిష్టించివున్న అర్జునుణ్ణి చూసి అలాంటి ఉన్నతస్థాయికి ఎదగడానికి అతడు ఏమి పుణ్యకర్మలు చేశాడా అని విస్తుపోయాడు. అప్పుడు దేవేంద్రుడు “ఈ అర్జును డెవరైనదీ, ఇక్కడికి ఎందుకు వచ్చిందీ అంతా చెబుతాను. ఇతడూ, శ్రీకృష్ణుడూ

నరనారాయణులు. నివాతకవచం అనే రాక్షసులు దేవలోకాలని నాశన మొనర్చాలని పథకాలు వేస్తున్నారు. దేవత లందరూ ఏకమైనా వారిని జయించలేరు. కాని అర్జునుడు ఆ అసురులందరినీ తుదముట్టించగలడు. అతడు భూలోకానికి వెళ్ళిపోవడానికి ముందు యీ అసురు లందరినీ యుద్ధంలో పరిమారుస్తాడు. మహర్షి మీరు నాకో కార్యం చేసి పెట్టాలి. ప్రస్తుతం కామ్యకన సంతో పుంటున్న ధర్మరాజు వద్దకెళ్ళి అర్జునుని గురించి దిగులు చెందవద్దని నేను చెప్పి పంపినట్లుగా చెప్పండి. అన్ని దివ్యాస్త్రాలనూ అర్జునుడు సంపాదించాడని ఆయనతో చెప్పండి. ధర్మరాజు తన సోదరులతోను, ద్రౌపదితోను తీర్థయాత్రలు చేసి పుణ్యం సంపాదించ వలసిందిగా చెప్పండి” అన్నాడు.

అర్జునుడు తమ మధ్య లేనందువల్ల ధర్మరాజు దుఃఖించుట

అర్జునుడు ఇంద్రునితో దేవేంద్రుని అతిథిగా ఆనందంగా కాలం గడుపుతున్నప్పుడు పాండవులు కామ్యకనసంతో పున్నారు. అర్జునుడు వారి మధ్య లేకపోవడం వారికి ఎంతో బాధ కలిగిస్తూవుంది. ఆ సమయంలో బహదశ్వ డనే మహర్షి

వారి వద్దకు వచ్చాడు. తన హృదయపరితాపాన్ని ధర్మజుడు ఆయనతో చెప్పుకున్నాడు. “నే నెంత దురదృష్టవంతుణ్ణో కదా! అర్జునుడి కోసం నా హృదయం పరితపిస్తూ వుంది” అన్నాడు.

ధర్మజుణ్ణి ఓదార్చడానికి నలదమయంతల కథ చెప్పాడు మహర్షి. “నలుడు ఏకాకిగా అడవుల్లో తిరిగాడు. నీ సోదరులు, ద్రౌపది నీ కూడా వున్నారు. దుఃఖించవద్దు. మళ్ళీ నిన్ను ఎవరైనా జూదమాడడానికి రమ్మని సవాలు చేస్తారేమో నని భయపడుతున్నావా? అక్షహృదయమనే జూదంలో నేను ఆరితేరినవాణ్ణి. ఆ రహస్యం నీకు నేర్పించి నిన్నుకూడా జూదంలో ఆరితేరినవాణ్ణిగా చేస్తాను” అంటూ ఆ విద్యను ధర్మరాజుకు నేర్పించి వెళ్ళిపోయాడు.

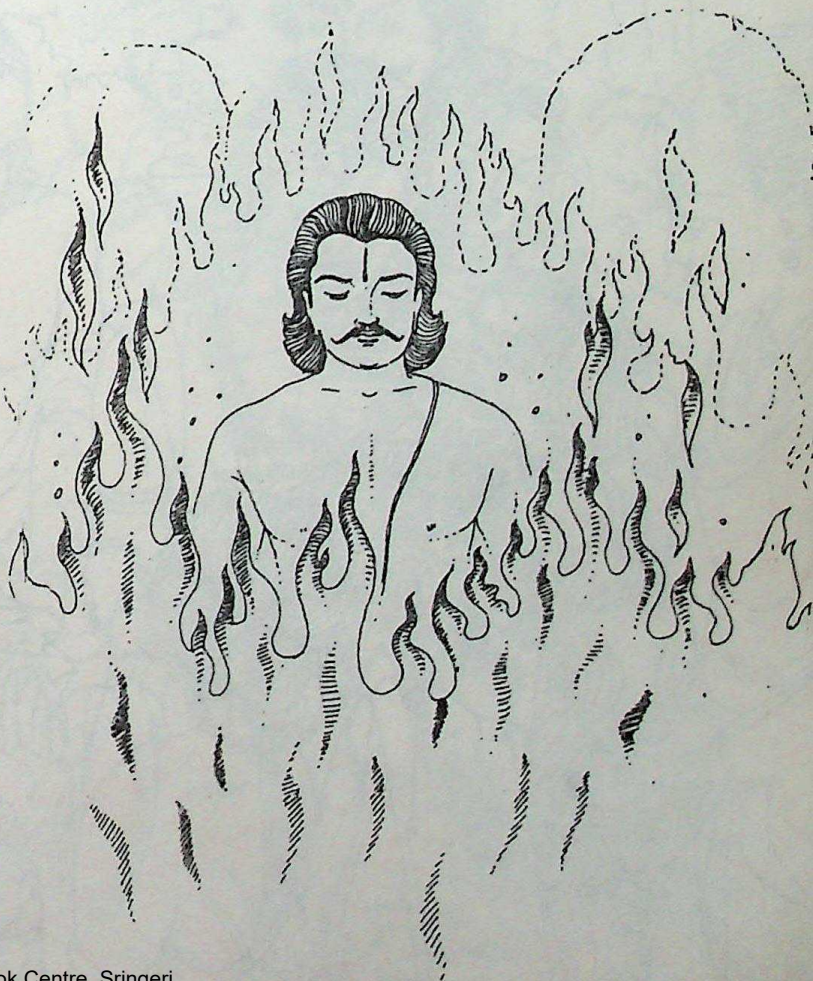
తరువాత ధర్మరాజు, ధౌమ్యమహర్షితో “అర్జునుని గూర్చిన చింత మమ్ము వేధిస్తూవుంది. మా ఆశలన్నీ అతడి మీదే వున్నాయి. అర్జునుడు కౌరవ సేనలోని గొప్పయోధులందరినీ ఒక్కొక్కరిగా ఎదుర్కొగల సమర్థుడు. అతడు దివ్యాస్త్ర సంపన్నుడై తప్పక తిరిగి వస్తాడు. కాని అతడు మా మధ్యలేనంత వరకు యీ కామ్యకవనంలో మాకు మనశ్శాంతి అనేది వుండదు. అందువల్ల మేము దర్శించతగ్గ పుణ్యతీర్థాలనుగూర్చి మీరు తెలుపండి” అని కోరాడు.

పాండవుల దైన్యతను చూసి ధౌమ్యుడు “నేను మీకు కొన్ని తీర్థక్షేత్రాల గురించి వివరిస్తాను. వాటిని దర్శించడంవల్ల మీకు ఎంతో పుణ్యం చేకూరుతుంది” అన్నాడు.

ధౌమ్యుడు పుణ్యక్షేత్రాలను గురించి వివరిస్తూన్నప్పుడు లోమశ మహర్షి అక్కడికి వచ్చాడు. ఆయన ధర్మరాజుతో “నేను యీ భూమండలమంతా సంచారం చేశాక ఇంద్రుని చూడడానికి ఇంద్రలోకానికి వెళ్లాను. అక్కడ నీ తమ్ముడు అర్జునుణ్ణి చూశాను. అర్జునుడి గురించిన శుభవార్త ఇంద్రుడు నీతో చెప్పమన్నాడు. అర్జునుడు శివుణ్ణి మెప్పించి సాటిలేని పాశుపతాస్త్రం సంపాదించాడు. అంతేగాక సంగీతం, నృత్యం, సామవేదగానం కూడా నేర్చుకున్నాడు. ఇప్పుడు ఇంద్రుడితో ఆనందంగా కాలం గడుపుతున్నాడు. అసురులతో జరుగబోయే యుద్ధంలో దేవతలకు సహాయం చేసి త్వరలో తిరిగి వస్తానని నీతో చెప్పమన్నాడు. ఈలోపు మీరు తీర్థయాత్రలు పూర్తిచేసుకొని రావాలని అతడి అభిలాష. ఇంద్రార్జునుల అభిలాషమేరకు నేను మీతోపాటు తీర్థయాత్రలకు వచ్చి, మీకు రక్షణగా వుంటాను” అన్నాడు.

అర్జునుడి దిగ్విజయాన్ని విన్న పాండవులు ఎంతో సంతోషించారు. లోమశ మహర్షి ఆధ్వర్యంలో వాళ్లు తీర్థయాత్రలకు బయలుదేరారు. ఎన్నో పుణ్యనదులలో స్నానమాడి చివ

రకు ప్రభాస తీర్థం చేరుకున్నారు. ఆ పుణ్యజలాల్లో స్నానాలాచరించి ధర్మరాజు పితృదేవతలకు తర్పణ లిచ్చాడు. పన్నెండు రోజులు జలంసూత్రం స్వీకరిస్తూ గడిపాడు. తన చుట్టూ మంటలు రగిల్చి, ఆ మంటలమధ్యలో కూర్చుని తీవ్రంగా తపస్సుచెయ్యసాగాడు. ఇలా ధర్మరాజు తీవ్ర తపస్సులో వున్నప్పుడు బలరామ కృష్ణులు పాండవులను చూడడానికి వచ్చారు. పాండవులు వారిని సంతోషంగా ఆహ్వానించారు. పాండవులు పడుతున్న అవస్థలను చూసి సహించలేక బలరాముడు, సాత్యకి వెంటనే కౌరవులతో యుద్ధంచేసి వారిని తుదముట్టించాలని అభిప్రాయపడ్డారు. అందుకు శ్రీకృష్ణుడు “నేను మీతో ఏకీభవిస్తున్నాను. కాని తమ స్వశక్తి ద్వారా జయించని రాజ్యం ధర్మజుడు స్వీకరించడు. కీర్తిప్రతిష్ఠలకోసం అతడు ధర్మాన్ని త్యజించడు. ధర్మజుడు సమ్మతిస్తే మనమందరం ఏకమై కౌరవులను జయిద్దాం” అన్నాడు. వారి సంభాషణ విన్న ధర్మజుడు “మీరు ఇలా మాట్లాడటంలో ఆశ్చర్యం లేదు. నాకు సత్యవ్రతపరిపాలనే అన్నిటికన్న మిన్నయైనది” అన్నాడు. ధర్మజుడి అకుంతిత సత్యవ్రతదీక్షను అభినందిస్తూ బలరామ కృష్ణులు వారివద్ద సెలవు తీసుకుని వెళ్ళిపోయారు.

గంధమాదన పర్వతాలకు పాండవుల రాక

లోమశ మహర్షి వెంట పాండవులు గంధమాదన పర్వతాల వైపు ప్రయాణం సాగించారు. కందమూలాలు మాత్రమే స్వీకరిస్తూ కరుకురాళ్లతో నిండిన ఎగుడు దిగుడు ప్రాంతాలను శ్రమతో దాటుకుంటూ సలునిధ జంతుజాలాన్ని చూస్తూ నడకసాగించారు. చివరకు వాళ్లు గంధమాదనం చేరుకున్నారు. ఇది గంధర్వులకు, కిన్నరులకు, సిద్ధులకు, ఋషులకు ఎంతో ఇష్టమైన ప్రాంతము.

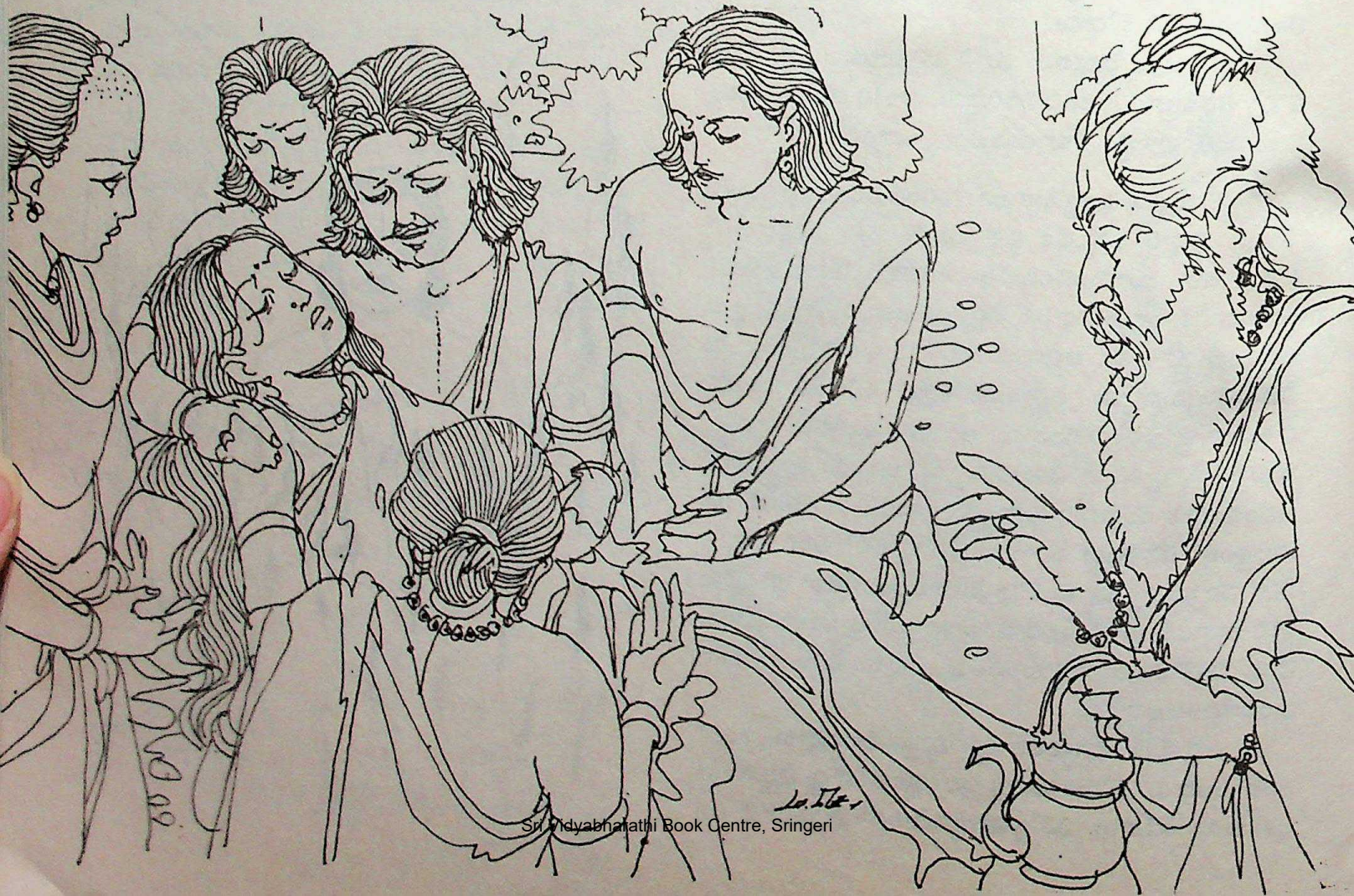
గంధమాదన పర్వతాన్ని సమీపిస్తున్నప్పుడు పెనుగాలి వీచసాగింది. భూమి ఆకాశమూ ఏకంచేస్తూ గొప్పధూళి రేగింది. పెద్దపెద్ద చెట్లు నేల కూలుతున్నాయి. భూమి దుమారంలో ఎటు వెళ్లాలో తెలియరానడం లేదు. భీముడూ ద్రౌపది ఒక మహావృక్షం క్రింద తలదాచుకున్నారు. ధర్మజుడు, ధౌమ్యుడు దట్టమైన చెట్ల క్రింద నిలబడ్డారు. సహదేవుడు ఒక మహాశిల క్రింద తలదాచుకున్నాడు. లోమశుడు, నకులుడు మొదలైనవారు ఒక చెట్టు నీడన అసమత్తతతో నిలబడ్డారు. పెనుగాలి వీస్తూనే వుంది. అంతలో పెద్ద వడగళ్లవాన ప్రారంభమైంది. బ్రహ్మాండమైన వర్షం. అలా ఎంతోసేపు అదే మోతగా

గాలీవానా కురిసి చివరకు ఆగింది. తర్వాత అందరూ ఒకచోట చేరి తమ ప్రయాణం సాగించారు.

గరుకురాళ్లతో ఇరుకుగా వుంది దారి. పాపం, ద్రౌపది నడవలేకపోతోంది. మూర్చిపోయింది. వెంటనే భీముడు ఆమెను ఎత్తి పట్టుకున్నాడు. ధర్మజుడు ద్రౌపది పడే అవస్థలను చూసి దుఃఖించసాగాడు. ధౌమ్యుడు మొదలైన బ్రాహ్మణులు ధర్మరాజును అనుసరించారు. అంతలో భీముడు మొదలైన వారు చేసిన శ్రేష్టపచారాలతో ద్రౌపది మూర్చనుండి తేరుకుంది. ధర్మజుడు ఆమె దగ్గర కూర్చుని ఆమెను ఓదార్చాడు. తరువాత భీముడితో "తమ్ముడూ, రాళ్లూ రప్పలతో యీ దారి దుస్సహంగా వుంది. ఇక ద్రౌపది నడవలేదు" అన్నాడు.

అప్పుడు భీముడు "చింతించకండి! ద్రౌపదిని, మిమ్ములను నా భుజాలమీద ఎక్కించుకొని తీసుకువెళతాను. లేదా మీరు అనుమతిస్తే ఘోరచుట్టణ్ణి పిలిపించి మనల నందరినీ సురక్షితంగా తీసుకువెళ్లమంటాను" అన్నాడు. అందుకు ధర్మరాజు సమ్మతించాడు.

ఘోరచుట్టణ్ణి తలచుకోగానే అతడు ఎదుట ప్రత్యక్షమైనాడు. తండ్రులకు పాదాభిషేకం చేసి, భీముని ముందు

చేతులు జోడించి నిలబడి “తండ్రీ ఏమి నీ ఆజ్ఞ?” అన్నాడు. భీముడు కొడుకును కౌగిలించుకున్నాడు. తండ్రీ ఆనతిపై పాండవులను, ద్రౌపదిని, ధౌమ్యుని తాను ఎత్తుకున్నాడు. మిగిలిన బ్రాహ్మణులకు తన సైన్యాన్ని నియోగించాడు. ఇలా అందరూ ఆకాశమార్గంగా మనోరంజకమైన నరనారాయణాశ్రమాన్ని చేరుకున్నారు. అక్కడ ఎంతోమంది ఋషులు ప్రశాంతంగా తపస్సు చేసుకుంటున్నారు. అక్కడివారికి ఆకలి దప్పులుండవు; శీతోష్ణాలుండవు. ఎలాంటి క్లేశాలు కలుగవు. వేదపారాయణలో మునిగివున్న అక్కడి ఋషులు తమ దివ్యశక్తితో పాండవులు అక్కడికి రానున్న విషయం తెలుసుకున్నారు. వనమంతా రేగుచెట్లతో రమ్యంగా వుంది. మెలికలు మెలికలుగా వున్నాయి కొమ్మలు. అక్కడ ఎప్పుడూ చల్లగా, నీడగా వుంటుంది. అదంతా చూసి పాండవులు ఆశ్చర్యపోయారు. అర్జునుని రాక కోసం ఎదురుచూస్తూ వాళ్లు అక్కడే ఆరురోజులు సంతోషంగా గడిపారు.

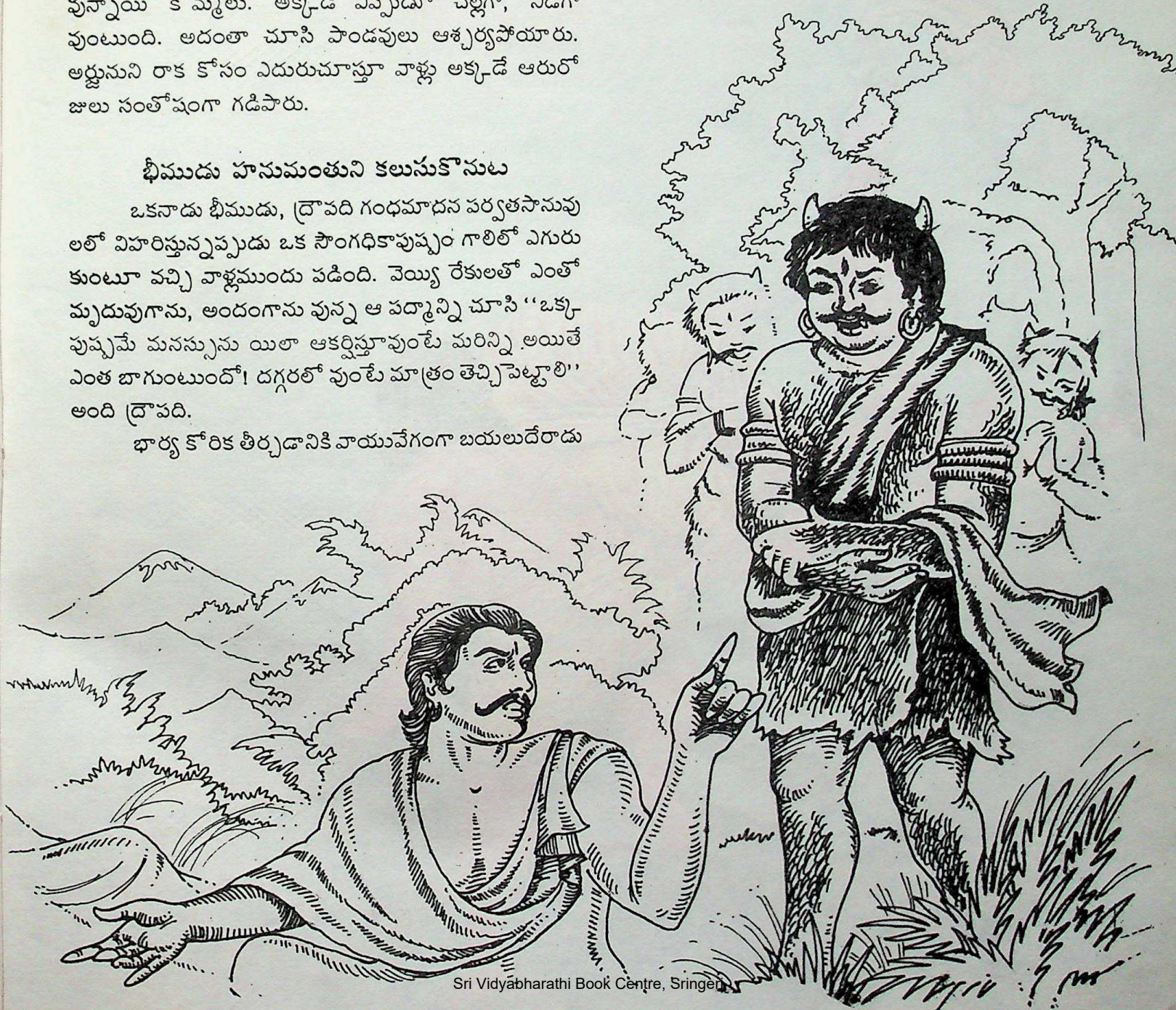
భీముడు హనుమంతుని కలుసుకొనుట

ఒకనాడు భీముడు, ద్రౌపది గంధమాదన పర్వతసానువులలో విహరిస్తున్నప్పుడు ఒక సౌంగధికాపుష్పం గాలిలో ఎగురుకుంటూ వచ్చి వాళ్లముందు పడింది. వెయ్యి రేకులతో ఎంతో మృదువుగాను, అందంగాను వున్న ఆ పద్మాన్ని చూసి “ఒక్కపుష్పమే మనస్సును యిలా ఆకర్షిస్తూవుంటే మరిన్ని అయితే ఎంత బాగుంటుందో! దగ్గరలో వుంటే మాత్రం తెచ్చిపెట్టాలి” అంది ద్రౌపది.

భార్య కోరిక తీర్చడానికి వాయువేగంగా బయలుదేరాడు

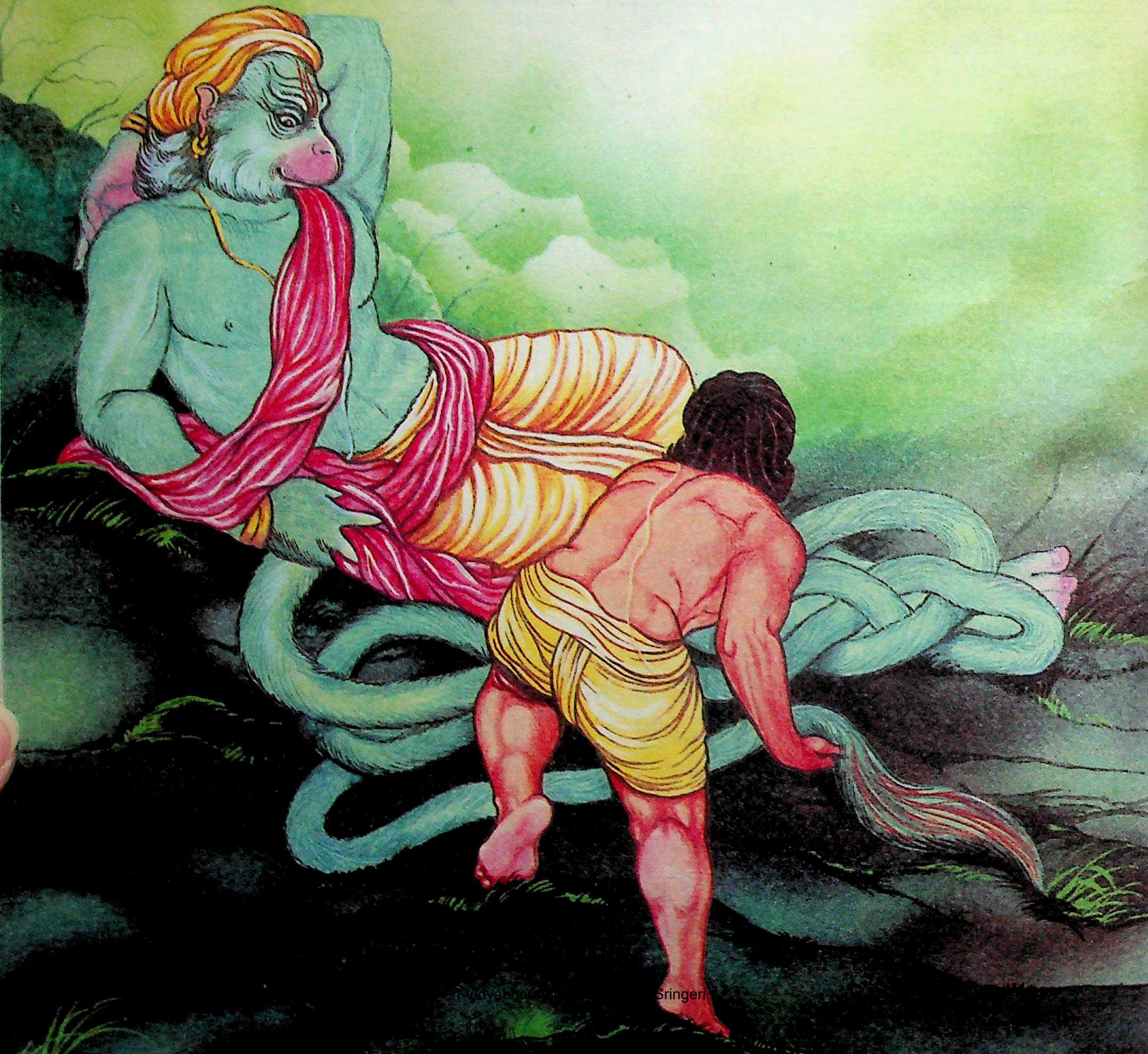
భీముడు. పెద్దగా సింహనాదం చేశాడు. ఆ గర్జనకు అడవిలోని మృగాలన్నీ భయపడి పారిపోసాగాయి.

ఆ దగ్గరలోనే ఒక గుహలో హనుమంతుడు నిద్రపోతున్నాడు. భీముని సింహనాదం విని లేచాడు. తన తోకను గాలిలో కెత్తి నేల మీద బాదాడు. ఆ భీకర శబ్దానికి కొండగుహలు ప్రతిధ్వనించాయి. భీముణ్ణి తన తమ్ముడిగా గుర్తించి హనుమంతుడు అతడికి ఏ ఆపదా కలుగకుండా హెచ్చరించాలనుకున్నాడు. అరటితోట దారిమధ్యలో ఒక పెద్ద బండమీద పడుకున్నాడు హనుమంతుడు. అతని పాదమైన తోక దారికి అడ్డంగా పడివుంది. ఒక పెద్దకోతి తన దారికడ్డంగా పడుకుని వుండటం చూసిన భీముడు దాని దగ్గరకెళ్లి పెద్దగా సింహనాదం చేశాడు.

హనుమంతుడు మెల్లగా కన్నులు తెరిచి నిర్లక్ష్యంగా భీముని చూస్తూ "ముసలివాణ్ణి! జబ్బుగా వున్నవాణ్ణి! నా మానాన నేను నిద్రపోతూవుంటే నన్ను యిలా లేవగొడతావేం? ఆమాత్రం జాలికూడా నీకు లేదా? నువ్వెవరినో, ఎందుకొచ్చావో ముందుగా చెప్పు. ఇక్కడినుండి ఇక ముందుకు వెళ్లటం

దుస్సాధ్యం. ఎలాగూ రానే వచ్చావు కాబట్టి కొంత సేద తీర్చుకుని తిరిగి వెళ్లిపో" అన్నాడు. ఆ మాటలకు భీముడు "నేను వాయుపుత్రుడైన భీముణ్ణి. నువ్వు సామాన్యమైన కోతితా కనబడటం లేదు. నువ్వేదో రాక్షసుడవైవుండి యిలాంటి వేషం ధరించి వుంటావు" అన్నాడు. "నువ్వు ముందుకు వెళ్లడానికి

నేను అనుమతించను. తిరిగి వెళ్లిపోవడమే నీకు శ్రేయస్కరం" అన్నాడు అంజనేయుడు. "ఓ మర్కటమా! మర్యాదగా నాకు దారి యివ్వు. లేకపోతే తగిన శాస్త్ర జరుగుతుంది" అన్నాడు భీముడు.

ఆ మాటలకు హనుమంతుడు "నాయనా! చాలా జబ్బులో వున్నాను. లేవలేను. నువ్వు ముందుకే వెళ్లాలని నిశ్చయించుకుంటే నన్ను దాటుకుంటూ వెళ్లిపో" అన్నాడు.

"దాటి వెళ్లడమా? అందరి శరీరాల్లోను పరమాత్మ వుంటున్నాడు. ఆయన్ను అవమానించలేను. లేకపోతే హనుమంతుడు సముద్రం దాటినట్లు నిన్ను దాటి వెళ్లిపోయేవాణ్ణి!" అన్నాడు దర్పంగా భీముడు.

"హనుమంతుడా? ఆయ నెవరు?"

"ఆయన నా అన్నగారు. మహా బలశాలి. జ్ఞానులలో అగ్రగణ్యుడు. సకల సద్గుణోపేతుడు. నేను కూడా ఆయనం తటి బలశాలినే. అందుకే నా దారికి అడ్డం తొలగు. లేకపోతే నా చేతులలో నీకు మరణం తప్పదు" అన్నాడు భీముడు.

భీముణ్ణి యింకా కాస్త విసిగించాలని "ఓ అలాగా! సరే, నేను ముసలివాణ్ణి, లేవలేను. నా లోకను కొంచెం పక్కకు నెట్టి నీ దారిన నువ్వు వెళ్లిపో నాయనా" అన్నాడు హనుమంతుడు.

భీముడు నిర్లక్ష్యంగా ఎడమచేత్తో లోకను ఎత్తబోయాడు. వల్లకాలేదు. లాభంలేదని రెండు చేతులతో లోకను ఎత్త ప్రయత్నించాడు. ఉహా, కుదరలేదు. బలాన్నంతా కేంద్రీకరించి ప్రయత్నించాడు. మోకరించి పడిపోయాడు. ఒళ్లంతా ముచ్చెసుటలు పోసింది. ఎందుకూ చేతకాని వాడిలా, సిగ్గుపడిపోయాడు. రెండు చేతులూ జోడించి నమస్కరిస్తూ "అయ్యా! నిన్ను తెలుసుకోకుండా దుర్భాషలాడాను. నన్నుక్షమించి నీ నిజరూపం చూపించు" అంటూ ప్రార్థించాడు.

హనుమంతుడు తన నిజస్వరూపాన్ని చూపించాడు. "తమ్ముడా, నేనే హనుమంతుణ్ణి. శ్రీరాముని కీర్తి అంతవరకు యీ భూలోకంలో నెలకొని వుంటుందో అంతవరకు నన్ను జీవించి వుండమని శ్రీరాములవారు నాకు వరం ప్రసాదించారు. శ్రీరామనామం సదా వినడం, జపించడమే నా ధ్యేయం. అదే నా జీవితం. ఈ మార్గంలో మానవమాత్రులు వెళ్లేరు. అన్యతే వరూ నిన్ను శపించరాదనీ, ఓడించరాదనీ నిన్ను నేను ఆపాను. నువ్వు వెదుకుతున్న కొలను ఆ దిశలో వున్నది" అన్నాడు హనుమంతుడు.

"అన్నా! నీ దర్శనంవల్ల నేను కృతార్థుడినయ్యాను" అంటూ భీముడు, హనుమంతుడికి పాదాభివందనం చేశాడు. "సముద్రం దాటినప్పుడు నువ్వు ధరించిన మహోన్నతరూపాన్ని చూడాలనే కోరిక నాకు చాలాకాలంనుండి వున్నది.

దయచేసి నాకా రూపాన్ని చూపించు" అంటూ ప్రార్థించాడు.

భీముడి వినయానికి ముచ్చటపడి అంజనేయుడు తాను సముద్ర లంఘనం చేసినప్పటి రూపాన్ని చూపించాడు. ఆతడి శరీరం మేరువర్వతం లాగా పెరిగిపోయింది. దిక్కులను తాకేంత పొడవైనది లోక. మహోన్నతము, అద్భుతము అయిన ఆ విశ్వరూపాన్ని చూసి భీముడు పాదాభివందనం చేశాడు. అటు పిమ్మట హనుమంతుడు తన మామూలు స్వరూపం స్వీకరించి, భీముడితో కుశలప్రశ్నలతో కొంతసేపు ముచ్చటించాడు. భీముడు సెలవు తీసుకొనేటప్పుడు హనుమంతుడు తమ్ముణ్ణి గాఢంగా కౌగలించుకున్నాడు. ఆ స్పర్శతో అంతవరకు భీముడు పడ్డ శ్రమంతా తొలగిపోయి, మూతన బలం కలిగింది. "తమ్ముడా! నేను ఇక్కడ వున్న నిషయం ఎవరికీ చెప్పవద్దు. నీకొక వరం ప్రసాదిస్తాను. నువ్వు కోరుకుంటే నే నిప్పుడే హస్తినాపురానికి వెళ్లి ఆ కౌరవులనందర్ని సర్వనాశనం చేస్తాను. ఆ నగరాన్ని పిండి పిప్పిగా చేస్తాను. లేదా దుర్యోధనుని కాళ్లు చేతులుకట్టి తీసుకు వస్తాను" అన్నాడు హనుమ. "అన్నా! జగదేకవీరుడివైన నీకు ఇదో లెక్కా? నీ కృపాకటాక్షంతో మేము నిశ్చయంగా వాళ్లను పరిమారుస్తాం" అన్నాడు భీముడు.

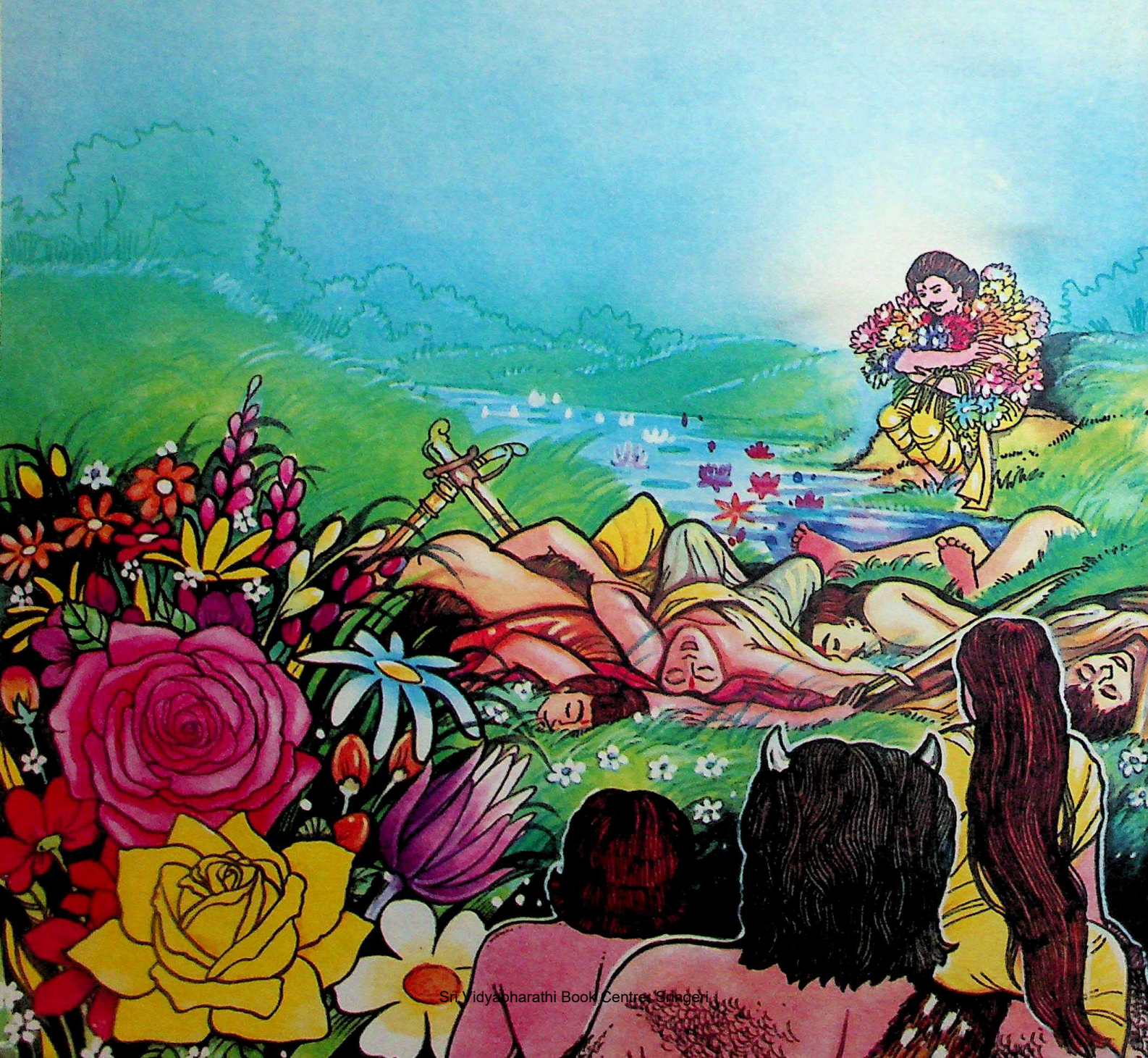
"మంచిది. అతిరథుడైన అర్జునుడి రథం పతాకంమీద నుండి మీ యుద్ధాన్నంతా చూస్తూ మిమ్ము ఉత్సాహపూరితుల్ని చేస్తూ వుంటాను" అంటూ సాగంధికా సరోవరానికి దారి చూపిస్తూ, జాగ్రత్తగా వుండమని భీముణ్ణి హెచ్చరిస్తూ, హనుమంతుడు అంతర్ధానమయ్యాడు.

భీముడు సౌగంధికా పుష్పాలను ద్రాపది కిచ్చుట

అంజనేయుణ్ణి కలుసుకున్న ఆనందంతో భీముడు వేగంగా సౌగంధిక సరోవరంవైపు నడిచాడు. అలా వెళుతూ ఒక వెండికొండ సమీపంలో ఒక అందమైన ప్రదేశాన్ని చూశాడు. అది కుబేరుడి ఉద్యానవనం. అందలి సరోవరంలో వేలకొలది సౌగంధికాపుష్పాలు వికసించి వుండడాన్ని భీముడు చూశాడు.

అనేకమంది యక్షులు ఆ సరోవరాన్ని కావలికాస్తున్నారు. వాళ్లు భీముణ్ణి చూడగానే “ఎవరు నువ్వు? ఇందులో ప్రవేశించడానికి నీ కెంత ధైర్యం?” అన్నారు. “నన్ను భీము డంటారు” ధీమాగా అన్నాడు. “ధర్మరాజు తమ్ముణ్ణి. మా ద్రాపదికోసం యీ పద్మాలు తీసుకు వెళ్లాలని వచ్చాను” అన్నాడు. కుబేరుని అనుజ్ఞలేనిదే యీ పద్మాలు తీసుకోడానికి అనుమతించమ

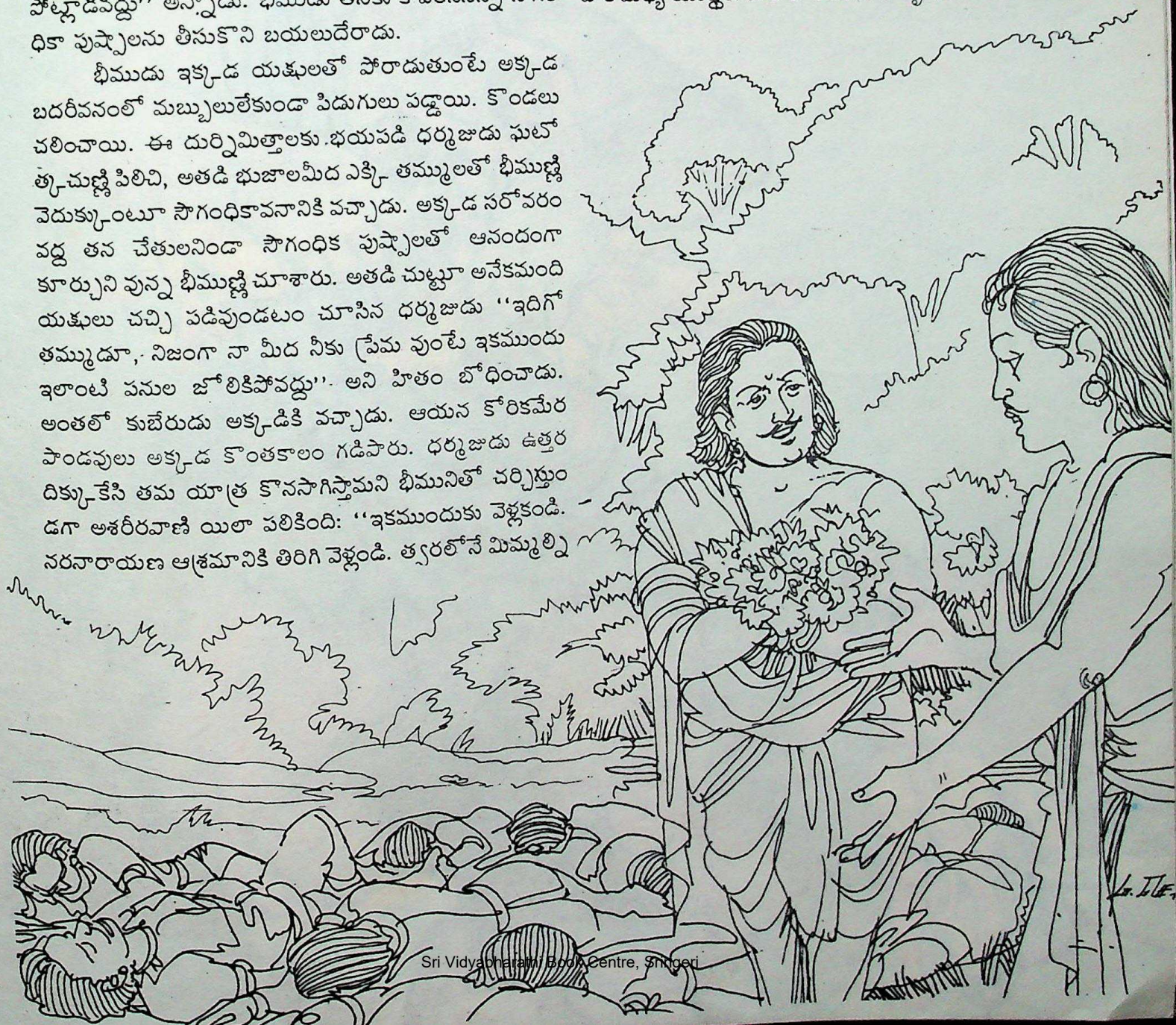
న్నారు యక్షులు. అందుకు భీముడు "నుక్షత్రియులమైన మేము ఒకరినొకరిని యాచించం. కొండవాగులవల్ల రూపాందిన సరోవరం యిది. అందరికీ అందుబాటులో వుండాలిందే. కుబేరుడు దీన్ని త్రవ్వించనప్పుడు ఇది అతని కెలా స్వంతమవుతుంది? అందువల్ల నన్ను ఎవ్వరూ అడ్డుగించలేరు" అంటూ పద్మాకోసం ముందు కెళ్లాడు. యక్షులు మహాకోపంతో నివిధా యుధాలు తీసుకొని భీమునిపై కలియబడ్డారు. భీముడు ప్రచండ కోపంతో తన మీదికి వచ్చిన వారినందరినీ చావబాదాడు భయభీతులైన యక్షులు ముందూ వెనుకూ చూడకుండా పరిగెత్తారు. కొందరు వెళ్లి కుబేరునితో విషయం చెప్పారు. అంతా విన్న కుబేరుడు నవ్వుతూ "భీముడు మన స్నేహితుడే. అతడికి కావలసినన్ని పద్మాలను కోసుకోనివ్వండి. అతడితో పోట్లాడవద్దు" అన్నాడు. భీముడు తనకు కావలసినన్ని సౌగంధికా పుష్పాలను తీసుకొని బయలుదేరాడు.

అర్జునుడు కలుసుకుంటాడు." ఆ ప్రకారమే వాళ్లు సరసారా యణ ఆశ్రమానికి తిరిగి వచ్చేశారు.

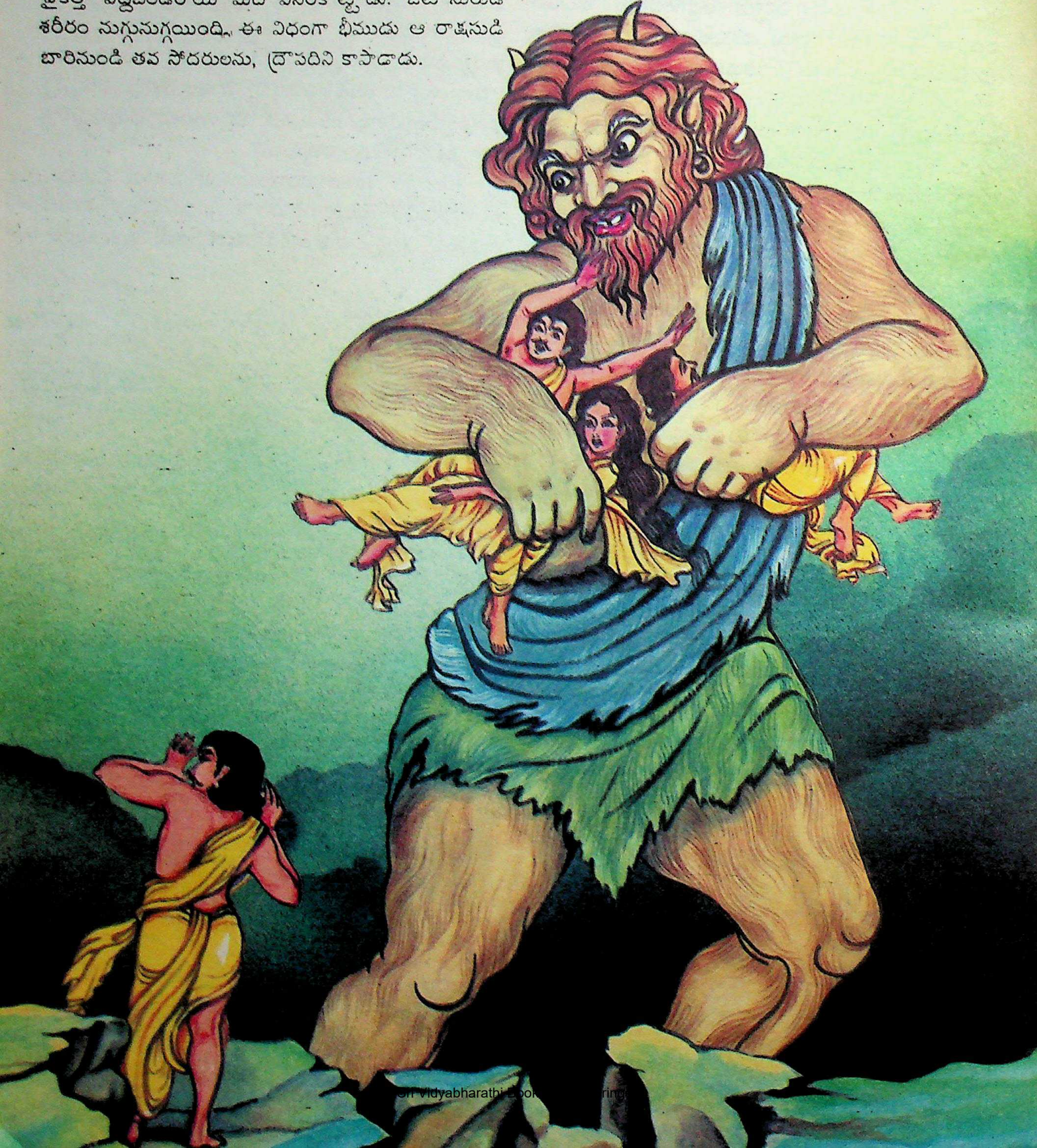
ఇలా వుండగా ఒకరోజు జటాసురు డనే రాక్షసుడు బ్రాహ్మణ వేషం ధరించి వచ్చి, భీముడు లేని నమయం కనిపెట్టి ధర్మజుని ద్రాపదిని, నకుల సహదేవుల్ని, ఎత్తుకుని ఆకాశమార్గంలో పారిపోసాగాడు. వాడి పట్టునుండి ఎలాగో తప్పించుకున్న సహదేవుడు భీముని కోసం ఎలుగెత్తి పిలువసాగాడు. "దురాత్మా! మాయతో మమ్మల్ని మోసం చేశావు. ధర్మాన్నే తలక్రిందులు చేశావు. యక్షులతో సహా అందరూ ధర్మబద్ధులే" అన్నాడు ధర్మజుడు, రాక్షసుడితో.

అంతలో గాలిలా దూసుకుంటూ వచ్చాడు భీముడు. జటాసురుడితో యుద్ధానికి దిగాడు. భయంకరంగా సాగింది వారి మధ్య యుద్ధం. వారి తాకిడికి మహావృక్షాలు నేలకూలాయి;

భీముడు ఇక్కడ యక్షులతో పోరాడుతుంటే అక్కడ బదరీవనంలో మబ్బులులేకుండా పిడుగులు పడ్డాయి. కొండలు చలించాయి. ఈ దుర్నిమిత్తాలకు భయపడి ధర్మజుడు ఘోర త్కచుట్టి పిలిచి, అతడి భుజాలమీద ఎక్కి తమ్ములతో భీముణ్ణి వెదుక్కుంటూ సౌగంధికావనానికి వచ్చాడు. అక్కడ సరోవరం వద్ద తన చేతులనిండా సౌగంధిక పుష్పాలతో ఆనందంగా కూర్చుని వున్న భీముణ్ణి చూశారు. అతడి చుట్టూ అనేకమంది యక్షులు చచ్చి పడివుండటం చూసిన ధర్మజుడు "ఇదిగో తమ్ముడా, నిజంగా నా మీద నీకు ప్రేమ వుంటే ఇకముందు ఇలాంటి పనుల జోలికిపోవద్దు". అని హితం బోధించాడు. అంతలో కుబేరుడు అక్కడికి వచ్చాడు. ఆయన కోరికమేర పాండవులు అక్కడ కొంతకాలం గడిపారు. ధర్మజుడు ఉత్తర దిక్కుకేసి తమ యాత్ర కొనసాగిస్తామని భీమునితో చర్చిస్తుండగా అశరీరవాణి యిలా పలికింది: "ఇకముందుకు వెళ్లండి. సరసారాయణ ఆశ్రమానికి తిరిగి వెళ్లండి. త్వరలోనే మిమ్మల్ని

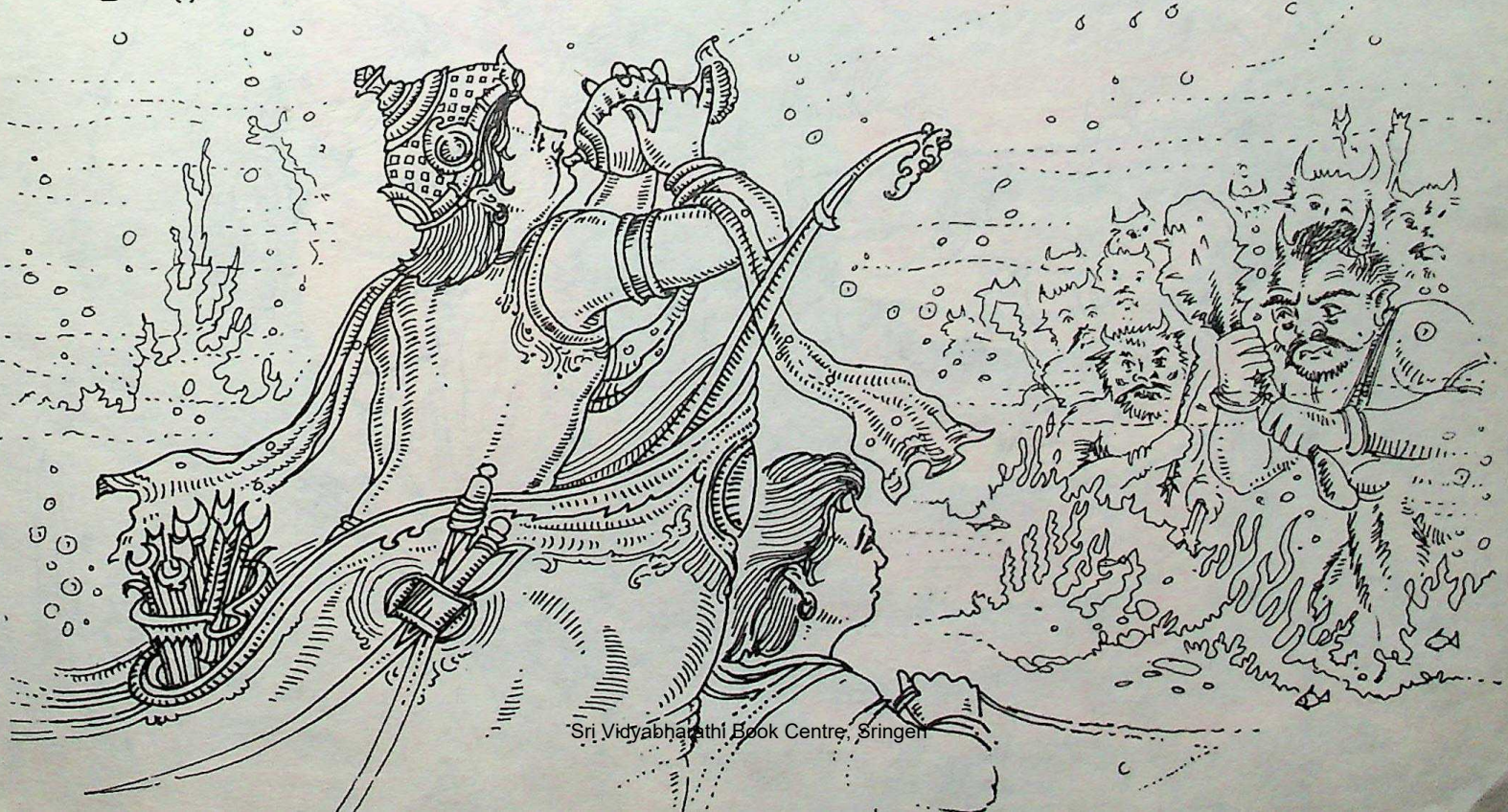
భూమి కంపించింది. చివరకు జలాసురుడి బలం తగ్గుముఖం పట్టింది. వాడి మెడ కుంగిపోయేట్లు ఒక్క పిడిగుడ్డు గుద్దాడు. పెద్ద పిడుగు వడితే నిరిగిపడే నల్లటి కొండ శిఖరంలా క్రింద పడిపోయాడు జలాసురుడు. పడిపడగానే వాడి కళ్ళెర్రాన్ని పైకెత్తి పెద్దబండరాయి మీద నిసిరికొట్టాడు. జలాసురుడి శరీరం నుగ్గునుగ్గుయింది. ఈ విధంగా భీముడు ఆ రాక్షసుడి బారినుండి తన సోదరులను, ద్రౌపదిని కాపాడాడు.

అర్జునుడు తిరిగి వచ్చుట

ఇలా పాండవులు ఐదు సంవత్సరాల కాలం వనవాసం చేస్తూ గడిపారు. కందమూలాలు తింటూ, లోమశమహర్షి వినిపించే గాథలను వింటూ కాలం వెళ్ళబుచ్చుతూ, అర్జునుడి రాకకోసం ఎదురుచూడసాగారు. ఒకనాడు ఆకాశంలో అకస్మాత్తుగా వెయ్యి మెరుపులతో పెద్ద వెలుగు కనబడింది. చూస్తూ వుండగానే ఒక బంగారు రథం దేవలోకం నుండి గంధమాదనం మీద దిగింది. మాతలి రథం నడుపుతున్నాడు. రథం మీద అర్జునుడు సూర్యునిలా ప్రకాశిస్తున్నాడు. అర్జునుడు రథం దిగి ధర్మజు, భీములకు ప్రణమిల్లాడు. నకుల సహదేవులు, అర్జునుడికి నమస్కరించారు. అందరూ మహానందభరితులయ్యారు. అర్జునుడి చుట్టూ అంతా కూర్చున్నారు. అంతలో వెలుపల ఒక్కపెట్టున దేవదుందుభులు మ్రోగాయి. తీరా చూసేసరికి దేవగణాలతో దేవేంద్రుడు పాండవులను చూడడాని కొస్తున్నాడు. పాండవులు ఆయనను ఎంతో ఆదరంగా ఆహ్వానించారు. వారి నందరిని అభినందించి “ధర్మజా! నీ తమ్ముడు దివ్యాస్త్రాలు సంపాదించాడు. మీ కష్టాలన్నీ తీరిపోతాయి. ఇక శత్రువులను చూసి భయపడాల్సిన పనిలేదు. అర్జునుడు తిరిగి వచ్చేశాడు కాబట్టి ఇక మీరు కామ్యకవనానికి వెళ్ళిపోవచ్చు. అర్జునుడు నాచేత దివ్యాస్త్రప్రయోగాల్లో ఆరితేరాడు. శివుణ్ణి మెప్పించి పాశుపతం సంపాదించాడు. ఈ ముల్లోకాల్లోను అతణ్ణి జయించే వీరుడు లేడు” అంటూ వారినందరినీ సంతోషపరుస్తూ వెళ్ళిపోయాడు దేవేంద్రుడు.

ఇంద్రుడు వెళ్ళిపోయిన పిమ్మట పాండవు లందరూ అర్జునుడి చుట్టూకూర్చుని అతడి అనుభవాలు వివరించున్నారు. అర్జునుడు యిలా చెప్పసాగాడు: “ఇంద్రలోకంలో నేను ఎంతో ఆనందంగా వున్నాను. ఒకరోజు అమరేంద్రుడు నాతో ‘నువ్వు నాకో సహాయం చెయ్యాలి. సముద్రగర్భంలో నివాసం చులనే మూడు కోట్లమంది రాక్షసులున్నారు. వాళ్ళెప్పుడూ దేవతలను బాధిస్తూ వుంటారు. వారిని నువ్వు పరిమార్చాలి’ అన్నాడు. ఇదిగో యీ రత్నాల కిరీటం నా తలమీదవుంచి ‘ఈ రోజునుండి యీ కిరీటం పల్ల నీకు ‘కిరీటి’ అని పేరుకలుగుతుంది’ అన్నాడు. ఋషులు నన్ను ఆశీర్వదించగా, దేవేంద్రుడు తన రథాన్ని నా కిచ్చి, మాతలిని సారథ్యం చెయ్యమన్నాడు. నేను ఆ రాక్షసులను నిర్మించడానికి బయలుదేరాను. సముద్రగర్భాని కెళ్ళి పెద్దపెద్ద సౌధాలతోను, విశాలమైన వీధులతోనూ వున్న రాక్షసనగరాన్ని చూశాము. ఆ నగరద్వారం వద్ద ఆగి, నేను దేవదత్తం పూరించాను. ఆ శంఖారావం వింటూనే యావన్నుండి రాక్షసులూ నివిధాయుధాలతో సరుగెత్తుకొచ్చారు. మాయా యుద్ధంలో ఆరితేరిన ఆ రాక్షసులు నాతో మాయాయుద్ధానికి తలపడ్డారు. రాక్షసమాయలను పటాసం చలు చెయ్యడానికి నేను ఎన్నో దివ్యాస్త్రాలు ప్రయోగించి వివరకు ‘మోహిని’ అస్త్రం ప్రయోగించి వారి మాయలనన్నీ నశింపజేశాను. పిమ్మట వారు నాతో ప్రత్యక్షంగా యుద్ధానికి తలపడ్డారు. గాండీవం విరామం లేకుండా పనిచేసింది. బాణాల జడివాన కురిపించాను. కొండలు పడినట్లు చచ్చి కుప్పలుగా పడ్డారు

నివాసకనమలు. కన్నుమూసి కన్ను తెరచేలోపల నందలూ వేలూ పడుతూ వుంటే భూమి గడగడలాడిపోయింది. చివరకు అంతనుందీ హతమైపోయారు. మాతలి నన్నెంతో ప్రశంసిస్తూ 'ఇలాంటి యోధుణ్ణి నే నింతవరకు చూడనేలేదు' అన్నాడు.

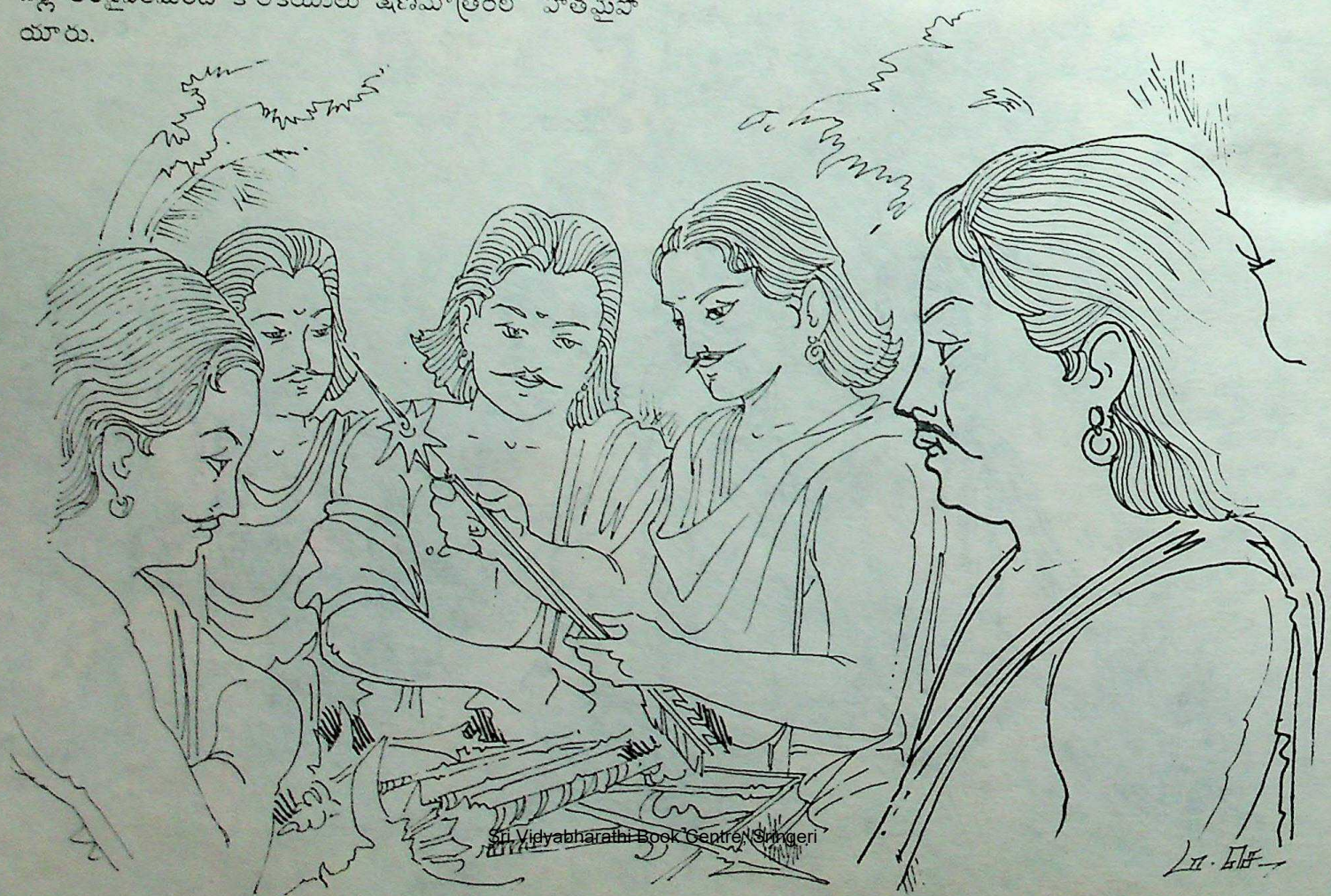
నివాసకనమలను హతమార్చిన సిమ్మల వారి నగరాన్ని చూడడానికి వెళ్ళాము. ఆ నగరం ఎంతో రమ్యంగా వుంది. 'ఈ నగరం ఒకప్పుడు ఇంద్రుడిది. కాని నివాసకనమలు తపస్సుచేసి బ్రహ్మను మెప్పించి ఈ నగరాన్ని తమ పరం చేసుకున్నారు' అన్నాడు మాతలి.

మేము తిరిగి వస్తున్నప్పుడు దారిలో ఒక విచిత్రమైన పట్టణం కనిపించింది. అది గాలిలో తేలే హిరణ్యపురం. పూర్వం పురోహి అనే రాక్షసిస్త్రీ బ్రహ్మను గురించి తపస్సుచేసి తన కుమారులైన కాలకేయులు దేవతలద్వారా చావకూడదనీ, వారి కోసం అందమైన బంగారునగరం ప్రసాదించమనీ కోరుకుంది. నాశ్తో యుద్ధం చెయ్యమని మాతలి నన్ను ప్రోత్సహించాడు. వారిని యుద్ధానికి సిలిచాను. అరవైవేల మంది కాలకేయులు ఒక్కసారిగా నా మీదికి విరుచుకుపడ్డారు. వారితో పోరాడటం దుస్సహమనిపించింది. చివరకు పరమేశ్వరప్రసాదమైన పాశుపతాస్త్రం ప్రయోగించాను. అమోఘమైన ఆ దివ్యాస్త్రప్రభావం వల్ల అరవైవేలమంది కాలకేయులు క్షణమాత్రంలో హతమైపోయారు.

అటుసిమ్మల అమరావతికి తిరిగివచ్చి దేవేంద్రునితో కొంతకాలం ఆనందంగా గడిపాను. కాని మిమ్మల్ని చూడాలనే గాఢ తపన నాలో వుండిపోయింది. మీ సాంగత్యంతో ఆ దేవలోక సుఖాలు తులతూగలేవు. ఇప్పుడు నేను ఎంతో ఆనందంగా వున్నాను."

"మన శ్రమ ఫలించింది. మనం కృతార్థుల మయ్యాము. ఏవీ నీకు ఇంద్రుడు ప్రసాదించిన దివ్యాస్త్రాలు మాకు చూపించు" అన్నాడు ధర్మరాజు.

అర్జునుడు ప్రతిఒక్క దివ్యాస్త్రాన్నీ తీసి అందరికీ చూపించాడు. తరువాత వాటిని ప్రయోగించి చూపడానికి పూనుకున్నాడు. అతడలా సిద్ధపడే సరికి భూమండలం కంపించిపోయింది. సముద్రాలు అల్లకల్లోలమైపోయాయి. సూర్యబింబం ముసిపోయింది. నుడిగాలులు నీచాయి. జంతుజాలమంతా భీతిల్లింది. మెరుపులా వచ్చాడు నారదుడు. "అర్జునా! ఆగు! ఎదుట శత్రువు లేకుండా యీ అస్త్రాలను ప్రయోగించటం ఘోరం. ఇవి అమోఘమైన శక్తిగలవి. ఉత్తినే ప్రయోగిస్తే ముల్లోకాలనీ నాశనం చేస్తాయి" అని వారించాడు. అంతటితో అర్జునుడు ఆ ప్రయత్నం విరమించాడు. నారదుడు తనదారిన వెళ్లిపోయాడు.

భీముణ్ణి కొండచిలువ పట్టుకొనుట

పదిరోజులు అక్కడ గడిపాక లోమశమహర్షి, అరిష్టసేన మహర్షి సలహాల మేరకు ముందుకు బయలుదేరారు పాండవులు. హిమాలయ మహారణ్యాలలో భీముడు ఒకరోజు వేటకు వెళ్లి యిటూ అటూ తిరుగుతుండగా హఠాత్తుగా ఒక కొండచిలువను చూశాడు. తనకేమైనదీ తెలుసుకోకముందే అది భీముణ్ణి పట్టుకుని, అతణ్ణి వెనకేసి చుట్టేసింది. ఆ మహాసర్పం

అతణ్ణి చుట్టుకోగానే అతడు సర్వశక్తులూ కోల్పోయాడు. ఇంత మహాబలం యీ కొండచిలువకు ఎలా వచ్చిందో అశ్చర్యపోతూ "నువ్వెవరు? నేను భీముణ్ణి. వెయ్యి ఏనుగుల బలం కలవాడిని. అలాంటి నన్ను ఎలా పట్టుకో గలిగావు?" అని అడిగాడు.

తన పట్టును సడలించకుండా ఆ కొండచిలువ యిలా చెప్పింది: "చాలాకాలంగా నేను ఆకలితో వున్నాను. నా అదృష్టం

కొద్దీ నువ్వు దొరికావు. ఇక నా కథ అంటావా! అదొక పెద్ద ఉదంతం. నేను నహుషు డనే చక్రవర్తిని. మీ పూర్వీకులకు పూర్వుణ్ణి. ఇంద్రుడితో సమానమైనవాడిని. ఐశ్వర్యంవల్ల మదిచి అగస్త్యమహర్షిని అవమానించాను. ఆయన మండిపడి నన్ను కొండచిలువగా పడివుండమని శపించాడు. ఆయన శాపంతో ఇంద్రుడవని వదలి క్రిందపడిపోతూ శాపవిమోచనం చెప్పమన్నాను. ఆయన కరుణించి 'నువ్వు భూలోకంలో చాలా కాలం పడివుంటావు. ఒకనాడు నువ్వు అడిగే ప్రశ్న లన్నిటికీ జవాబు చెప్పే మహాత్ముణ్ణి కలుసుకుంటావు. అప్పుడు నీకు శాపవిమోచనం కలుగుతుంది' అన్నాడు."

కొండచిలువరూపంలోని నహుషుడితో అప్పుడు భీముడు ఇలా అన్నాడు: "నేను నిన్ను కోపగించుకోవడం లేదు. విధిని ఎవరూ తప్పించుకోలేరు. నా సంగతే చూడు. మహాబలవంతుడినైన నేను నీకు చిక్కిపోయి, యీ అవస్థకు వచ్చాను. నా చావును గురించి విచారించడం లేదు. రాజ్యం పోగొట్టుకుని ఘోరమైన యీ 'కారడవుల్లో ఆకులలములు తింటూ, తిరుగుతున్నారు నా అన్నదమ్ములు. నన్ను చూడక ఎంత దుఃఖిస్తున్నారో అని మాత్రం విచారిస్తున్నాను."

అక్కడ ధర్మజుడికి ఎన్నో దుర్నిమిత్తాలు కనబడ్డాయి. భీముడు కనిపించకపోవడం చూసి అతణ్ణి వెతుక్కుంటూ వెళ్లాడు. భీముడి అడుగుజాడలు చూసుకుంటూ వెళ్లి అతణ్ణి ఒక కొండచిలువ పట్టుకుని వుండటం చూసి నిశ్చేష్టుడయ్యాడు ధర్మజుడు. "తమ్ముడా! ఏమిటి వైపరీత్యం! ఈ పెనుబాము నిన్ను ఎలా పట్టుకుంది?" అని ప్రశ్నించి, జరిగిన దంతా తెలుసుకున్నాడు.

అప్పుడు ధర్మజుడు "ఓ సర్పరాజా! నా తమ్ముణ్ణి విడిచిపెట్టు. నీకు కావలసినంత ఆహారం నేను సమకూర్చి పెడతాను" అన్నాడు.

అందుకా కొండచిలువ "నీ తమ్ముడే నాకు ఆహారం. నువ్వు ఇక్కణ్ణుండి వెళ్లిపో. లేకపోతే నిన్నుకూడా పట్టుకుని రేపటికి నా ఆహారంగా చేసుకుంటాను. నేనడిగే ప్రశ్నలకు నువ్వు బదులు చెబితే నీ తమ్ముణ్ణి విడిచిపెడతాను" అన్నది.

"నీ ప్రశ్న లేమిటో అడుగు. బదులు చెప్పడానికి ప్రయత్నిస్తాను" అన్నాడు ధర్మజుడు.

కొండచిలువ ప్రశ్న లడగసాగింది:

"ఎవడు బ్రాహ్మణుడు?"

"సత్యమూ, దయా, దాసమూ, శ్రమ, సత్ప్రవర్తనా, అహింసా, తపస్సూ ఎవడిలో వుంటే వాడే బ్రాహ్మణుడు."

"ఈ ప్రపంచంలో ప్రతి ఒక్కరూ తెలుసుకోదగిన దేదీ?"

"నుభద్రుఃఖాలకు అతీతమైనదీ, తెలుసుకున్న తర్వాత కలగనియనిదీ అయిన పరబ్రహ్మమే తెలుసుకో తగింది."

ఆ కొండచిలువ రూపంలోని నహుషుడు యిలా వర్ణాశ్రమ ధర్మాలను గురించి, ధర్మం గురించి ఎన్నో ప్రశ్నలు వేశాడు. వాటన్నిటికీ ధర్మజుడు సంతృప్తికరంగా సమాధానాలిచ్చాడు. ఆ సమాధానాలు విన్న నహుషుడు "నువ్వు నా ప్రశ్న లన్నిటికీ తృప్తికరంగా సమాధానా లిచ్చినందువల్ల నేను శాపవిముక్తుడి నవుతున్నాను. నేను గర్వాంధుడినై మహర్షులచేత నా పల్లకి మోయించాను. ఒకసారి అగస్త్యమహాముని నా పల్లకి మోస్తున్నప్పుడు ఆయన్ను ఘోరంగా అవమానించాను. ఆయన రుద్రుడై నన్ను శపించాడు.

ఆ శాపకారణంగా నేను కొండచిలువనయ్యాను. శాపవిమోచనం కోరితే ధర్మజుడు వచ్చి నిన్ను శాపంనుండి విముక్తుణ్ణి చేస్తాడని చెప్పాడు. ఇక నీ తమ్ముణ్ణి తీసుకువెళ్లు" అన్నాడు. చూస్తూ వుండగానే సర్పశరీరం వదలిపెట్టి నహుషుడు దివ్యశరీరంతో స్వర్గానికి వెళ్లిపోయాడు.

శ్రీకృష్ణుని పునరాగమనం

వృషపర్వుని ఆశ్రమంలో నుమారు ఒక సంవత్సరకాలం గడిపి, పాండవులు ద్వైతవనానికి తిరిగి వచ్చారు. అటుపిమ్మట కామ్యకవనానికి వెళ్లిపోయారు. పాండవులు కామ్యకవనంలో సాధుసాంగత్యంలో కాలం గడుపుతున్నప్పుడు సత్యభామతో సహా శ్రీకృష్ణుడు పాండవులను చూడడానికి వచ్చాడు. శ్రీకృష్ణ దర్శనంతో పాండవులు ఎంతో ఆనందించారు. శ్రీకృష్ణుడు ద్రౌపదితో "నుభద్ర, అభిమన్యులు బాగున్నారు. అభిమన్యుడు విలువిద్యతో తండ్రిని మించేలా వున్నాడు" అన్నాడు. తరువాత ధర్మజునివైపు తిరిగి "అంధకులూ, వృష్ణకులూ, భోజులూ, కుకురులూ యావన్ముందీ కౌరవులను పరిమార్చడానికి సిద్ధపడు తున్నారు" అన్నాడు.

“నీ శరణుజొచ్చిన మాకు అడ్డేముంటుంది కృష్ణ?” ఆనందంగా అన్నాడు ధర్మజుడు. “వనవాసం దాదాపు పూర్తికా వస్తూవుంది. ఈ అరణ్యవాసం పూర్తిచేసుకుని, ఆ తరువాత అజ్ఞాతవాసం కూడా పూర్తిగావించుకుని, మాలో ఏ దోషమూ లేకుండా శత్రువులను జయించడానికి పూనుకుంటాము. ఇదంతా నిర్వహించే భారం మాత్రం నీమీదే వుంది.”

ఆ సమయంలో మార్కండేయ మహర్షి పాండవులను చూడడానికి వచ్చాడు. పాండవులకు దేవతల గాథలూ, రాజుల చరిత్రలూ మొదలైనవి వివరించమని కృష్ణుడు, ఆయనను ప్రార్థించాడు. అప్పుడే నారదుడు కూడా అక్కడకు వచ్చాడు. అందరూ మార్కండేయ మహర్షి చుట్టూ కూర్చుని ఆయన వినిపించే గాథలు వినసాగారు. ఆయన వారికి యుగధర్మం గురించి, మహావిష్ణువు స్వీకరించిన అవతారాలను గురించి, జ్ఞానం యొక్క ప్రాశస్త్యం గురించి వివరించాడు. కుమారస్వామి అనురులతో సలిపిన యుద్ధం గురించి కూడా వివరించాడు.

శ్రీకృష్ణుడు, సత్యభామ పాండవులతో కొంతకాలం గడిపి ద్వారకకు వెళ్లిపోయారు.

దుర్యోధనుడి పన్నాగం

అరణ్యంలో పాండవులను చూసేవచ్చిన ఒక బ్రాహ్మణుడు ఒకరోజు ధృతరాష్ట్రుని వద్దకు వచ్చాడు. పాండవుల సంక్షేమం గురించి ధృతరాష్ట్రుడు విచారించాడు. పాండవులు అనుభవిస్తున్న కష్టాలను గురించి, భీముడి బలం గురించి, అర్జునుడు శివుణ్ణి మెప్పించి పాశుపతాస్త్రం సంపాదించిన విషయమూ ఆ బ్రాహ్మణుడు తెలిపాడు. అతడు వెళ్లిపోయాక, తాను పాండవులకు ఒనరించిన అన్యాయం గురించి ధృతరాష్ట్రుడు దుఃఖించాడు. కాని దుర్యోధనుడి కది నచ్చలేదు. అతడు కర్ణుడు, శకునులతో తమకు పెద్దబలగం వుందని, పాండవుల

పరాక్రమం గురించి భయపడనక్కరలేదని ధృతరాష్ట్రునికి నచ్చ చెప్పబోయాడు.

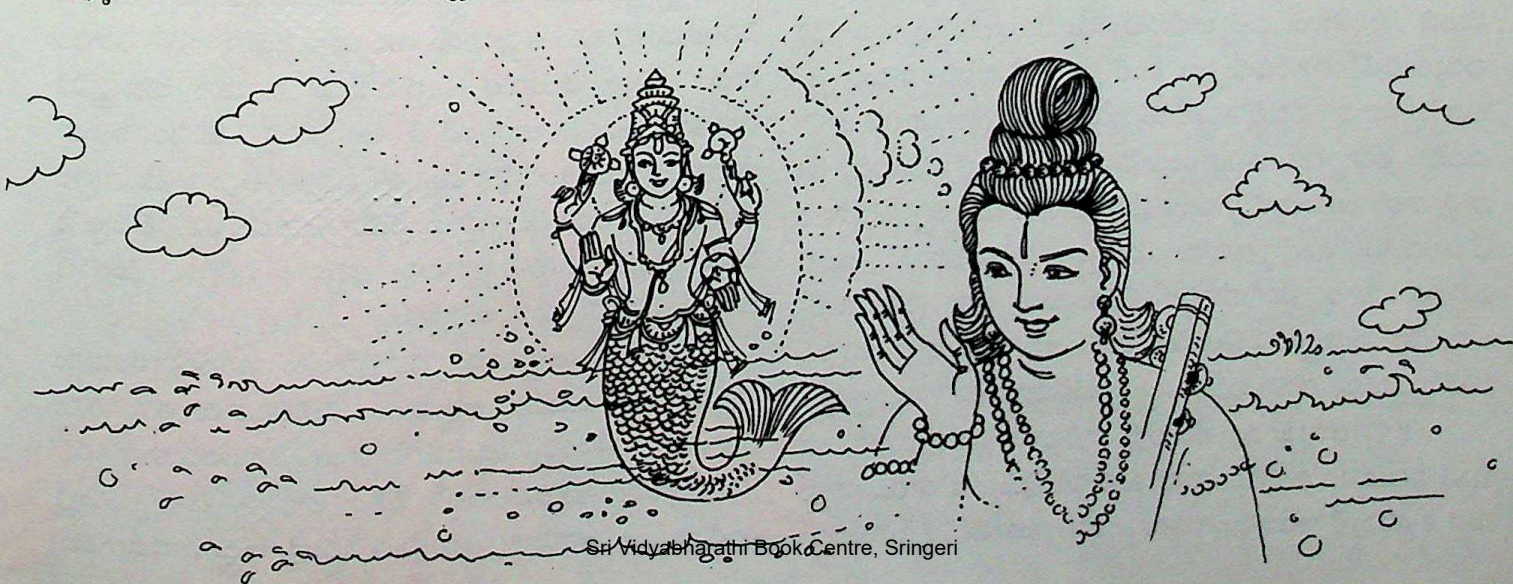
పాండవులకు కీడ్చనరించాలని దుర్యోధనుడు, శకుని, దుశ్శాసనుడు మరో పన్నాగం పన్నారు.

శకుని వారితో ఇలా అన్నాడు: “ప్రస్తుతం పాండవులు ద్వైతవనంలోని ఒక సరోవరప్రాంతంలో నివసిస్తున్నారు. తన శత్రువు యొక్క సంపదలను, వైభవాన్ని కన్నులారా చూడడం కంటే యీ ప్రపంచంలో బాధాకరమైన మరో విషయం వుండదు. మనం కామ్యక వనానికి ఉల్లాసయాత్రచేసి, కొన్ని రోజులు అక్కడ గడుపుదాము. మనం మన స్త్రీ జనంతో వెళదాం. మన వైభవాన్ని, సంతోషాన్ని చూసి పాండవులు కోపంతోను, అనూయతోను మండిపోతారు.”

ఈ మాటలకు దుర్యోధనుడు ఎంతో సంతృప్తి పొందాడు. కాని సందేహించాడు. “నువ్వన్నది యథార్థమే. కాని నా తండ్రికి వాళ్లంటే ఇష్టం. అనుమతికోసం ఆయన వద్దకు నేను వెళ్లను. మరో ఆలోచన చేద్దాం” అన్నాడు దుర్యోధనుడు.

మరునాడు ఉదయం దుర్యోధనుని వద్దకు కర్ణుడు నవ్వు ముఖంతో వచ్చి యిలా అన్నాడు. “ఈ ఉపాయం ఎలా వుంటుందో చూడు? మన ఆవులమంద ద్వైతవన ప్రాంతంలో మేస్తూవుంది. వాటిని పరిశీలించే మిషమీద మనం అక్కడకు వెళదాం. దీనికి నీ తండ్రి తప్పక సమ్మతిస్తాడు.” శకుని యీ పథకానికి ఆనందంగా తన సమ్మతాన్ని వెలిబుచ్చాడు. ఆవుల మందను తక్షణమే పరిశీలించాల్సిన అవశ్యకతను వివరించడానికి సామంగుడనే ఆవులకాపరిని ధృతరాష్ట్రుని వద్దకు వేంపారు.

“అలాగే, మనం పూర్తిగా ఆవుల కాపరుల మీదే ఆధారపడకూడదు. అప్పుడప్పుడు మనం కూడా వెళ్లి ప్రత్యక్షంగా చూసుకోవాలి. కాని పాండవులు ఆ ప్రాంతంలోనే వున్నట్లు నే ననుకుంటున్నాను” అన్నాడు ధృతరాష్ట్రుడు.

ఆ మాటలకు శకుని “మనం వెళ్లటం పాండవుల నుద్దేశం చికాదు. ఏ నిధంగాను వారి ఉనికికి భంగం కలిగించము” అన్నాడు.

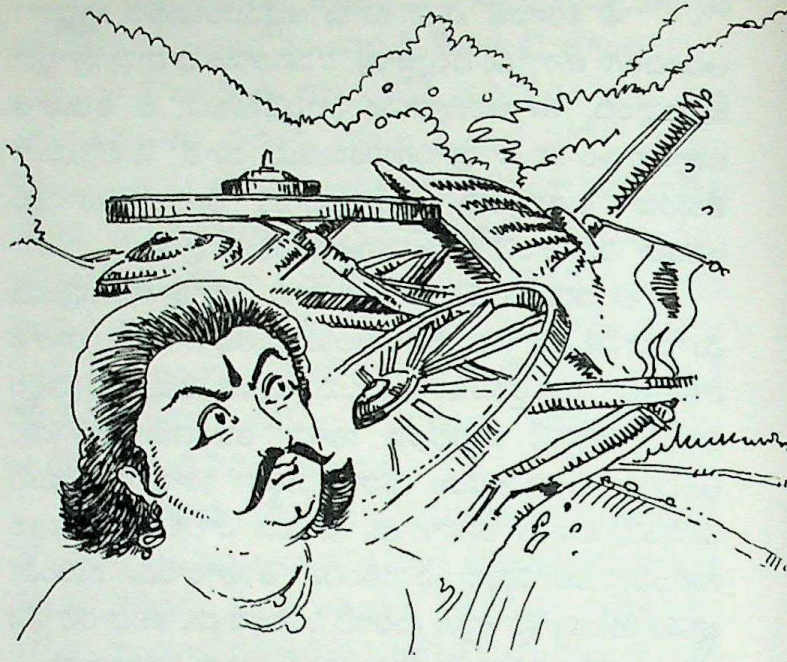
చివరికి ధృతరాష్ట్రుడు అనుమతించాడు. దుర్యోధనుడు పెద్దపరివారంతో బయలుదేరాడు. అతడితో దుశ్శాసనుడు, కర్ణుడు, శకుని; వారి భార్యలతో సహా అనేక మంది స్త్రీ జనం కూడా వున్నారు. పెద్ద సైన్యం కూడా వారి వెంట బయలుదేరింది.

ధర్మజుడి సహృదయత

వాళ్లు ఆలమందలున్న ద్వైతవన ప్రాంతంలో శిబిరాలు వేసుకొన్నారు. దుర్యోధనుడు ఆవులమందలను సర్వవేషించి, దూడలను లెక్కించాడు. ఈ పని అయ్యాక, తన పరివారాన్ని వినోదక్రీడా భవనాలను నిర్మించమన్నాడు.

కాని అరణ్య సరిహద్దులో సైనికులకు అడ్డుగా గంధర్వులు బారులుతీరి వున్నారు. సైనికులు యీ విషయం దుర్యోధనుడికి విన్నవించారు. ఆ గంధర్వులను ఎదుర్కొమన్నాడు దుర్యోధనుడు. గంధర్వులు తమ రాజైన చిత్రసేనుడి ఉత్తరువు మేరకు దుర్యోధనుడి సైన్యం మీద తిరగబడ్డారు. వారి దెబ్బకు దుర్యోధనుడి సైనికులు చెల్లాచెదరయ్యారు. కర్ణు డొక్కడే గంధర్వుల ధాటికి ఎదుర్కోండి నిలిచి పోరాడాడు. వాళ్లు కర్ణుణ్ణి కత్తులతో, గండ్రగొడ్డళ్లతో, శూలాలతో తాకారు. వాళ్లు కర్ణుడి రథం యొక్క కాడి, పతాకధ్వజాన్ని విరుగగొట్టారు. కర్ణుడు ప్రాణరక్షణార్థం పలాయనం చేశాడు. దుర్యోధనుడు కొంతసేపు యుద్ధం చేశాడు కాని అతడి రథంకూడా విరిగిపోయింది. నేలమీద నిలబడే యుద్ధం చెయ్యసాగాడు. అప్పుడు చిత్రసేనుడు అతడి మీదకు దుమికి, అతణ్ణి ఒడిసి పట్టుకున్నాడు. తన పరివారంతో దుర్యోధనుడు బంధితుడయ్యాడు. కొంత మంది సైనికులు ధర్మజుడి ఆశ్రమానికి పరుగెత్తుకుని వెళ్లి ధర్మజుడితో “గంధర్వులు దుర్యోధనుణ్ణి బంధించారు; స్త్రీ జనాన్నికూడా వదలిపెట్టలేదు. మీరు ఎలాగైనా వారిని కాపాడండి” అన్నారు. ఆ మాటలు విన్న భీముడు “మంచిది. ఈ వార్త నాకు ఆనందాన్ని కలుగజేస్తోంది. మమ్మల్ని పరిహాసం చేసేందుకు దుర్యోధనుడు పన్నిన దుష్టపథకానికి యిది ఫలితం. మాకు సహాయార్థం వచ్చేందుకు యీ ప్రపంచంలో ఒక్కడైనా వున్నాడని తెలుసుకోవడం జరిగింది. దురాత్ముడైన దుర్యోధనుడు తగిన ఫలితాన్నే అనుభవించాడు” అన్నాడు.

కాని ధర్మజుడు, భీముణ్ణి వారిస్తూ “వైషమ్యం చూపాల్సిన సమయం కాదిది. వాళ్లు మన సహాయం కోరారు. వాళ్లు మన శత్రువులే అయివుండవచ్చు. కాని మూడో వ్యక్తి ముందుగా

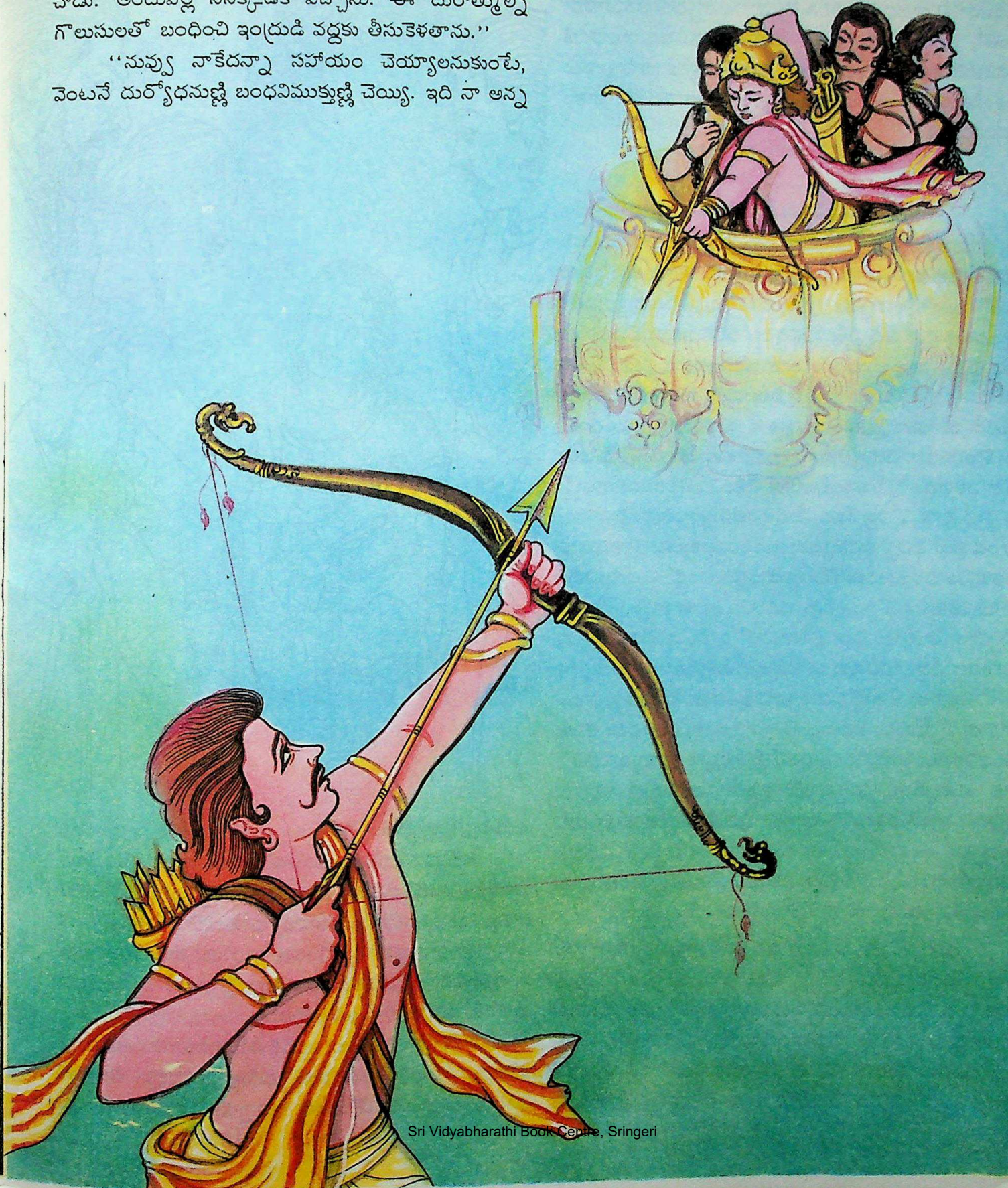
మనం ఐకమత్యంతో వుండాలి. గంధర్వరాజుకు మనం ఇక్కడ నివసిస్తున్న విషయం తెలిసే వుంటుంది. మనల్ని అతడు అవమానించాడు. ఆయుధాలు ధరించి, ఏమాత్రం ఆలశ్యంలేకుండా వెళ్లి దుర్యోధనుణ్ణి కాపాడి, మన కుల గౌరవాన్ని నిలబెట్టు” అన్నాడు.

అర్జునుడు వెంటనే అంగీకరించి, భీముడు మొదలైన వారితో యుద్ధం జరిగే చోటుకు వెళ్లాడు. “దుర్యోధనుణ్ణి వెంటనే విడిచిపెట్టండి” అంటూ అర్జునుడు కేకపెట్టాడు. ఆ మాటలకు గంధర్వులు నవ్వుతూ “మా రాజు చిత్రసేనుడి నుండే తప్ప ఇతరుల ఆజ్ఞలను మేము పాటించం” అన్నారు. వెంటనే అర్జునుడు కొన్ని వందలమంది గంధర్వులను హతమార్చాడు. నలుగురు అన్నదమ్ముల రథాలను గంధర్వులు నుగ్గు నుగ్గు చేశారు. పై కెగిరిపోతున్న గంధర్వుల మీదికి పాండవులు బాణవర్షం కురిపించారు. చిత్రసేనుడు తమ మీదకు ప్రయోగించిన ఆయుధాలను అర్జునుడు తన బాణప్రయోగంతో నివారిం చాడు. అటు తరువాత చిత్రసేనుడు మాయా యుద్ధానికి దిగాడు. అతడు ఆకాశంలోకి అదృశ్యుడై, కనిపించకుండా బాణాలు ప్రయోగించసాగాడు. ఈ చర్యకు అర్జును డేమాత్రం జంకలేదు. అతడు దివ్యాస్త్రాలు ప్రయోగించాడు. చివరికి చిత్రసేనుడు క్రిందికి దిగివచ్చి “అవు అర్జునా! నీతో నీ మిత్రుడే యుద్ధం చేస్తున్నాడు” అన్నాడు.

వెంటనే అర్జునుడు దివ్యాస్త్రాలను ఉపసంహరించుకున్నాడు. చిత్రసేనుడు, అర్జునుడు, మిగిలినవారు తమ తమ రథాలలో ఆసీనులై క్షేమసమాచారాలు విచారించుకున్నారు. “కౌరవులను శిక్షించటంలో నీకేం లాభం? దుర్యోధనుణ్ణి అర్జును డడిగాడు.

దానికి చిత్రసేనుడన్నాడు “ఓ అర్జునా! ఇక్కడికి రేపటికి దురాత్ములైన దుర్యోధనుడి, కర్ణుల ఆంతర్యం నాకు తెలుసు. మిమ్మల్ని, ద్రౌపదిని పరిహసించడానికే వాళ్లు ఇక్కడికి వచ్చారు. ఇంద్రుడు మీకు సహాయం చెయ్యమని నన్ను ఆజ్ఞాపించాడు. అందువల్లే నేనిక్కడికి వచ్చాను. ఈ దురాత్ముల్ని గొలుసులతో బంధించి ఇంద్రుడి వద్దకు తీసుకెళ్తాను.”

“నువ్వు నాకేదన్నా సహాయం చెయ్యాలనుకుంటే, వెంటనే దుర్యోధనుణ్ణి బంధవిముక్తుణ్ణి చెయ్యి. ఇది నా అన్న

గారి ఉత్తరువు" అన్నాడు అర్జునుడు. వాళ్లందరూ ధర్మజుడి వద్ద కెళ్లారు. ధర్మజుడు దుర్యోధనాదులను విడిచిపెట్టమని చిత్రసేనుణ్ణి కోరాడు. అతడు దుర్యోధనుణ్ణి మెత్తగా మందలిస్తూ "మళ్ళీ ఎప్పుడూ యిలాంటి పని చెయ్యకు. ఆనందంగా వుంటూ నీ రాజధానికి తిరిగి వెళ్లిపో" అన్నాడు. అవమానభారంతో, జీవితం మీద విరక్తితో దుర్యోధనుడు తన రాజధానికి బయలుదేరాడు. ధర్మజుడి యీ ఉదాత్తచర్యను బ్రాహ్మణులు ప్రశంసిస్తుండగా, అతడు సంతోషంగా ద్వైత వనంలో కాలం గడవసాగాడు.

ఊరడిల్లని దుర్యోధనుడు

పచ్చిక, నీరు ఎక్కువగా లభించే చోట దుర్యోధనుడు మజిలీ చేశాడు. ఆనాటి రాత్రి కర్ణుడు ప్రవేశించి దుర్యోధనుడితో యిలా అన్నాడు: "ఓ దుర్యోధనా! నువ్వు బ్రతికి వుండటం మా అదృష్టం; మనిద్దరం తిరిగి కలుసుకోవడమూ అదృష్టమే. నువ్వు గంధర్వులను జయించటం మంచికే జరిగింది. ఆ గంధర్వుల ధాటికి నిలబడలేక నేనా యుద్ధరంగం నుండి పలాయనమైనాను. నువ్వు నే డొనర్చినది ప్రపంచంలో మరొకరివరూ చెయ్యలేరు." ఆ మాటలు విని దుర్యోధనుడు ఇలా పలికాడు: "నీ కసలు జరిగిన దేమిటో తెలియదు కాబట్టి, నీ మీద నాకు కోపం లేదు. మేం గంధర్వుల బందీలమైనాము. పాండవులు వచ్చి మమ్ములను బంధవిముక్తులను చేశారు. ఆ పరాభవం భరించటంకంటే ఆ యుద్ధరంగంలో మరణించివుంటేనే మేలు. నన్నొంటరిగా ఒదిలిపెట్టు. సౌశీల్యం, సంపద, స్నేహం, రాజరికం మొదలైనవాటితో నాకేం పనిలేదు. ఇక్కడ ఆమరణ నిరాహారదీక్షకు కూర్చుంటున్నాను."

కర్ణుడు అతణ్ణి ఓదార్చడానికి శతధా ప్రయత్నించాడు. కాని దుర్యోధనుడు ఓదార్చబడని వాడయ్యాడు. అతడు తనకు సంభవించిన పరాభవం గురించి విచారిస్తూ దుశ్శాసనుడితో, "ఓ దుశ్శాసనా, నిన్నిప్పుడే రాజుగా అభిషిక్తుణ్ణి చేస్తాను. కర్ణుడు, శకుని రక్షణలో యీ భూమండలాన్ని పరిపాలించు" అన్నాడు. ఈ మాటలు పలికి దుర్యోధనుడు స్నానమాచరించి, దర్బలమీద ఆసీనుడై, బైట ప్రపంచంతో అన్ని సంబంధాలు వదలుకుని, తపస్సుకు పూనుకున్నాడు.

దుశ్శాసనుడు ఏడుస్తూ అన్నగారి కాళ్ళపట్టుకున్నాడు. శకుని యిద్దరి మధ్యకు వచ్చి "కర్ణుని మాటలు వినండి. ఎంతో కష్టం మీద నేను సంపాదించి పెట్టిన ఐశ్వర్యాన్ని యిలా ఎందుకు కాలరాచుకుంటారు? నిరాహారదీక్ష, వల్ల ప్రయోజనం లేదు; ఇప్పటివరకు మీరు చేసిన దానికి యథార్థంగా పశ్చాత్తప్తులైతే పాండవులతో చెలిమి చేసుకొని వారి రాజ్యాన్ని వారికిచ్చివే

యండి" అన్నాడు.

అదే సమయంలో దేవతలచేత ఓడింపబడ్డ దైత్యులు, దానవులు దుర్యోధనుడు తన నిశ్చయాన్ని మార్చుకోకపోతే తాము నాశనం గావింపబడతామని భయంతో పాతాళంలో ఒక బలిపూజా కార్యక్రమాన్ని మొదలుపెట్టారు. వారి బలిపూజకు సంతసించిన ఒక విచిత్రదేవత ప్రత్యక్షమై వారితో "మీ కేంకా వాలో కోరుకోండి?" అని అడిగింది.

"దుర్యోధనుణ్ణి యిక్కడికి తీసుకురావాలి" అని వాళ్లు కోరారు. క్షణంలో ఆమె దుర్యోధనుణ్ణి వారివద్దకు తీసుకువచ్చింది. వాళ్లు అతడితో యిలా అన్నారు: "దేవతలకు పాండ

దుర్యోధనుడు యాగాన్ని నిర్వర్తించుట

దుర్యోధనుడు, కర్ణుడు కలుసుకొని భావి కార్యక్రమాన్ని గురించి సుదీర్ఘంగా చర్చించుకున్నారు. దుర్యోధను డన్నాడు “ధర్మజుడు నిర్వర్తించిన రాజసూయ యాగం చూసినప్పటి నుండి, ఆ యాగాన్ని జరిపించాలనే కోరిక నాలో బలంగా నాలుకుంది.”

ఆ మాటలకు కర్ణుడు నన్నీ “నువ్వెందుకు జరిపించకూ డదు? భూమండలంలోని రాజు లందరూ నీ నిలుబడిలోకి వచ్చేవారు గదా. బ్రాహ్మణులను రప్పించి, యాగకార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించటమే ఆలశ్యం” అన్నాడు.

బ్రాహ్మణులు రప్పించబడ్డారు. కాని వాళ్లన్నారు “ధర్మ రాజు, ధృతరాష్ట్రుడు బ్రతికి వున్నంతవరకు రాజసూయ యాగాన్ని నువ్వు జరుపకూడదు. దానికి బదులు వైష్ణవ యాగాన్ని జరిపించవచ్చు. ఇది రాజసూయానికి దీర్ఘనది.”

దుర్యోధనుడు వారి సలహాకు ఒప్పుకుని ఆ యాగానికి ఆయత్తమయ్యాడు. బంగారు నాగలి రూపొందించబడింది. భూమండలం లోని రాజు లందరిని ఆహ్వానించడానికి వార్తావ హులు పంపబడ్డారు. దుశ్శాసనుడు ఒక వార్తావహుణ్ణి ద్వైతవనానికి పంపుతూ “నువ్వు తక్షణమే ద్వైతవనానికి వెళ్లి అక్కడ బ్రాహ్మణుల నందరిని, వారితోబాటు ఆ క్రూర పాండవులను ఆహ్వానించిరా” అన్నాడు.

ధర్మజుడు వచ్చిన వార్తావహుడితో ఇలా అన్నాడు: “దుర్యోధనుడు ఒక గొప్ప యాగాన్ని జరిపించటం నాకు ఆనందాన్ని కలిగిస్తున్నది. కాని మేం పదమూడు సంవత్సరాలు పూర్తి కాకుండా నగరంలోకి ప్రవేశించరాదు.”

కాని భీముడు “వెళ్లి దుర్యోధనుడితో మేం పదమూడు సంవత్సరాల అనంతరం నగరంలో ప్రవేశించి ఒక గొప్ప యజ్ఞం చేస్తాం. ఆ యజ్ఞంలో దుర్యోధనుడు, వాడి సలహాదారులే బలి పశువులు అని చెప్పు” అన్నాడు.

వార్తావహుడు తిరిగి వెళ్లి జరిగింది తుచ తప్పకుండా దుర్యోధనుడికి నివేదించాడు.

దుర్యోధనుడు ఆ యాగాన్ని ఎంతో వైభవంగా జరిపించాడు. యాగాన్ని చూడవచ్చిన రాజులలో అనేకులు కౌరవుల మిత్రులు, కాకుంటే కర్ణుడిచే జైత్రయాత్రలో ఓడింపబడిన వాళ్లు. అక్కడ మహానందం నెలకొన్నది. ప్రతి ఒక్కరికి నిలువైన బహుమతులు ఇవ్వబడ్డాయి. యాగకార్యక్రమం పూర్తయ్యాక దుర్యోధనుడు జరిపించిన యా యాగం, ధర్మజుడు నిర్వర్తించిన రాజసూయ యాగ వైభవంలో పదహారవ వంతు కూడా లేదనుకున్నారు, పౌరులు. కాని వందిమాగధులు మాత్రం ప్రశంసిస్తూ యయాతి, భరతుడు మొదలైన

పులే ఆధారమైనట్లు నువ్వే మాకు ఏకైక ఆశాజ్యోతివి. జయం నిన్ను వరించుగాక. మేమంతా నీ పక్షం వహిస్తాము. పాండవుల జంకు లేకుండా భూమండలాన్ని పరిపాలించు.” ఆ దేవత దుర్యోధనుణ్ణి తిరిగి యథాస్థానానికి చేర్చింది. దుర్యోధనుడు కర్ణు తెరిచాక, జరిగినదంతా కలగా భావించాడు. “పాండవులను యుద్ధంలో సంహరిస్తాను” అంటూ ప్రతిజ్ఞ పూనాడు.

కౌరవులు రాజధానికి తిరిగి రాగానే, భీష్ముడు పాండవులను వారు చూపిన వీరోచితచర్యకు ప్రశంసించాడు; కౌరవులను వారి కుతంత్రానికి గర్హించాడు. పాండవులతో సఖ్యంగా వుండమని కౌరవులకు సలహా యిచ్చాడు. కోపంతో దుర్యోధనుడు అక్కణ్ణుండి వెళ్లిపోయాడు.

చక్రవర్తులు ఒనరించిన యాగంతో యీ యాగాన్ని సరిపోల్చారు.

అంతా అయ్యక దుర్యోధనుడు, కర్ణుణ్ణి ఆలింగనం చేసుకొని, "కర్ణ! నీ వల్లే యీ యాగం విజయవంతంగా పూర్తి చెయ్యగలిగాను. నీ సహాయ సహకారాలతోనే భవిష్యత్తులో నేను పాండవులను హతమార్చి యీ భూమండలాన్ని నిశ్చింతగా పరిపాలించాలి" అన్నాడు.

ఆ మూలకు పొంగిపోతూ కర్ణుడిలా అన్నాడు: "రారాజా! నేను అర్జునుణ్ణి చంపేంత వరకు నా కాళ్లు కడుక్కోను, మాంసం మదిరలను ముట్టను, యాచకులకు అడిగినది ఏదైనా సరే ఇచ్చివేస్తాను." ఈ శపథం విన్న కౌరవులు, అప్పటికే పాండవులు చచ్చిపోయారన్న భావంతో ఆనందంగా కేకలు పెట్టారు.

ఈ వార్త పాండవులకు అందినది. కర్ణుడి బలపరాక్రమాల వల్ల గొప్ప ఆభిప్రాయం గల ధర్మజుడు యీ వార్త విని అన్యమనస్కుడయ్యాడు.

ఒకనాటి రాత్రి ధర్మజుడు ఒక కలగన్నాడు. ఆ కలలో అడవిలోని ఒక జింక అతడి వద్దకు వచ్చి తన సంతతిని పూర్తిగా నాశనం గావించవద్దని వేరే అరణ్యానికి తరలివెళ్లమని దయనీయంగా వేడుకుంది. ఈ కలతో చలించిపోయిన ధర్మజుడు తన తమ్ములతో కామ్యక వనానికి బయలుదేరాడు.

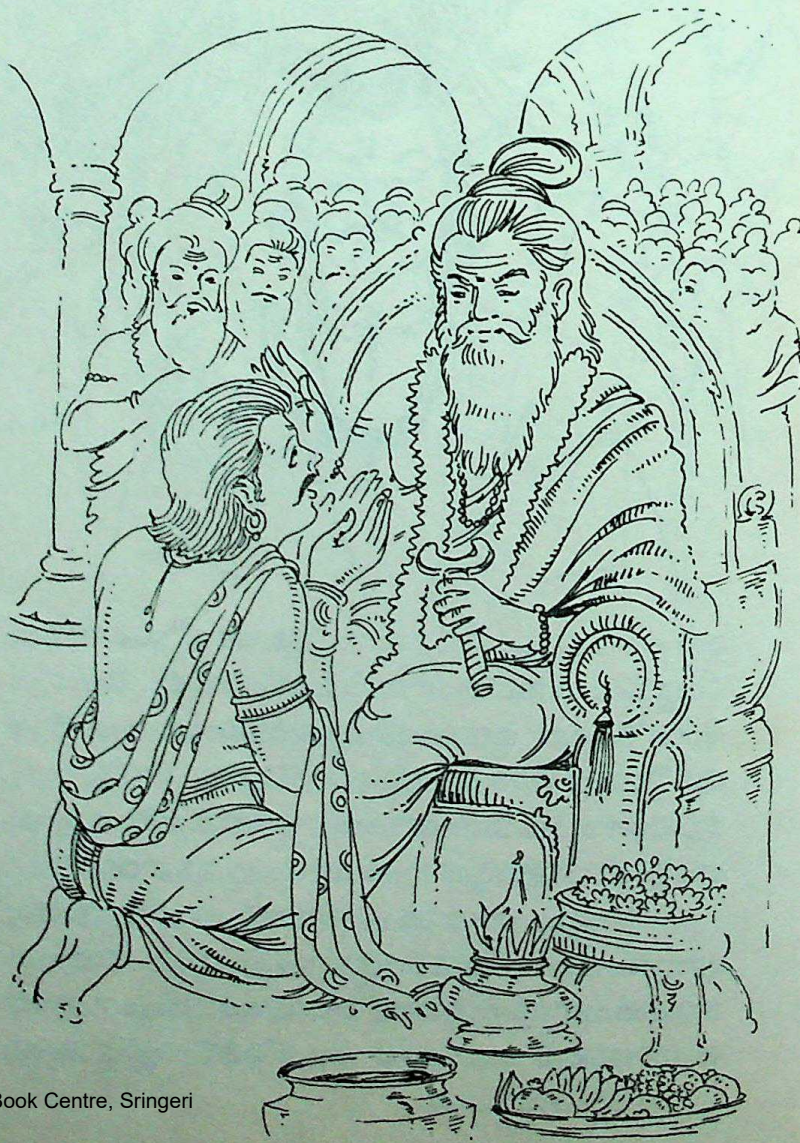
పాండవులు అరణ్యంలో సంతోషంగా వున్నారనే వార్త దుర్యోధనుడికి తెలిసింది. అతడి హృదయం అసూయతో భగ్గుమన్నది. కర్ణుడు, దుశ్శాసనులతో మళ్లీ పాండవులకు కీడుకలిగించే పథకం వెయ్యసాగాడు.

కృష్ణుడు తన భక్తులను కాపాడుట

ఒకనాడు దూర్వానమహాముని తన పదినేల మంది శిష్యుగణంతో దుర్యోధనుణ్ణి చూడడానికి వచ్చాడు. అతనిన ప్రుంగా దుర్యోధనుడు దూర్వానుణ్ణి ఆహ్వానించాడు. దూర్వానుడు శపిస్తాడనే భయంతో రేయింబవళ్లు తనే స్వయంగా ఆయనకు సేవలు చేశాడు. కొన్ని సమయాలలో దూర్వానుడు హఠాత్తుగా "నాకు ఆకలిగావుంది, వెంటనే ఆహారం వడ్డించు" అనేవాడు. అటుతరువాత స్నానమాచరించడానికి వెళ్లి, ఎంతో ఆలశ్యంగా తిరిగివచ్చి "ఈ రోజు నేను ఏమీ తినను" అనేవాడు. అలా అన్నాక, ఆయన అంతర్ధానమయ్యేవాడు. ఒకొక్కప్పుడు అర్చిరాత్రి నిద్రలేచి ఆహారం సిద్ధంచెయ్యమని ఆజ్ఞయిచ్చి,

ఏమీ తినకుండా వుండేవాడు. ఇలా దూర్వానుడు అడ్డదిడ్డంగా ప్రవర్తిస్తున్నప్పటికీ దుర్యోధనుడు యిసుమంతైనా చికాకు కనబరచలేదు. అప్పుడు దూర్వానుడు, దుర్యోధనుణ్ణి ప్రశంసిస్తూ "ఏదన్నా వరం కోరుకో" అన్నాడు.

దుర్యోధనుడు తను అడగదలచుకున్న వరాన్ని ఇదినరకే ఆలోచించి పెట్టుకున్నాడు. అతడు ఎంతో వినయంతో యిలా అన్నాడు: "ధర్మజుడు నా అన్నగారు. తన తమ్ములతో ఆయన ప్రస్తుతం అరణ్యంలో వున్నాడు. నా అతిథి సత్కారాలు పొందినట్లే, మీ శిష్యులతోకూడా మీరు ఆయన ఆతిథ్యం స్వీకరించడమే నా కోరిక." అంతేగాక ధర్మజుడి పరివారమంతా భోజనాలు ఎప్పుడు పూర్తిగావిస్తారో తనకు తెలుసుకాబట్టి, ఆ వేళకు మునిని అక్కడకు వెళ్లమని దుర్యోధనుడు సూచించాడు. అకస్మాత్తుగా వచ్చిన అతిథులకు ఇవ్వడానికి ధర్మజుడివద్ద ఏమీ మిగిలి వుండదని దుర్యోధనుడి దురాలోచన. అరణ్యంలో పాండవులు తమ ఆహారానికే నానా అగవాళ్లు పడుతూంటే, దూర్వానుడికి, ఆయన పెద్దపరివారానికి ఎలాగూ సక్రమంగా

ఆతిథ్యం ఇవ్వలేరని దుర్యోధనుడి ఊహ. కోపిష్టియైన దూర్వా
సుడు వెంటనే పాండవులను శపిస్తాడు. ఈ విధంగా తన చిరకాల
వాంఛితమైన పాండవ వినాశం జరుగుతుందని దుర్యోధనుడి
వక్ర ఆలోచన.

దుర్యోధనుడు సూచించిన మేరకు దూర్వాసుడు తన
శిష్యుగణంతో అరణ్యంలోని పాండవుల వద్దకెళ్లాడు. ఆ సమ
యంలో పాండవులు ఘడ్యాహ్న భోజనాలు పూర్తిచేసుకొని,
విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు. వారు మునిని గౌరవపూర్వకంగా
ఆహ్వానించారు. “మహామునీ! స్నానం, ఆచమన కార్యక్రమాలు
పూర్తిచేసుకొని మా వద్దకు తిరిగి రండి” అన్నాడు వినమ్రంగా
ధర్మజుడు. ముని, ఆయన శిష్యులు నదివద్ద స్నాన మాచరిస్తుం
డగా, ద్రౌపది ఆందోళన పడసాగింది - ముని గణానికి ఇవ్వడా
నికి ఆహారం ఏమీ లేనందువల్ల. ఆ విచారంలో ఆమె కృష్ణుణ్ణి

ప్రార్థించింది. "ఓ కృష్ణా! నువ్వే సర్వజగద్రక్షకుడివి. నిన్నహా యులకు నువ్వే శరణు. నిన్ను శరణుకోరుతున్నాను, నన్ను కాపాడు." అప్పుడు కృష్ణుడు ఆమె ముందు ప్రత్యక్షమై "నాకు చాలా ఆకలిగా వుంది. ముందు ఏదన్నా వుంటే వడ్డించు, తరువాత తీరికగా మాట్లాడుకుందాం" అన్నాడు.

ద్రౌపది కంగారుపడి "నేను భోజనం చేసేంతవరకు నూర్చుకుని ప్రసాదించిన అక్షయపాత్ర నిండుగా వుంటుంది. నేను ఇప్పటికే భోజనం చేసేశాను, అక్షయపాత్ర ఖాళీ అయింది". కృష్ణుడన్నాడు "పరిహాసాల కిది సమయం కాదు. ఆ పాత్రను తీసుకురా, చూస్తాను." ద్రౌపది అక్షయపాత్రను కృష్ణుని కిచ్చింది. ఒక చిన్న అన్నపు మెతుకు అక్షయపాత్ర ఒక మూలలో అతుక్కుని కనబడింది. దాన్ని తీసుకుని నోట్లో వేసుకుని "ఈ విశ్వానికి ఆత్మయైన శ్రీహరి దయతో దీనితో తృప్తిపడుగాక! యజ్ఞ హవిస్సులను గైకొనే దేవుడు దీనితో సంతృప్తిపడుగాక!" అన్నాడు. సిమ్మట నహదేవుణ్ణి, మునిగణాన్ని భోజనాలకు ఆహ్వానించమన్నాడు కృష్ణుడు.

నహదేవుడు వెంటనే నదివద్ద కెళ్లాడు. అక్కడే మునిగణాలు తమ పాట్లను నెమ్మదిగా తడుముకుంటూ, తమ కడుపులు ఆశ్చర్యంగా నిండిపోయాయని ఒకరితో ఒకరు చెప్పుకోవటం విన్నాడు. వాళ్లు నదిలోనుంచి బైటికి వచ్చి దూర్వానుడితో "మనం భోజనం సిద్ధంచెయ్యమన్నాం: కాని ఇప్పుడు మా కడుపులు నిండిపోయాయి. ఇప్పుడేం చెయ్యాలి?" అని అడిగారు. "మనం ధర్మజుడికి గొప్ప అవకారం తలపెట్టాము. అతడు ధర్మశీలుడు. అతడి కోపం మనలను దగ్ధం చెయ్యగలదు. కాబట్టి యిక్కడ నుండి తక్షణమే వెళ్లిపోదాం" అన్నాడు దూర్వానుడు. అలా అంటూ గబగబా అక్కణ్ణుండి కదలిపోయారు. నహదేవుడు జరిగింది కృష్ణుడికి, ధర్మజుడికి, ద్రౌపదికి, మిగిలినవారికి వివరించాడు.

ఆ మునిగణం అర్హరాత్రి తిరిగి వచ్చి ఆహారం సిద్ధం చెయ్యమంటారేమోనని ధర్మజుడు అందోళనపడసాగాడు. అది చూసి కృష్ణుడు "ధర్మజా! ద్రౌపది ప్రార్థనలు నన్నిక్కడకు తీసుకువచ్చాయి. ఈ క్షిప్తపరిస్థితిలో మీకు సహాయం చెయ్యడానికి నేనిక్కడకు పరిగెత్తుకొచ్చాను. ఈపాటికే దూర్వానుడు,

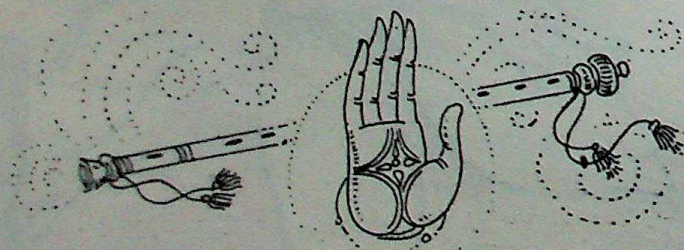
అతడి శిష్యులు పలాయనం చేసివుంటారు. వాళ్లు తిరిగి ఎన్నడూ ఇక్కడకు రారు. ధర్మనిరతికి ఎన్నడూ అపజయం వుండదు," అన్నాడు. ఇలా మాట్లాడి కృష్ణుడు పాండవుల వద్ద సెలవుతీసుకొని తన నిజస్థానానికి వెళ్లిపోయాడు.

జయద్రథుడు శిక్షింపబడుట

ప్రతి ఋతువులోను సూతన అనుభవాలతో రోజులు దొర్లిపోతున్నాయి. ఐదుగురు సోదరులు కలిసి ఒకనాడు వేటకు వెళ్లారు. సింధురాజైన జయద్రథుడు ఆ సమయంలో పాండవుల ఆశ్రమం ప్రక్కగా వెళ్లటం జరిగింది. ఆశ్రమం ద్వారం వద్ద ద్రౌపది నిలబడివుండటం అతడు చూశాడు. ద్రౌపది అపరూప సౌందర్యానికి దిగ్భ్రమ చెందాడు. తన మిత్రుడు కోటికునితో "వెళ్లి ఆమె ఎవరో ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చిందో, ఎందుకు ఇక్కడ వున్నదో కనుక్కో? నన్ను తన నాథుడిగా అంగీకరిస్తుందా?" అన్నాడు. అతడి మిత్రుడు ద్రౌపది వద్దకు వెళ్లివచ్చి జయద్రథుడితో "మిత్రమా, విచారిస్తున్నాను. శక్తివంతుడైన పాండవుల పత్ని ఆమె. ఆమె గురించిన ఆశలన్నీ వదలుకుని వెళ్లిపోవడం మంచిది" అన్నాడు.

జయద్రథుడికి మిత్రుడి మాటలు రుచించలేదు. ఆరు గురి అనుచరులతో ఆశ్రమంలో ప్రవేశించాడు. కుశల ప్రశ్నల య్యాక తన మనసులోని మాటను బైటపెట్టాడు. ఆమెపట్ల తన కెంతో ప్రేమ ఉన్నట్లు, పనికిమాలిన భర్తలను వదలిపెట్టి తనతో వచ్చేయమని ద్రౌపదితో చెప్పాడు. అప్పుడు ద్రౌపది "తను ప్రసనిస్తూ సశించే షండకాయవంటి వాడివి నువ్వు. నా భర్తలు నిన్ను హతమారుస్తారు" అంది. జయద్రథుడన్నాడు, "పాండవులంటే నాకేం భయం లేదు. మాటలు నిన్ను రక్షించవు ద్రౌపదీ! రా నాతో. బలవంతంగా నిన్ను ఎత్తుకు వెళ్లే పరిస్థితి తెచ్చుకోకు." తనను పట్టుకోవడానికి ముందుకు రాబోతుండగా ద్రౌపది, ధౌమ్యుడికోసం కేకలుపెట్టింది. కాని జయద్రథుడు ఆమెను పట్టుకుని బలవంతంగా తన రథంమీద ఎక్కించుకున్నాడు. అప్పటికి ధౌమ్యుడు అక్కడికి వచ్చి "ఆమె భర్తలతో పోరాడకుండా ఆమెను తీసుకువెళ్లడానికి నీకు హక్కులేదు. నీ యీ సీచకార్యానికి తగిన ఫలం అనుభవిస్తావు" అన్నాడు. కాని జయద్రథుడు ధౌమ్యుని హితవాక్యాలు పట్టించుకోలేదు. ద్రౌపదిని అపహరించుకుపోసాగాడు.

ఆశ్రమానికి తిరిగి వచ్చిన పాండవులు ద్రౌపది చెలికత్తె ద్వారా జరిగింది తెలుసుకున్నారు. ఐదుగురూ జయద్రథుణ్ణి వెన్నంటడానికి బయలుదేరారు. దారిలో జయద్రథుణ్ణి నిస్సహాయంగా వెంబడిస్తున్న ధౌమ్యుణ్ణి చూశారు. మితిమీరిన కోపంతో పాండవులు జయద్రథుడి పరివారాన్ని ఎదుర్కొన్నారు. వారి బాణవర్షంతో ఆకాశం గాఢాంధకారమైంది. చావు

CC-0. In Public Domain. Digitized by eGangotri
భయంతో జయద్రథుడు రథం దిగి పారిపోసాగాడు.

అప్పుడు భీముడు, ధర్మజుడితో "అన్నా! ద్రౌపదిని తీసుకుని నువ్వు ఆశ్రమానికి వెళ్లు. పాతాళంలో దాక్కున్నా జయద్రథుణ్ణి వదలిపెట్టను" అన్నాడు. "భీమా! జయద్రథుడు మన బంధువని మరిచిపోవద్దు" అన్నాడు ధర్మజుడు.

భీముడు, అర్జునుడు, జయద్రథుణ్ణి వెంబడించారు. అతడి గుర్రాలు వీరికి రెండు మైళ్ల దూరంలో వున్నప్పటికీ అర్జునుడు తన బాణాలతో వాటిని నేలకూల్చాడు. "వెనక్కు తిరుగు, ఆడవాళ్లను అపహరించేవాడా!" అంటూ భీమార్జు

నులు అరిచారు. కాని జయద్రథుడు ఒక్కమారుకూడా వెనక్కు తిరిగి చూడలేదు. భీముడు తన రథం దిగి, అతడి వెంట పరిగెత్తి, వాడి సిగవట్టుకున్నాడు. జయద్రథుడు స్పృహతప్పి కింద పడిపోయాడు. అర్జునుడు కష్టమీద కిందపడ్డ అతడి శరీరాన్ని లాక్కురాసాగాడు. కాని భీముడు అతడి తలను తన్నుతూ, అతడి రొమ్ముమీద కూర్చుని తిరిగి స్పృహకోల్పి యేదాకా సిడిగుడ్డులు గుడ్డసాగాడు. ధర్మజుడి మాటలు జ్ఞప్తి చేస్తూ, జయద్రథుణ్ణి చంపనద్దని భీముణ్ణి వారించాడు అర్జునుడు. “ఈ దురాత్ముడు జీవించడానికి అనర్హుడు. కాని నేనేం చేస్తాను, మన అన్నగారు దయామయుడు” అన్నాడు భీముడు. ఒక వాడి బాణం తీసుకుని జయద్రథుడికి శిరోముండనం గావించాడు; కాని ఐదు పిలకలను వుంచాడు. పిమ్మట జయద్రథుడితో యిలా అన్నాడు: “నువ్వు జీవించాలంటే బహిరంగ సభలలో ‘నేను పాండవుల బానిసను’ అంటూ చెప్పుకోవాలి.” జీవితం మీద ఆశతో, దానికి అంగీకరించాడు. భీమార్జునులు, జయద్రథుడి చేతులు కాళ్లు కట్టి, రథంమీద వేసుకొని ఆశ్రమానికి తీసుకువచ్చి, ధర్మజుడి ముందు పడేశారు. “ద్రౌపదికి చెప్పండి, యీ దురాత్ముడు పాండవ బానిస అయ్యాడని” అన్నాడు భీముడు, ధర్మజుడితో

ధర్మజుడు, ద్రౌపది జయద్రథుణ్ణి వదలిపెట్టమని భీముడికి నచ్చచెప్పారు. జయద్రథుడు పరాభవంతో, తిన్నగా గంగా నది తీరానికి వెళ్లి అక్కడ శివుణ్ణి గురించి తపస్సు ప్రారంభించాడు. అతడి తపస్సుకు మెచ్చి, శివుడు ప్రత్యక్షమై వరం కోరుకోమన్నాడు. “పాండవులను యుద్ధంలో హతమార్చే వరం ప్రసాదించు దేవా!” అని జయద్రథుడు ప్రార్థించాడు. దానికి శివుడన్నాడు “అసంభవం, భూమిమీది ఏ మానవుడికీ యిది వీలుపడదు. కాని నీకు యీ వరం ఇస్తాను. ఒకే ఒక్కమారు నువ్వు పాండవులను జయించగలవు, అర్జునుణ్ణి తప్ప.”

తరువాత శివుడు అంతర్ధానమైనాడు. జయద్రథుడు తన రాజ్యానికి వెళ్లిపోయాడు. పాండవులు కామ్యకవనంలో రోజులు వెళ్లుబుచ్చుతున్నారు.

కొన్నిరోజులు గడిచాక మార్కండేయమహర్షి పాండవులను చూడడానికి కామ్యకవనానికి వచ్చాడు. ప్రగాఢ దుఃఖంలో వున్న ధర్మజుణ్ణి అనేక నీతికథలు చెప్పి, ఊరడించాడు మహర్షి. దురదృష్టాన్ని వరించిన రాజు అతడొక్కడేకాడని, శిరాముడు, సావిత్రికూడా ఎంతో కష్టాలు పడ్డారని; సావిత్రి యమధర్మరాజునే తన మాటలవాతూర్యంతో, పాతివ్రత్యంతో మెప్పించినదని మార్కండేయుడు, ధర్మజుడితో చెప్పాడు. ఆ విధంగా మార్కండేయమహర్షిచే ఊరడింపబడ్డ ధర్మజుడు, కామ్యకవనంలో తమ్ములతో, ద్రౌపదితో కాలం గడపసాగాడు.

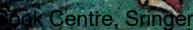
కవచ కుండలాల కానుక

పాండవుల పన్నెండు సంవత్సరాల అరణ్యవాసం పూర్తయ్యే సమయంలో, పాండవులకు సహాయపడాలని ఇంద్రుడు, కర్ణుని కవచకుండలాలు సంపాదించాలనుకున్నాడు. కాని ఇంద్రుడి పథకం తెలిసిన సూర్యుడు, కర్ణుడికి కలలో బ్రాహ్మణరూపంలో దర్శనం యిచ్చి “కుమారా! నేను చెప్పేది సావధానంగా విను. పాండవులకు సహాయపడాలనే నిశ్చయంతో ఇంద్రుడు నీ వద్దకు బ్రాహ్మణరూపంలో వచ్చి నీ కవచకుండలాలు అర్పిస్తాడు. కవచకుండలాలు నీ శరీరం నుండి తీసి ఇవ్వకు. వాటిని కోల్పోతే, ఆయుస్సు తగ్గి, నువ్వు చచ్చిపోతావు” అన్నాడు. కర్ణు డడిగాడు “మీ రెవరు? నా యోగక్షేమాల గురించి మీ కెందు కింత అక్కర?” ఆ ప్రశ్నకు బ్రాహ్మణుడు “నేను సూర్యుణ్ణి. నీ మంచికోరే యీ సలహా యిస్తున్నాను” అన్నాడు. అప్పుడు కర్ణుడు యిలా అన్నాడు: “మీ సలహాకు నేనెంతో కృతజ్ఞుణ్ణి. కాని నేనొక మాట నీతో చెప్పాలి. ప్రతిరోజు నువ్వు ఆకాశం నడినెత్తి మీదికి వచ్చినప్పుడు, నేను నిన్ను అర్పిస్తాను. నిన్ను అర్పించాక, దానం పట్టేవాళ్లకోసం ఎదురు చూస్తాను. వాళ్లు అడిగినదేదైనా తక్షణం యిచ్చేస్తాను. ఈ తంతు సంవత్సరాల తరబడి నువ్వు చూస్తూనే వున్నావు. అడిగినప్పుడు, నా ప్రాణాన్నికూడా యివ్వడానికి నేను వెనుకం జవెయ్యను. కాబట్టి ఇంద్రుడే వచ్చి అర్పిస్తే నా కవచకుండలాలను ఇవ్వడానికి నిరాకరించను.” ఆ మాటలకు సూర్యుడు “ఏదీ నీ ప్రతిజ్ఞను భంగ పరచలేదు. కనీసం నీ కవచకుండలాలు దానం యిస్తూన్నప్పుడు, ఇంద్రుడినుండి శక్తి ఆయుధాన్ని ప్రతిఫలంగా అడుగు. ఈ శక్తి ఆయుధం నీ కవచకుండలాలు లేని లోటును కొంతతీరుస్తుంది.” ఇలా అంటూ సూర్యుడు అంతర్ధానమైనాడు.

కర్ణుడు నిద్రనుండి మేల్కొని, మిగిలిన రాత్రంతా కలను గురించే యోచిస్తూ గడిపాడు.

స్తాను; నీటిని అడగవద్దు." ఆ ఊలలకు బ్రాహ్మణుడు ఇలా అన్నాడు: "నిన్ను దానకర్ణు డంటారు. దాతలలో నువ్వే శ్రేష్ఠుడంటారు. నీ పేరు ప్రతిష్ఠలు సార్థకం చేసుకోవాలని నీకుంటే కవచకుండలాలు నీ శరీరంనుండి కోసి నా కిచ్చెయ్యి. నువ్వు ఇప్పటి వరకు ఇచ్చిన, ఇకముందు ఇవ్వబోయే అన్ని దానాలకంటే ఇది గొప్పదానంగా పరిగణింపబడుతుంది." నవ్వుతూ కర్ణుడన్నాడు "దేవాధిదేవా, నువ్వు ఎవరో నాకు తెలుసు. ఇంద్రా! దేవతలకే దేవుడవైన నీకు నిరుపయోగంగా ఒక కానుకను ఇవ్వటం సముచితం కాదు. నా కేదన్నా వరం ప్రసాదించటం నీకు ధర్మంగా వుంటుంది. నీకు కవచకుండ లాలు దానం చేశాక, నేను చచ్చిపోవటం ఖాయం. నీ కారణం

గానే నాకు చావు సంభవించినదనే అవవాడు నీకు రాకూడదు. కాబట్టి నా కవచకుండలాలు స్వీకరించి, నేను అడిగినది ప్రసాదించు. లేకుంటే నాటిని నీకు ఇవ్వలేను." ఆ మాలలకు ఇంద్రుడు "సూర్యుడు నా రాకను నీకు ముందుగా చెప్పాడని తెలుసు. నా వజ్రాయుధం తప్ప ఏదన్నా కోరుకో, ఇస్తాను" అన్నాడు. ఎవరికి గురిపెడితే వారిని సంహరించే శక్త్యాయుధాన్ని కర్ణుడు కోరాడు. అప్పుడు ఇంద్రుడు "సరే, దానినే ప్రసాదిస్తాను. 'సువ్యవ చంపాలనుకున్న ఒకే శత్రువును ఇది సంహరిస్తుంది'" అన్నాడు. "నేను ఒక శత్రువునే సంహరించాలనుకుంటున్నాను" అన్నాడు కర్ణుడు. దానికి ఇంద్రు డన్నాడు "అతడు శ్రీకృష్ణుడి రక్షణలో వున్నాడు. మరో మాల జ్ఞాపక ముంచుకో - యీ ఆయుధాన్ని నీకు ప్రాణాపాయం సంభవించే సమయంలోను, అన్ని అస్త్రాలు నిస్ప్రయోజనమైనప్పుడు మాత్రమే ప్రయోగించాలి. లేకపోతే అదే తిరిగివచ్చి నిన్ను సంహరిస్తుంది."

కవచకుండలాలు శరీరంనుండి ఖండించి ఇచ్చాక కర్ణుడి శరీరంలో గాయమైన మచ్చలు పడకుండా ఇంద్రుడు నరం ఇచ్చాడు.

సిమ్మల కర్ణుడు తన శరీరంలోని భాగాలైన కవచకుండలాలను కోసి, ఇంద్రుడి కిచ్చాడు. దేవతలు ఆకాశం నుండి పువ్వుల వర్షం కర్ణుడిమీద కురిపించారు. తను వచ్చిన పని విజయవంతంగా ముగించుకుని ఇంద్రుడు, తన లోకానికి వెళ్లిపోయాడు.

నకులుడు తదితరులు మరణించుట

ఒకనాడు లేడి ఒకటి తన శరీరాన్ని ఒక బ్రాహ్మణుడి అగ్ని రగిలించే అరణిలో రుద్దుకోగా, ఆ అరణి, రెండు మందే కట్టెలు దాని కొమ్ములలో ఇరుక్కున్నాయి. భయపడ్డ ఆ లేడి అడవిలోకి పారిపోయింది. ఆ బ్రాహ్మణుడు పాండవులవద్దకు పరుగెత్తుకొచ్చి, ఆ అరణిని సంపాదించి పెట్టమని కోరాడు. పాండవులు లేడివెంట పడ్డారు. ఆ లేడి అమితవేగంగా పాండవులకు కనబడకుండా అడవిలో అదృశ్యమైంది. పాండవులు ఒక మట్టిచెట్టు నీడన బడలికతో, నిరుత్సాహంతో కూర్చున్నారు. అప్పుడు నకులుడు ధర్మరాజుతో "విచిత్రంగా వుంది. ఆ లేడి ఎలా మాయమైంది? మనం ఎన్నడూ ధర్మపథం తప్పలేదు. అటువంటప్పుడు యిలా ఎందుకు జరిగింది?" అన్నాడు.

ధర్మరాజుడు అన్నాడు "దురదృష్టాలకు హేతువులు వెదకటం దుస్సహం. పాపపుణ్యాల ఫలితాన్ని ఆధర్మదేవతే పంచుతాడు."

భీముడన్నాడు "కారణం నాకు తెలుసు. ద్రౌపదిని సభలోకి యాద్వుకుని వచ్చినప్పుడే దుశ్శాసనుణ్ణి నేను వధించి వుంటే యీ కష్టాలు మనకూ కలిగేవికావు."

అప్పుడు సహదేవుడిలా అన్నాడు: "మాయాజూదంలో శకుని నిన్ను ఓడించినప్పుడే అతణ్ణి నేను వధించి వుంటే ఇలా జరిగివుండేదికాదు." "నకులా! యీ చెట్టు పైకెక్కి చుట్టుప్రక్కల ఎక్కడన్నా నీటి తలాకం కనబడుతోందేమో చూడు" అన్నాడు ధర్మరాజుడు. నకులుడు అలాగే చెట్టుపైకెక్కి చూసి "కాస్త దూరంలో నీటిమొక్కలు, కొంగలు కనబడుతున్నాయి. బహుశ అక్కడ నీరు తప్పక వుంటుంది" అన్నాడు.

ధర్మరాజుడు నీరు పట్టుకురావడానికి నకులుణ్ణి పంపాడు. నకులుడు తలాకం వద్ద కొచ్చాడు. తలాకంలోని నీరు తాగబో

తుండగా ఒక కంఠం "ఆగు! ఈ తటాకం నాది. నువ్వు దాహం తీర్చుకోవాలంటే, ముందు నా ప్రశ్నలకు జవాబు లివ్వు" అని పలికింది. బాగా డస్సివున్న నకులుడు ఆ మాటలు పట్టించుకో కుండా. తటాకంలోని నీటిని తాగాడు. వెంటనే చచ్చి, క్రింద పడిపోయాడు.

ఎంతసేపటికీ నకులుడు తిరిగి రాకపోయేసరికి, ధర్మ జుడు, నకులుణ్ణి కనిపెట్టడానికి, నీరు తీసుకురావడానికి సహదే వుణ్ణి పంపాడు. తటాకం వద్దకొచ్చిన సహదేవుడు, చచ్చిపడి వున్న నకులుణ్ణి చూసి, తనూ దాహం తీర్చుకోబోయాడు. మళ్ళీ అదే కంఠం వినవచ్చింది. కాని విపరీతమైన దాహంతోవున్న సహదేవుడు, ఆ హెచ్చరికను నిర్లక్ష్యం చేస్తూ నీళ్లు తాగి, తనూ మరణించాడు.

ధర్మజుడు తరువాత అర్జునుణ్ణి పంపాడు. అర్జునుడు విల్లంబులతో ఆ తటాకం వైపు బయలుదేరాడు. అక్కడ తన తమ్ములు చచ్చిపడివుండటం చూసి దిగ్భ్రష్టుడై చెంది, చుట్టూ పరికించాడు. కాని చుట్టుప్రక్కల ఏ జంతువు కనబడలేదు. పిమ్మట దాహం తీర్చుకోడానికి నీటివద్ద కెళ్లాడు. "నా ప్రశ్న లకు బదు లివ్వకుండా నువ్వు యీ నీళ్లు త్రాగగలవా?" అదే కంఠం ఖంగుమన్నది. "నీ ప్రాణాల మీద ఆశ లేకపోతే అలా చెయ్యి, నీ తమ్ముల గతి చూడు."

ఆ మాటలువిని, అర్జునుడు ఇలా అరిచాడు; " నా ముందు నిలబడి, నేను నీళ్లు తాగకుండా ఆపు. నా బాణాల రుచి చూస్తే నువ్వు యిలా మాట్లాడవు." ఆ కంఠం విన వచ్చిన దిక్కుకేసి వేలబాణాలు ప్రయోగించాడు అర్జునుడు. కాని నిష్ప్ర యోజనమే అయింది. "పార్థా, అలిసిపోబోకు" అన్నదా కంఠం, "ముందు నా ప్రశ్నలకు జవాబు లివ్వు, తరువాత నీళ్లు తాగు." ఆ మాటలు నిర్లక్ష్యం చేస్తూ అర్జునుడు నీళ్లు తాగి, మరణించాడు.

తరువాత ధర్మజుడు, భీముడితో యిలా అన్నాడు: "భీమా! నీ తమ్ములందరూ వెళ్లారు, తిరిగి రాలేదు. నువ్వు వెళ్లి వాళ్ల జాడ తెలుసుకుని, నీళ్లతోబాటు వాళ్లనుకూడా వెంటబెట్టుకునిరా." భీముడు తటాకం వద్దకు వచ్చి తన సోదరులు మరణించి వుండటం చూసి నిర్హింతపోయాడు. తనలో యిలా తలపోశాడు: "ఈ దురంతం ఏ రాక్షసుల పనో అయి వుంటుంది. ముందు కాస్త దాహం తీర్చుకుని, వాళ్ల పని పడతాను." ఈ ఆలోచనలతో, నీటిమడుగుకేసి అడుగులు వేశాడు. మళ్ళీ ఆ కంఠం వినవచ్చింది. భీముడు ఆ మాటలు పట్టించుకోకుండా నీళ్లుతాగి, తనూ మరణించాడు.

ధర్మజుడు ఎంతో కంగారు పడ్డాడు. తన సోదరులు ఎవరూ ఎందుకు తిరిగిరాలేదో అర్థం కాలేదు. తనే స్వయంగా తటాకం వద్దకెళ్లి అక్కడి దృశ్యంచూసి నిశ్చేష్టుడయ్యాడు.

అతడి సోదరులందరూ వరుసగా చచ్చిపడివున్నారు. అర్జునుణ్ణి చూసి నిట్టూరుస్తూ, దుఃఖించాడు. భీముణ్ణి ఉద్దేశించి "నాయనా భీమా, దుర్యోధనుడి తొడలు నిరక్కడతానని శపథం చేశావే!" అంటూ హాపోయాడు. దగ్గరగా పరిశీలించి చూస్తే వాళ్లు నిద్రపోతున్నట్లే వుంది. వాళ్ల శరీరాల్లోని కళాకాంతులు చెక్కుచెదరలేదు. ధర్మజుడు సందిగ్ధంలో పడ్డాడు. కాని నిస్సహాయుడే అయ్యాడు.

యక్ష ప్రశ్నలు

బాధ, దాహంతో ధర్మజుడు తటాకం వద్దకెళ్లాడు. అప్పుడు ఒక కంఠం విన్నాడు. "నా మాటలు నిర్లక్ష్యం చేసి, నీ తమ్ములు యీ గతిని పొందారు. చేపలు ఆహారంగా బతికే కొంగను నేను. నా ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పకుండా నీళ్లు తాగితే, నువ్వు మరణిస్తావు." ఆ మాటలకు ధర్మజుడు "నువ్వు ఎవరవు? రుద్రుడినా, మరుత్తుడినా, పసుపువా? ఒక సాధారణ పక్షి నా తమ్ములను చంపలేదు. కాబట్టి నువ్వు ఎవరవో మళ్ళీ అడుగుతున్నాను?" అని అడిగాడు. "నేనొక యక్షుణ్ణి" అంటూ అతడు ధర్మజుడిముందు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. ఆ యక్షుడు తాటి ప్రమాణంలో వున్నాడు, పెద్ద కళ్లతో, శరీరంతో సూర్యుడిలా వెలిగిపోతూ, మబ్బులా గర్జిస్తూ కనబడ్డాడు. తరువాత ధర్మజుడు "నీ ప్రశ్నలకు నా శాయశక్తులా జవాబు లివ్వడానికి ప్రయత్నిస్తాను. యధేచ్ఛగా నీ ప్రశ్నలకుగూ" అన్నాడు. తరువాత యక్షుడి ప్రశ్నలు, ధర్మజుడి జవాబులు యీ క్రింది విధంగా సాగాయి:

ప్రశ్న: ఏది సూర్యుణ్ణి ఉదయింపజేస్తూంది? ఏది సూర్యుణ్ణి అస్తమింపజేస్తోంది? ఎవరు అతడి కూడా వుంటారు? ఎవరు అతణ్ణి కదిలించుచున్నది?

జవాబు: బ్రహ్మము అతణ్ణి ఉదయింపజేస్తున్నది. ధర్మము అతణ్ణి అస్తమింపజేస్తున్నది. దేవతలు అతడికూడా వున్నారు, సత్యమే అతణ్ణి కదిలిస్తూన్నది.

ప్రశ్న: ఏది గొప్ప భాగ్యం?

జవాబు: ఆరోగ్యం

ప్రశ్న: గొప్ప ఆనందమేది?

జవాబు: సంతృప్తి

ప్రశ్న: నిజమైన జ్ఞానమేది?

జవాబు: భగవంతుణ్ణి తెలుసుకోవడమే.

ప్రశ్న: దయ అంటే ఏమిటి?

జవాబు: అందరూ సంతోషంగా ఉండాలనుకోవడమే.

ప్రశ్న: అజ్ఞానమంటే ఏమిటి?

జవాబు: తన కర్తవ్యం తెలుసుకోకుండుట.

ప్రశ్న: ఎవడు ఉత్తముడు?

జవాబు: అందరికీ మంచినే కోరేవాడు.

ప్రశ్న: సోమరి తనమేది?

జవాబు: తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించకపోవటం

ప్రశ్న: ఒకరిని బ్రాహ్మణుణ్ణిగా చేసింది జన్మ, శీలం, అధ్యయనం, వివేకం వీటిలో ఏది?

జవాబు: జన్మ, అధ్యయనం, వివేకం యివేవీ కావు. శీలం లేక నడవడి మాత్రమే ఒకణ్ణి బ్రాహ్మణుడిగా చేస్తుంది.

ప్రశ్న: నిజమైన సంతోషి ఎవడు?

జవాబు: ఋణం లేనివాడు నిజమైన సంతోషి.

ప్రశ్న: ప్రపంచంలో అత్యంత విచిత్రమైన దేది?

జవాబు: కొన్నివేల మంది రోజూ మరణిస్తున్నారు. అదే సమయంలో బ్రతికివున్న వాళ్లు తాము శాశ్వతంగా వుండబోతామని భావించుకుంటారు. ఇది అన్నింటికంటే విచిత్రమైన విషయం.

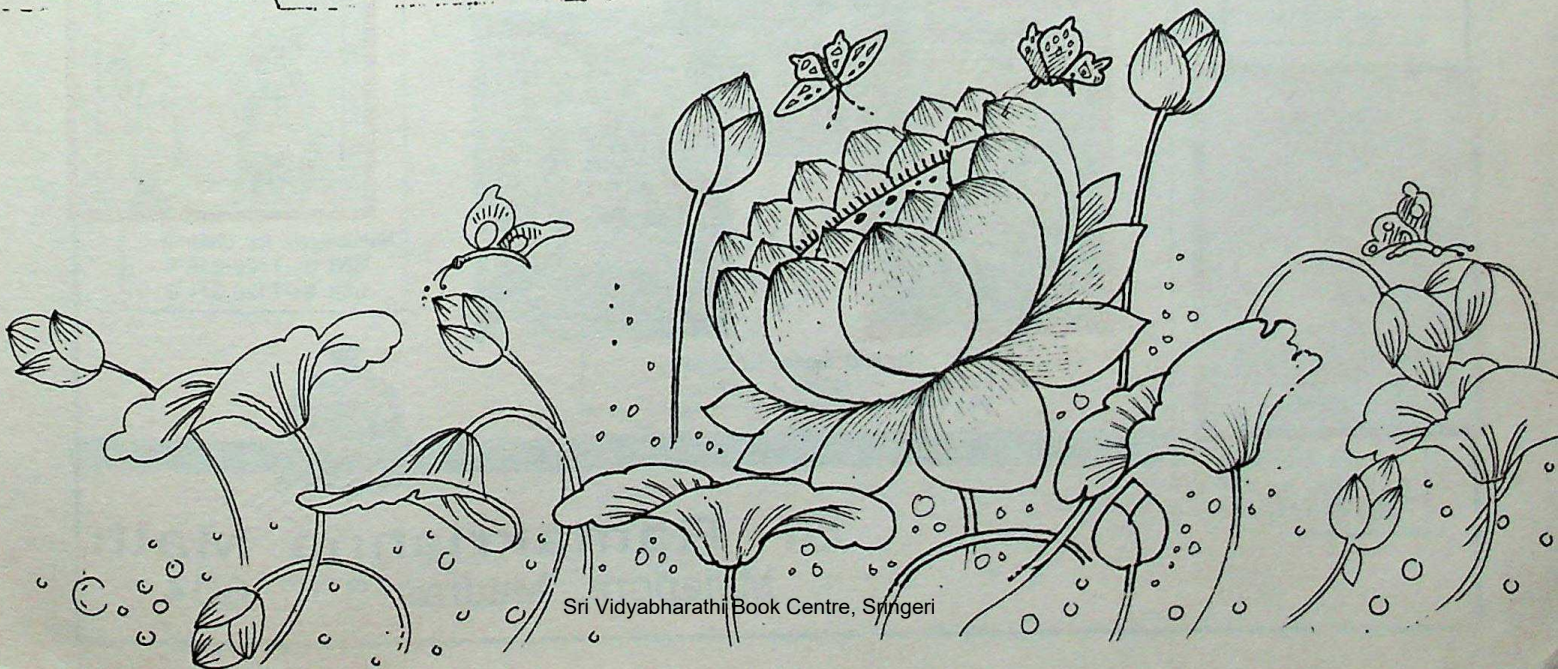
ప్రశ్న: సంతోషానికి మంచి బాట ఏది?

జవాబు: సత్రప్తవర్తనులు నడిచిన వెళ్లిన బాటే!

అప్పుడు యక్షుడు యిలా అన్నాడు: “నాయనా! నా ప్రశ్నలన్నిటికీ తృప్తికరంగా జవాబులిచ్చావు. కాబట్టి నీ సోదరులలో ఒక్కరిని బ్రతికిస్తాను, కోరుకో.” దానికి ధర్మజుడు “ఓ యక్షా! నల్లని దేహం గలవాడైన నకులుణ్ణి బ్రతికించు” అన్నాడు. ఆ మాటలకు యక్షుడు ఆశ్చర్యపోతూ ఇలా అన్నాడు: “భీముడు నీకు మిక్కిలి ప్రీయుడంటారు. అర్జునుడు నీ బలానికి మూలాధారం. అటువంటప్పుడు నీ సవతి తమ్ముడైన నకులుణ్ణి ఎంచుకున్నా వెందుకు?” ధర్మజు డన్నాడు “ధర్మాన్ని బలిపెట్టేవాడు నశిస్తాడు. కాబట్టి నేను ధర్మాన్ని బలిచెయ్యను. నా తండ్రిగారికి ఇద్దరు భార్యలు కుంతి, మాద్రీ. నేను వారిద్దరిని సమానంగా చూస్తాను. వారిలో నాకే భేదమూ

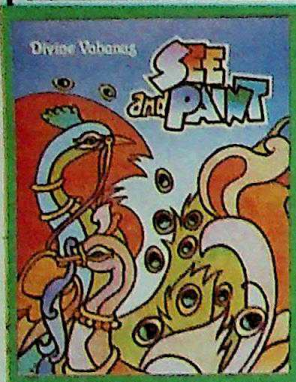
కనబడదు. నకులుడు బ్రతికితే, మాద్రీ కుమారులలో ఒకరు బ్రతికి వుంటారు.” ఆ మాటలు అంటూ వుండగానే సోదరులందరూ నిద్రనుండి మేలుకొన్నట్లు లేచారు. వారి బడలిక, దాహం అన్నీ మాయమైనాయి. అప్పుడు ధర్మజుడు “ఒకే కాలిమీద తలాకంలో నిలబడ్డ నువ్వు ఒక సామాన్య యక్షుడివై వుండవు? నువ్వు ఏ దైవానివి?” అని అడిగాడు. యక్షుడు నవ్వుతూ “నాయనా! నేను యమధర్మరాజును, నీ తండ్రిని. నిన్ను చూసి సంతోషిస్తున్నాను. ఏదన్నా వరంకోరుకో” అన్నాడు. “ఆ బ్రాహ్మణుడి అగ్నిహోత్రం రగిలించే అరణి ఆ లేడితో సహా మాయమైనది. ఆ అరణిని ప్రసాదించండి చాలు” అన్నాడు ధర్మజుడు. యక్షుడు నవ్వుతూ “నిన్ను పరీక్షించాలనే నేను లేడిరూపంలో వచ్చి ఆ బ్రాహ్మణుడి అరణిని, మండేకట్టలను ఎత్తుకుపోయాను. మరేదన్నా వరం కోరుకో” అన్నాడు. ఆ మాటలకు ధర్మజుడు “మేము పన్నెండు సంవత్సరాలు అరణ్యవాసం చేశాం. మా అజ్ఞాతవాసంలో ఎవరూ మమ్ము గుర్తించకుండా వరం ఇవ్వు” అన్నాడు. అప్పుడు యమధర్మరాజు ఇలా అన్నాడు: “ఈ వరంకూడా నీకు ఇస్తున్నాను. మీరు మారువేషంలో లేకుండా తిరిగినప్పటికీ, యీ త్రిలోకాలలో మిమ్ము ఎవరూ గుర్తించలేరు. మీ అజ్ఞాతవాస సంవత్సరకాలాన్ని విరాట నగరంలో అజ్ఞాతంగా గడపండి. మీరు కోరిన రూపాన్ని మీరు ధరించే శక్తి వస్తుంది.” అలా అంటూనే యమధర్మరాజు అంతర్ధానమైనాడు. పాండవులు ఆనందంగా ఆశ్రమానికి తిరిగి వచ్చారు. బ్రాహ్మణుల వద్ద సెలవుగైకొని, అజ్ఞాత వాసకాలాన్ని ఎలా గడపాలో ధామ్యుడితో చర్చిస్తూ ముందుకు బయలుదేరారు.

అరణ్య పర్వం సమాప్తం.

CHILDREN'S BOOKS

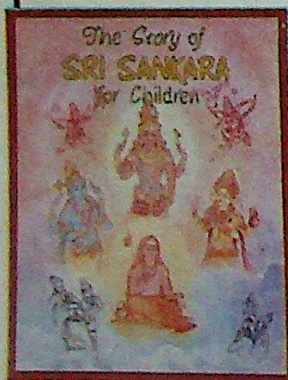
The Story of
Sri Ramakrishna for Children
ISBN 81-7120-217-9

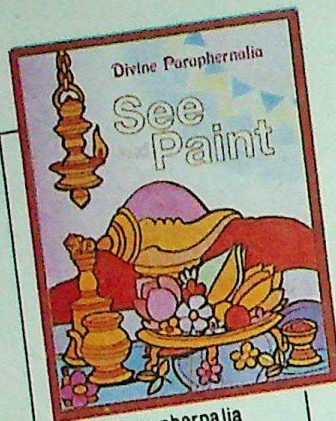
Divine Vahanas
ISBN 81-7120-245-4

Dasavataras
ISBN 81-7120-123-7

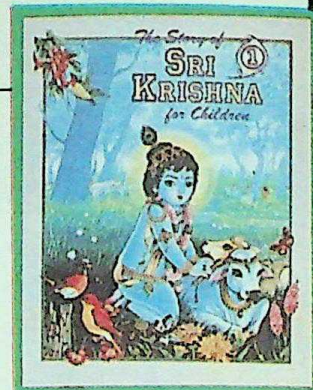
The Story of
Sri Sankara for Children
ISBN 81-7120-119-9

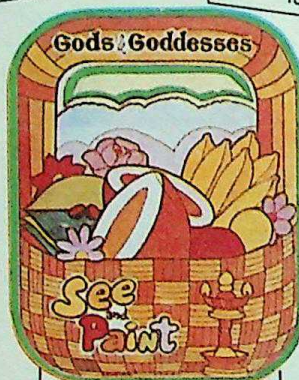
Divine Paraphernalia
ISBN 81-7120-284-5

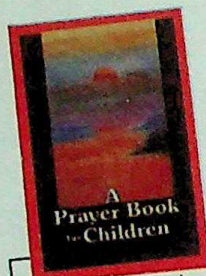
Gods and Goddesses-2
ISBN 81-7120-283-7
ISBN 81-7120-282-9

The Story of
Sri Krishna for Children-1
ISBN 81-7120-140-7
ISBN 81-7120-277-2

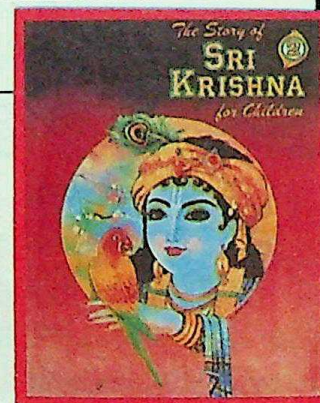
Gods and Goddesses-1
ISBN 81-7120-136-9
ISBN 81-7120-282-9

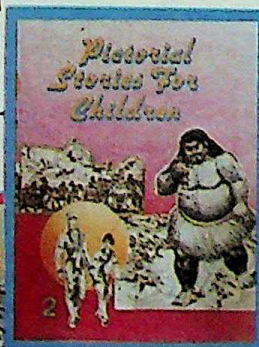
A Prayer Book
for Children
ISBN 81-7120-188-1

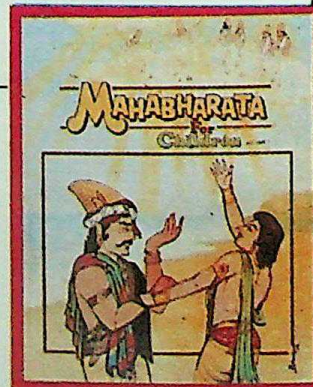
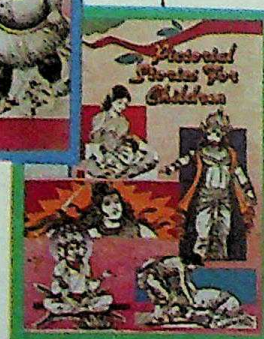
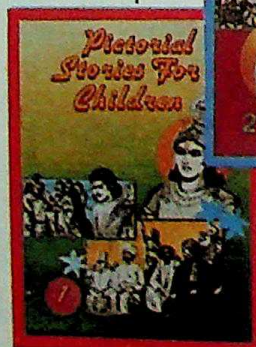
Value Oriented
Moral Lessons
Volume 1 to 3

The Story of
Sri Krishna for Children-2
ISBN 81-7120-278-0
ISBN 81-7120-277-2

Pictorial Stories for Children
Volume 1 to 7

Mahabharata for Children-1
ISBN 81-7120-315-9
ISBN 81-7120-314-0

Sri Ramakrishna Math
Mylapore, Madras 600 004

ISBN 81-7120-408-2

ISBN 81-7120-318-3

